

Tidskrift för Schack

Nr 1

1954 · Årg. 60

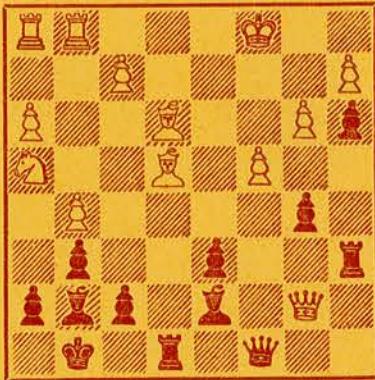
Vulkaniskt schackparti

I Hastings hade vulkanländerna Nya Zeeland och Island var sin representant. På diagram tedde sig de väldsmäktaste utbrottet så här (svart drar):

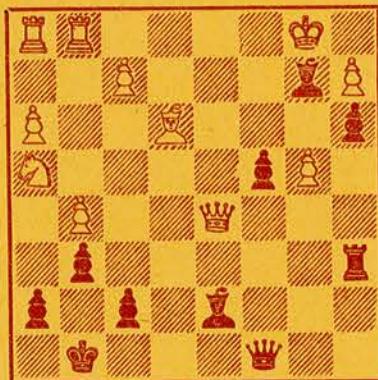
1.

2.

3.

4.

Detaljer på nästa sida!

TIDSKRIFT FÖR SCHACK 1954

Redaktör och ansvarig utgivare: Erik Lundin
 Redaktion och expedition: Drottninggatan 29 C, Stockholm
 Telefon 11 51 95. Postgiro 39 73
 Annonsavdelning: Telefon 31 67 22 (kl. 9—12)
 Prenumerationspris: helår kr. 10:—

Innehållsförteckning:

	Sid.		Sid.
Gligoric tog nästan allt	2	Schacknyheter	35
Stoltz behöll titeln	3	Partier	36—56
Dubbelseger mot Norge	4	Studier	57—62
Göteborgskrönika	5	Ett intressant tornslutspel	59
Sensation i Hastings	8	Lösningstävling	59
Gligoric utslagen	9	Några dämslutspelets regler	60
Finlandsbrev	10	Julpristävlingen avgjord	62
Ur Kotovs dagbok	11	Problem	63—71
Motstötens Lf8—b4	13	Problematisk frågesport	67
Magistern har ordet	17	Nybörjartävling	67
Får man spela så?	20	Från skilda fronter	69
Botvinnik privatum	23	Problemisterns julpristävling	71
Den hårdaste tankesporten	24	Korrespondensschack	72
Schackgeniet Aljechin	29		

VULKANISKT PARTI.

Spelat i Hastings.

Wade, Nya Zeeland.	Olafsson. Island.	
1. d4,	Sf6	2. c4,
3. Sc3,	Lg7	4. e4,
5. Le3,	d6	6. h3,
7. d5,	Sbd7	8. Ld3,
9. g3,	Sc5	10. Lc2,
11. De2,	Ld7	12. 0—0—0,
13. Sf3,	Dc8	14. Tdg1,
15. b3,	Sa6	16. Dd2,
17. Sh4,	Sb4	18. Ld1,
19. g4,	c6!	20. g5,
Första utbrottet (diagram 1).		S×d5!!
21. S×d5,	S×d5	22. e×d5,
		c×d5
		23. D×d5, b5! 24. Lf3, e4! 25. L×e4, Ta6 26. Db7, T×e4!! Ny häftig eruption (diagram 2). 27. D×e4, b×c4 28. b4, Lb2† 29. Kb1, d5 30. D×d5, Td6! Hekla i raseri (diagram 3). 31. De4, e3 32. Tc1, Lc6 33. Dc4, Db7 34. f3, Lb5 35. Df4, Ld3† 36. Tc2, Dd5 37. Th2, Lc4! Förintelse (diagram 4). 38. T×b2, a×b2 39. T×b2, Dd1† 40. Lc1, Ld3† Slut.

Tidsskrift för Schack

Nr 1
1954 . Årg. 60

Fin födelsedagspresent

Ur skuggan till Buenos Aires. 400 till Helsingborg?

Vid pressläggningen av detta häfte inlöper slutresultatet från allryska mästerskapet, en tävling som alltid tilldrar sig schackvärldens stora intresse. Denna gång deltog givetvis inte VM-kämparna Botvinnik och Smyslov, som på annat sätt förbereder sin match. Den börjar för övrigt den 16 mars. Inte heller deltog Bronstein, Keres, Kotov och Boleslavsky. För deras del fick det tydligen räcka med kraftinsatsen i kandidatturneringen. De fyra återstående ryssarna av dem som var med i Schweiz, Petrosian, Geller, Tajmanov och Averbach (ordningsföljden i kandidatturneringen) kastade sig dock med friskt inod (friska krafter?) in i de 19 mästerskapsronden.

Resultatet blev en överlägsen seger för Averbach. Denne passade f. ö. på att fylla 32 år samma dag hans seger var klar. Tajmanov och Petrosian kom i tätgruppen, medan Geller hamnade på 10—11 plats! Sviter av överträning läter som en rimlig förklaring. Resultat på den övre halvan: Averbach 14½, Kortchnoj och Tajmanov 13. Lisitzin och Petrosian 12½, Cholmov 10½, Furman, Nes'metdinov och Suetin 10, Bykov och Geller 9½. På den undre halvan ser man bl. a. Flohr, Lilenthal och Ragozin. Som man ser har en del relativt okända namn dykt upp.

*

Gideon Ståhlberg har avrest till en stor internationell turnering i Bukarest 20/2—25/3. I skrivande stund är deltagarlistan inte känd, men några ryska storheter torde dyka upp. Ståhlberg hoppas förstås livligt att Averbach skall komma — dennes resultat hittills mot svensken är lika med 0—3...

Sveriges representation vid den kommande schackolympiaden i Buenos Aires kastar redan sin skugga framför sig. Åtminstone talas det om "skugga" i ett uttalande i Expressen av förbundsordföranden:

"Med mina schackliga medarbetare skall jag söka ordna en sådan form för uttagningen till Buenos Aires, att man ej blott erhåller en slagkraftig representation utan även stimulerar de spelare som nu vill söka arbete sig ut ur skuggan av den sedan decennier dominerande schacktoppen."

Det bör med andra ord bli strid på kniven vid årets SM-tävlingar i Helsingborg, som väl kommer att få stor betydelse som uttagningstävling. Tidpunkten är nu fastställd. Kongressförhandlingarna hållas den 2 juni, och dagen därpå börjar turneringarna för att fortgå till den 12 juni. Arrangörerna, Helsingborgs schacksällskap, räknar med mellan 300 och 400 deltagare i SM-tävlingarna. Veteranen Stoltz har nu vunnit det svenska mästerskapet tre år i följd. Trots att han är mager och kastar mycken liten skugga är det inte lätt att arbeta sig ur den. Och Ståhlbergs skugga...

*

Jugoslavien har det största schackintresset i världen, sade deras stormästare Gligoric under sin turné i vårt land. Han tillade också att Sverige är ett av Europas starkaste schackländer. Det var angenämt att höra — vi kan väl inte gärna påstå att vi visste det förut? Tills vidare håller vi dock alltjämt positionen i Norden, senast genom en god dubbelseger mot Norge.

*

Gligoric tog nästan allt i Stockholm

Burehäll ny landslagsspelare

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	P:g
1	S. Gligoric	—	½	1	1	1	½	1	1	1	8
2	G. Danielsson	½	—	0	1	1	1	½	½	0	1
3	Z. Nilsson	0	1	—	0	1	1	0	½	1	1
4	G. Stoltz	0	0	1	—	½	½	½	½	1	5
5	H. Carlsson	0	0	0	½	—	1	1	0	1	4½
6	O. Sterner	½	0	0	½	0	—	½	1	1	4½
7	O. Barda	0	½	1	½	0	½	—	½	½	4
8	S. Nyman	0	½	½	½	1	0	½	—	0	4
9	Bj. Hult	0	1	0	0	0	0	½	1	—	½
10	S. Lindquist	0	0	0	0	0	0	½	0	½	1

Stockholms schackförbunds internationella nyårsurnering blev icke vad man hoppats på. Stormästaren Gligoric kom, såg och segrade utan att ha minsta kännung av någon konkurrens. I varje fall ger ett studium av turneringstabellen ett sådant intryck. Stormästaren Ståhlberg, som skulle ha givit tävlingen glans och spänning, lyste tyvärr med sin frånvaro. Härigenom blev intresset för evenemanget — avläst i antalet åskådare — minimalt. Till detta sorgliga resultat bidrog också att turneringen hölls på en "främmande" lokal, dit publiken inte hittade eller ville göra sig omaket att ta reda på. Allt medan snöstormen rasade... För det arrangerande förbundet betyder det helा ett mycket svårt ekonomiskt bakslag.

Den jugoslaviske stormästaren kunde i Ståhlbergs frånvaro visa en dominerande överlägenhet och vinna med 2½ poängs försprång, vilket ur svensk synpunkt inte ser så vackert ut. Liksom i Göteborg svarar dock Gligorics segersiffror inte helt mot partiernas spelfördelning. Redan i första ronden var en sensation inte långt borta. Z. Nilsson fick upp ett fint angrepp mot jugoslaven, och litet mer beslutsamhet från svensks sida hade möjligen givit full utdelning. Nu vann Gligoric partiet och där-

till ytterligare fem raka, innan Danielsson stack emellan med en säker remi. Gligoric tog ytterligare en seger i nionde ronden, och avslutade sedan med en lätt remi mot Sterner. Nymans parti i andra ronden mot Gligoric såg lovande ut för svensken, men han föll i stället offer för en överraskande kombination. Stoltz gjorde ett trötthetsfel i klar remiställning.

Man hade många tillfällen att beundra jugoslavens säkerhet i kritiska situationer och hans ypperliga slutspeletsbehandling. Som tabellen visar var jämnheten mellan de övriga deltagarna stor, utom beträffande Sture Lindqvist, som denna gång var helt ur slag. Norrmannen Barda — ganska otränad — fick nu inte ut mycket av sitt vanligen energiska spel. Bj. Hult ryckte in som reserv för Ståhlberg.

I mästarklassen utgick Arne Burehäll som segrare — och ny landslagsspelare. Frid, Linköping, låg egentligen bäst till för sluttseger; han hade bara behövt remi med vit mot Burehäll, när de möttes i sista ronden. Frid hade länge remin inom räckhåll, men gjorde slutligen ett par fel i den nervösa uppgörelsen. Resultatet i övrigt framgår av tabellen.

	Mästarklassen										P:g
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	A. Burehäll, Stockholm	—	1	½	½	½	½	1	1	1	7
2	A. Fridh, Linköping	0	—	½	1	1	1	½	½	1	6½
3	M. Lillieström, Huskvarna	½	½	—	1	0	1	1	½	1	6½
4	R. Sjökvist, Stockholm	½	0	0	—	1	0	1	½	1	5
5	U. Körling, Stockholm	½	0	1	0	—	½	0	1	½	4½
6	A. Svensson, Falköping	½	0	0	1	½	—	1	0	0	4
7	H. Delang, Stockholm	0	½	0	0	1	0	—	½	1	3½
8	E. Forslund, Timrå	0	½	½	½	0	½	1	—	½	3½
9	R. Bäck, Stockholm	0	0	0	0	½	1	0	½	—	2½
10	O. Nilsson, Eskilstuna	0	0	0	0	0	½	1	½	—	2

Stoltz behöll titeln

Gösta Stoltz behöll sitt Sverigemästerskap genom seger i särspel med Z. Nilsson. Inte mindre än tio skiljepartier behövdes, innan ett stadgeenligt avgörande uppnåddes. Ännu efter åtta partier var ställningen lika; nionde och tionde partierna vanns båda av Stoltz, som därmed fick slutseger med 6—4. Särspelen kom i själva verket att omfatta fyra etapper. Efter de inledande fyra partierna, med oavg'ort resultat, förlängdes spelet tre gånger med två partier i taget och lottning för varje gång. Detta är också anledningen till att vit och svart inte följt efter varandra hela matchen igenom, om någon till äventyrs undrar över den saken.

Den nu avg'orda striden om 1953 års Sverigemästerskap blev den mest hårddragna i mästerskapets historia. Den började någon gång i höstas, avbröts två gånger på grund av ömsesidig sjukamnälan. På nyåret inträffade "ett mellanspel", då båda finalisterna deltog i Stockholms schackförbunds turnering. Här passade Stoltz på att klå Z.

i det personliga mötet, men denne tog revansch med att placera sig före i turneringen.

Flertalet av särspellets partier är intressanta och teoretiskt värdefulla. Nilssons stora teorikunskaper tvingade Stoltz till extraordnära åtgärder, isynnerhet på det taktiska planet. På den förlorande partens konto kommer — helt logiskt för övrigt — flertalet förbiseenden. Till större delen var matchen hård och jämn; vid två tillfällen hade Nilsson chansen att bli Sverigemästare genom att endast behöva uppnå remi. Ännu inför åtonde partiet förelagd den situationen. Nilsson hade därtill vit, varför man tänkte att nu är det väl klippt för Stoltz. I stället blev titelförsvararen i tillfälle att inregistrera matchens mest överlägsna seger. Så kan det gå!

Det är nu tredje gången i rad som Stoltz hemför mästerskapet. Han är tydligen ännu inte lätt att tas med, trots att hans fysik är långtifrån den bästa.

Dubbelseger mot Norge

Det svensk-norska schackutbytet har på svenska initiativ utökats till att omfatta två tio-mannalag, som samtidigt ställer upp och utkämpar dubbla ronder. Således 40 poäng som står på spel!

Premiären för den nya slagordningen har redan ägt rum. Den 6–7 februari var svenskarna i Oslo, där landskamperna spelades på Restaurang Cecil. Det blev en vacker svensk dubbelseger: 26½ poäng enligt efterföljande uppställning hemfördes som krigsbyte, medan 13½ poäng kvarstannade på valplatsen. Norrmännens spel hade dock i verkligheten förtjänat större poängutdelning än som nu blev fallet.

A-laget

Sverige	Norge
G. Ståhlberg	½ 1 —Barda
Z. Nilsson	1 0 —Vestöl
I. Johansson	1 1 —Myhre
E. Jonsson	½ ½ —Rohjan
G. Danielsson	0 —E. B. Hansen
O. Kinnmark	— ½ —E. B. Hansen
O. Sterner	1 ½ —Ramm
M. Joffe	½ 1 —Strom
B. Sundberg	½ 1 —Österås
G. Backlund	1 1 —Krogdahl
A. Bergqvist	½ 0 —Kolflaath
S:a poäng 13	S:a poäng 7

B-laget

Sverige	Norge
M. Johansson	½ 1 —Flater
S. Buskenström	1 1 —Lindblom
E. Åhman	1 1 —Fossum
L. Laurine	1 ½ —Pettersen, Th.
S. Carlsson	½ ½ —Lunde
S. Lindquist	0 1 —Solberg
E. Arnlind	½ ½ —Ofstad
R. Goode	1 ½ —Pettersen, E.
S. Nyman	½ 1 —Störe
A. Werle	½ 0 —Opsahl
S:a poäng 13½	S:a poäng 6½

Här ett par partier från matchen.

FRANSKT PARTI.

M. Johansson, Sverige.	O. Flater, Norge.
1. e4,	e6
3. Sc3,	Lb4
5. D×g7,	Tg8
7. De3,	S×c4
9. Se2,	c5
11. Kf1,	c×d4
13. hgx3,	Dxh1†
15. b×c3,	Kf7
2. d4,	d5
4. Dg4,	Sf6
6. Dh6,	Tg6
8. Ld3,	f5
10. f3,	Dh4†
12. S×d4!,	Sg3†
14. Kf2,	L×c3

Tidsförbrukning efter 15 drag. Vit: 1.24, svart 1.53. Nu kommer emeller-tid ett snabbt avgörande.

16. L×f5!, e×f5 17. La3!, Te6
 18. S×e6, D×a1 och svart gav upp utan att invänta den annalkande mattsättningen. En liten miniatyr av Anderssens odödliga! Beträffande öppningen hänvisas till den i dagarna utkomna del 8 (Franskt m. m.) av Euwes spelöppningsteori; där det kanske finns någon teoretisk förklaring till svarts katastrof.

KUNGSDINDISKET.

A. Krogdahl, Norge.	G. Backlund, Sverige.
1. d4,	Sf6
3. Lf4,	Lg7
5. e4,	d6
7. d×c5,	d×c5
9. Dc2,	Sh5
11. Sg5,	Sd4(!)
13. D×e2,	Dc7
15. Sf3,	e5
17. f3,	La6
19. a4,	Tad8
21. b3,	Tfd8
23. Sg2,	Lb7
25. e×f5,	g×f5
27. g×f4,	Tg6
29. Kf1,	Dd3†
2. Sf3,	g6
4. Sd2,	0—0
6. Le2,	c5
8. c3,	Sc6
10. Le3,	b6
12. Dd1,	S×e2
14. g3,	h6
16. Sh4,	a5
18. c4,	Dc6
20. 0—0,	Td6
22. Tfd1,	Dd7!
24. Ta2,	f5
26. f4,	e×f4
28. Dxh5,	Txg2†
Uppg.	

Göteborgskronika

Storm och kyla har nupit i öronen på göteborgarna ett par veckor, men nu tycks vintern ha resignerat. I stället sveper våra kära atlantiska lågtryck in över hustaken med en mild och grådisig februarivår i släptåg. Vi befinner oss halvvägs på schackårets värtermin, kan knäppa upp vinterrocken och pusta ut ett slag och se tillbaka...

Höstens allsvenska seriespel ligger redan långt bakom oss, och de flammande höstlöven ligger bruna och förvittrade minnande om alltings fåfänglighet. Det är med blandade känslor man tänker tillbaka på göteborgarnas insats. Walhalla lyckades inte vinna sin grupp i division 3, och Manhem, som förlorat spelare och framåtanda och genomgått ett slags föryelsekris, spelade osamat och håglöst i Örebro och fick lämna division 2 — i fint sällskap visserligen — men ändå på något vis onödigt. Kamraterna (av en skämtare omdöpt till Schackförbundet Kamraterna) kämpade i stället så mycket mera ärofullt. Med flera nyförvärv, bl. a. estländarna Laurine och Utoste vid andra och tredje bordet och pålitliga gamla bataljhästar hade de ingen svårighet att hålla sig kvar i toppdivisionen och var inte utan chanser till slutseger, fastän Södra blev för starka.

Vinterns stora schackhändelse i Göteborg var givetvis den traditionella jul- och nyårsturneringen med den jugoslaviske stormästaren Gligoric som förnämsta dragplåster jämte Kristian Sköld. Ja — Henrik Carlsson, som är ”sågverksdirektör” och privatlärde ute på sin farm i Prässbo och

sällan hinner vara med, får väl också betraktas som prominent gäst. Arrangemanget var som vanligt numera av bästa klass. Spelutrymmet hade koncentrerats till en starkt belyst fyrkant i lokalen med demonstrationsbräderna alldelvis bakom och ovan, där flinka observatörer på en svajande bro av trä formligen ryckte dragen ur spelarnas händer och på ett föredömligt sätt höll publiken underrättad om vad som hände. Tidskriften består sig inte med någon speciell galapeter-institution, men vi kunde ändå inte undgå att observera Ernst Larsson med obligatorisk cigarr och båkom en peflare skytade den omåtligt intresserade Bengt Anderbergs fågelliknande nuna och idrottstränaren Martin Janssons kraftiga romaprofil.

Om turneringen är vidare att säga, hurledes den sympatiske och gossaktigt smärte jugoslaven med ett milt småleende mumsade på apelsiner medan han behärskat och effektivt vann det ena partiet efter det andra. Mot 1953 års göteborgsmästare, den originaire och idérike Vilgot Olovsson, slapp han visserligen undan med blotta förskräckelsen som det heter, men han hämtade sig fort och släppte bara två halvpöängare: mot Åhman och Sköld. Med 6 poäng vann han komfortabelt före Henrik Carlsson på 4½ poäng. Denne spelade säkert och djuptänkt, missade visserligen en enkel remivändning mot Gligoric men fick i stället det obeskrivliga nöjet att offra damen mot Kinnmark i ett parti, vars grundritning uppgörs redan dagen förut — alla vet ju vad den

Göteborg	1	2	3	4	5	6	7	8	P:g
1. S. Gligoric	—	1	½	½	1	1	1	1	6
2. H. Carlsson	0	—	1	½	1	½	½	1	4½
3. K. Sköld	½	0	—	½	1	1	0	1	4
4. E. Åhman	½	½	—	0	½	1	½	½	3½
5. O. Kinnmark	0	0	0	1	—	1	1	0	3
6. R. Utoste	0	½	0	½	0	—	1	1	3
7. L. Laurine	0	½	1	0	0	0	—	1	2½
8. V. Olofsson	0	0	0	½	1	0	0	—	1½

gode Olle spelar på 1. d2—d4. I detta fall blev partiet bara en liten förövning t.l.l den liknande upprullning, som drabbade Sterner i Stockholm en vecka senare. Sköld stannade på futtiga fyra poäng och tycktes ibland märkbart förströdd och osamlad. Åhman var obesegrad ända till sista ronden, då Kinnmark, som dittills slarvat betänktligt, äntligen lyckades genomföra ett riktigt anlagt parti och sälunda fördärvade statistiken för Åhman, som måste nöja sig med fjärde plats och 3½ poäng. (Se vidare tabellen.)

Efter nyårsturneringen i Stockholm gjorde Gligoric en blixturn i Göteborg före avresan till nästa anhalt, Schweiz. Två simultanmatcher stod nu på programmet. Kamraterna mötte upp med ett föga slagkraftigt lag och dukade under genast: Gligoric vann med +27, =2. Manhem hade mobiliserat bättre motstånd av egna och andras spelare, och här vann den märkbart speltrötte jugoslaven med "endast" +19, =10, —2. En av manhemiterna, som i distraktion gjorde två drag i följd i en för honom bra ställning, missuppfattade Gligorics försynta protester och räckte fram sitt protokoll i tro att stormästaren ville skriva på. Avböjande huvudskakningar! — Jaså, remi! — Nej, inte det heller! Missförståndet klarades snabbt upp under allmän munterhet, medan klubbkamraternas "kubbar" och tråkningar haglade över den olycklige syndaren. Partiet slutade som sig bör med remi lite längre fram på kvällen.

I skrivande stund återstår bara en rond av D.M. för lag. Ställningen är följande:

20-bordstävlingen:	10-bordstävlingen:
Kamrater. 10 (81½)	Kamrater. 10 (39½)
Lundby 8 (55½)	Ma'orna 8 (31½)
Ma'orna 6 (57½)	Walhalla 7 (26½)
Walhalla 4 (49½)	Lundby 5 (24½)
Manhem 4 (44½)	Manhem 4 (21½)
Amatörerna 2 (40)	Lerum 2 (18½)
Lerum 0 (31½)	Amatörerna 0 (18)

Den dubbla tabellen beror på att man i år för första gången prövat en från kungliga huvudstaden importerad tävlingsform med 20-mannalag, som varmt förordats av

Ny Tids energiske schackredaktör. Emellertid har styrelsen stannat för ett slags kompromiss med innebördens, att endast resultaten vid de första tio borden inräknas i D.M. tävlingen. Meningen har naturligtvis varit mycket delad ifråga om det fördelaktiga med det nya systemet. En del lag kan inte alls ställa upp 20 man, och B-lagsserien måste på grund härav slopas. I klass I har Walhalla tvingats lämna flera walk-overs i ett par ronder och lilla Lerum hänger nött och jämt med.

Lagtävlingarna ger klart belägg för Kamraternas totala överlägsenhet just nu. De har redan vunnit dubbelt. Lika markant är Manhen:s starka regress, men om den har vi redan ordat. Gamla Majorna, som fått tillbaka Kinnmark, har i stället ryckt fram som Kamraternas främsta konkurrent. Manhemiterna får trosta sig med galghumoristiska funderingar och glädjas åt historier som denna, absolut sanna bild ur livet. Förbundsordföranden, som med stor energi representerar Manhems färger i lagtävlingarna hade en kväll väntat på sin motståndare, som till sist smög sig in och gjorde det omåtligt starka draget 1. e2—e4. När manhemiterna kom tillbaka, fanns där en åskådare, som välvilligt men allvarligt manade: "Akta dig för det där draget!" Svartspeletaren blev nervös och förlorade givetvis. Döm om hans känslor, när "tredje mannen" efteråt på anfordran förklarade att han bara åsyftat den kalla luft, som strömmade in genom ventilen ovanför!

Några allmänna reflektioner kring lagtävlingarna kanske kan ha sitt berättigande. Det är ett sorgligt faktum, att man alltid ser samma spelare år efter år figurera i större sammanhang. Återväxten är på tok för liten, och man får leta med ljus och lykta efter nya s. k. löften. Unge Hans Brodén, som gjorde en uppmärksammad insats förra året, inte minst i JSM, är försvunnen men lär lyckligtvis växa tillbaka snart. Han har tillbringat ett år som stipendiat vid en amerikansk skola i Syracuse och rapporterar att han sköter träningen på ett högst tillfredsställande sätt. Kanske kan man också hoppas något av läroverksadjunkt Rudolf Lundins schackklubb vid Ma'ornas h. a. l.

Men det finns sannerligen skäl för pessimistiska funderingar. Anmärkningsvärd är också den starka tendensen till koncentration av schacklivet till de större klubbnerna. De små föreningarna orkar ej med längre utan absorberas av storklubbarna eller de allt talrikare korporationssammanslutningarna. I år saknades t. ex. en av stadens starkaste 10-mannalag, det från SS 23, vars spelare gått över till Kamraterna, Majorna och Amatörerna.

Efter lagtävlingarna vidtager genast de individuella masterskapen, och sedan är man framme i april med nästa storevenemang: Lundby SS 40-årsjubileum, som bl. a. firas med en bra besatt turnering 16—24

april. Barda, Z. Nilsson och en dansk mästare är inbjudna, och av stadens egna kommer Eric Jonsson, Henrik Carlsson, Kinnmark och den jubilerande klubbens egen "son", Vilgot Olovsson. Kulmen på det hela lär väl annars bli 50-mannamatcherna på restaurant Valand mellan Lundby, Kamraterna, Manhem och en småklubbskombination. Men då är man redan framme vid den riktiga våren, då förtivlade lagledare sliter sina hårtestar över den alltmer övermäktiga konkurrensen från det gröna schacket på Ullevi's saftiga gräsmatta och de ljuligt doftande småbåtsvarven ute vid blanka, lockande vatten.

Lurik & Co.

Kurt Richter-bok

(Tyska språket)

Ater har den eminente schackskriftställaren Kurt Richter berikat schackvärlden med ett förstklassigt arbete. Den tyska titeln är "Hohe Schule der Schach-Taktik". Det är en vacker bok i blått band med guldtryck och 220 sidor. Den innehåller 623 korta partier och 665 diagram. Kvantiteten svarar mot kvaliteten. Tolv år har det tagit författaren att sammanställa materialet. I sitt eget intresse bör varje schackvän försäkra sig om denna lika lärorika som underhållande bok.

Priset — kr. 12: 50 — är förvånansvärt lågt.

DR. J. H A N N A K
Emanuel Lasker

BIOGRAPHIE EINES SCHACHWELTMEISTERS
Mit einem Geleitwort von Prof. Albert Einstein
(Tyska språket)

Pris inb. (316 sid.) kr. 14: —

Magnetiskt fickschackspel

Den magnetiska kraften har tekniskt utnyttjats i ett nytt fickschackspel. Figurerna hålls magnetiskt kvar på sina rutor. Man flyttar pjäserna genom att "petta" dem! En ställning i ett utfällt spel kan inte rubbas ens av en kraftig skakning!

Det inne mätet på de 64 rutorna är 15×15 cm. — således en rejäl yta.

Utförandet är lika solitt som elegant. Framställt i plastic.

EN UTOMORDENTLIGT TREVLIG PRESENTARTIKEL!

OBS! Returrätt om spelet icke utfaller till belåtenhet!

PRIS KR. 26: —

TIDSKRIFT FÖR SCHACKS FÖRLAG

Turneringen i Hastings

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	P:g
1 Alexander	—	1	1	½	½	½	1	½	½	1	6½
2 Bronstein	0	—	1	½	1	1	½	1	½	1	6½
3 O'Kelly	0	0	—	1	½	½	1	1	1	½	5½
4 Matanovic	½	½	0	—	½	½	1	0	½	1	4½
5 Olafsson	½	0	½	½	—	1	0	1	1	0	4½
6 Teschner	½	0	½	½	0	—	0	1	1	1	4½
7 Toluch	0	½	0	0	1	1	—	1	0	1	4½
8 Tartakower	½	0	0	1	0	0	0	—	1	1	3½
9 Wade	½	½	0	½	0	0	1	0	—	½	3
10 Werne	0	0	½	0	1	0	0	0	½	—	2

Den senaste Hastingsturneringen kom huvudsakligen att forma sig till en jättelik kapplöpning mellan den världsmästaren rysen och världsmästarkandidaten Bronstein och förre Englands mästaren Alexander. Det personliga mötet mellan de två slutade efter en väldig kamp i 120 drag med en lika överraskande som bejublad seger för engelsmannen. Förre matematikläraren och nuvarande tjänstemannen i brittiska utrikesdepartementet, C. H. O'D. Alexander, har länge räknats till en av Englands allra bästa spelare. I schackolympiaden i Stockholm 1937 spelade han vid andra bordet. I Hastings-turneringen samma år distanserades han av Reshevsky, men delade 2–3 pris med Keres före Fine och Flohr. Han betecknades som "turneringens stora överraskning". En prima överraskning leverrade han också i Hastingsturneringen 1946–47, då han erövrade första pris med 7 poäng av 9 möjliga! Alexanders största triumf är dock den senaste Hastingsturneringen, där han obesegrad fick dela första och andra pris med Bronstein, en av världen just nu starkaste spelare.

Enligt sköldskala beräkningar hade Bronstein haft möjlighet att vinna turneringen ensam — d. v. s. om han inte i första ronden i tidsnöd skänkt bort en dyrbar halvpoäng till New Zealändern Wade! Redan från början fick Alexander försprång och ledde i tredje ronden med 2½ poäng, me-

dan Bronstein gett bort ytterligare en halvpoäng till landsmannen Toluch och endast kunde uppvisa 1 poäng och ett avbrutet parti. Wade, som började bra, men slutade näst jumbo, klände i fin stil Toluch.

I fjärde ronden fick Alexander endast remi mot jugoslaven Matanovic i ett rafflande spanskt parti, medan Bronstein vann sitt avbrutna parti mot belgaren O'Kelly och sitt rondparti mot fransmannen Tartakower. Alexander och Bronstein delade nu alltså ledningen med 3 poäng var.

I sjunde ronden inträffade så den stora sensationen att Alexander besegrade Bronstein i ett parti som krävde 120 drag, fem avbrott och tre dagars spel! Som vit använde Bronstein en Stauntonambit som motgilt till Alexanders holländska försvar. Vit rekommenderas av Euwe att spela det "moderna" 4. f3, men Alexander har tydligen kommit underfund med att Euwes analys inte är korrekt eller tillräckligt långtgående. Han gick ur spelöppningen med bonde mer och gott spel. Innan 30 drag spelats hade Bronstein föreslagit remi tre gånger, vilekt tacksligt avbödes av Alexander, som litade på sin ställning. Bronstein, som hela tiden fick kämpa i underläge, kom i tidsnöd och förlorade ännu en bonde strax före det första avbrottet. Det kvarstod ett slutspel med damer och bönder, svårspelat och tidskrävande, men givetvis tekniskt möjligt att vinna för den som har två

pigga merbönder. Medveten om partiets vikt sporrade sig Alexander till det yttersta mot sin sege motståndare och spelade hela tiden det bästa. Tredje dagen fanns det ingenting annat för Bronstein att göra än att ge upp.

I sista ronden steg spänningen till bristningsgränsen. Den respektlöse och stimulerade Alexander slog ryssen Toluch i 28 drag, medan den demoraliseraade Bronstein stod katastrofartat med två bönder mindre mot den tyske mastaren Teschner. Men Bronstein visste vad det gällde och kämpade som röda armén vid Stalingrad. Han manövrerade så skickligt, att tysken, trots att hans ställning verkade sund, till slut inte kunde göra ett drag utan att råka i olycka. När Teschner vid midnatt gav upp hälsades Bronsteins seger med applåder, liksom man tidigare på kvällen applåderat Alexander. Slutresultatet blev alltså att Alexander och Bronstein delade första och andra pris med 6½ poäng var. Enligt Sonneborn-Bergers system — om det nu tillämpats — så skulle Alexander räknas som den egentlige segraren, eftersom han besegrat Bronstein.

"Tredje mannen" O'Kelly hade också gjort en god prestation. På de första tre partierna uppnådde han endast en halv

poäng, men han spurtade så, att han på de sex sista ronderna tog 5 poäng — summa 5½. Matanovic överraskade med att spela remi mot Alexander och Bronstein och besegra O'Kelly — resultat: 4½ poäng. Han fick dela 4–7 pris med Olafsson, Island, Teschner, Tyskland, och Toluch, Sovjet.

Ryssarna blev så nedslagna inför Bronsteins nederlag mot Alexander, att de erbjöd den engelska tävlingsledningen att betala tillbaks spelhonoraren. Engelsmännen nekade givetvis att gå med på den saken. De tyckte istället att ryssarna gjort engelskt schack en särskilt stor tjänst med att förlora — fast det sade de förstås inte, korrekt som de är. Det kom också till ett litet politiskt intermezzo. Spanjorerna protesterade mot att deras spelare Bordell, som vann reservturneringen i Hastings förra året, inte kom med i år trots att han först inbjudits att delta. Han erhöll endast ett kort meddelande från engelsmännen strax innan turneringen, att han tyvärr inte kunde få delta, då de två ryssarna accepterat inbjudan! Tävlingsledningen insåg förstås i sista momangen, att ryssarna skulle neka att spela om en representant för Francos Spanien skulle blanda sig i leken!

Remo.

Jugoslaviska mästerskapet

Inte heller det 9:e jugoslaviska mästerskapet kunde ge belägg för vem som är landets främste spelare. Det endast visade vad man förut visste, att Jugoslavien har en rad mycket starka mästare och kan sätta upp ett ypperligt lag. Svårare blir det väl för det lilla landet att göra sig gällande i starka individuella turneringar, exempelvis de som siktar mot världsmästerskapet.

Den unge Fuderer, som förra året var nära segern, lyckades i år bättre och delade 1–3 pris med Pirc och Rabar. Han spelade många remier — 11 st. — och trots att han i turneringens senare hälft kom i form lyckades han inte uppnå mer än 11½ poäng, vilket endast räckte till tredelad seger. Han spelade dock många vackra och slagkraftiga vinsterpartier, bland annat mot favori-

ten Gligoric. Denne, som tydligen var speltrött efter den krävande schweiziska turneringen, lyckades endast få delad 4–6 plats med Janosevic och Milic med 10½ poäng var. Förra årets Jugoslaviemästare, dr Trifunovic, kom först på 10:e plats!

Då denna turnering gällde uttagande av de tre främsta spelarna till zonturneringen 1954, betyder det att Gligoric är utslagen och ej får delta i denna tävling! Detta resultat är så mycket sensationellare som man i internationella kretsar allmänt räknar Gligoric som Jugoslaviens starkaste mästare. Det bör bli svårt för det jugoslaviska schackförbundet att göra något åt den saken, då nu tre spelare kvalificerat sig för de lediga platserna genom hårt och ärligt spel.

Finlandsbrev

Det är länge sedan Tidskrift för Schack publicerade brev från vårt grannland i öster. Från och med början av detta år blir det bättre, ty vi har överenskommit med Osmo Kaila, känd som internationell f. d. Nordens och nuvarande Finlands mästare samt schackredaktör, att han till varje nummer skickar ett Finlandsbrev innehållande nyheter, planer samt litet schackligt också i form av partier och kombinationer. Var så god! Här följer Kailas första brev!

Efter den lyckade schackolympiaden i Helsingfors år 1952 tog det finska schacklivet igen sig litet vad spelarna beträffar, medan förbundens ledamöter började brottas med räkenskaper och allt vad där tillhör; ett pinsamt jobb, som ännu pågår som bäst. Fyrfaldige Finlandsmästaren Kaarle Ojanen deltog dock i Mar del Platas storturnering i mars-april 1953 med det hedrande resultatet 9½ poäng av 19 möjliga och med placeringen nr 11–12. Men på våren 1953 började olympiafanfarerna klinga igen.

De första uppgifterna om nationstävlingarna i Buenos Aires år 1954 innebar, att de skulle hållas så tidigt som i mars. I Finlands Centralschackförbund utformades ett uttagningssystem för 30 spelare; de internationella mästarna E. Böök, O. Kaila och K. Ojanen i spetsen samt de lovande unga förstaklasserna B. Nyrén och J. Sneitz i listans andra ända, utnämndes till olympiakandidater. Några tackade genast nej, men tillsammans 18 spelare deltog i preliminära uttagningstävlingar i Lovisa och Sumparn (en ö i Helsingfors) under sommaren 1953.

Vid FIDE:s kongress i Schaffhausen fick man veta att tävlingarna hade uppskjutits till september, men programligt spelades kvalificeringstävlingen som en grupp av Helsingfors mästerskapstävling i oktober. Resultat: 1) Jorma Vesterinen 5½ (7), 2–3) Toivo Salo (kom med som reserv i stället för Soini Helle) och Esmo Ridala (tidigare Grünthal) 4, 4–5) Olavi Kataisto och Heikki Koskinen 3½, 6) Matti Rantanen,

Tammerfors, (mästaren för Arbetarschackförbundet och dess enda representant) 3, 7) Aatos Fred 2½ och 8) Oleg Pastuhoff 2 p. Vesterinen vann Helsingforsmästerskapet genom att besegra Juuso Fastberg 2–0.

Det följande evenemanget, som hade betydelse för Buenos Aires-resa, var FM-tävlingen vid årsiftet med det 20-åriga Arbetarschackförbundet som arrangör. Osmo Kaila lyckades erövra mästerskapet, som han första gången innehade år 1939. Tävlingen var minst sagt ytterst jämn: 1) Kaila 8 (11), 2–3) Ilmari Solin och Salo 7½, 4) Katajisto 7, 5–9) Fred, Reino Niemi, Pastuhoff, Vesterinen och Koskinen 6½, 10–11) Antanen och Fastberg 6, 12) Jorma Haanpää 5½, 13) Ilmari Niemelä 5, 14) Keijo Blomberg (Åbo) 3½, 15) Erkki Salmi 2½, 16) Hannes Honkanen 2 och 17) Mau- no Laisaari 0. Turneringen utfördes enligt Monrads system i 11 ronder. Det var första och sista gången i en finländsk tävling av värde, ty så eniga var deltagarna mot systemet!

Under tiden hade zontävlingen i Tjeckoslovakien kommit på tapeten. FIDE hade jämställt Finland med Sverige genom att ge även oss tvonne platser, en gest efter Helsingfors schackolympiad, som man förstått det här. Våra elitspelare har alltså tillsammans åtta möjligheter till lockande utlandsresor att tävla om. För att göra åtminstone en uttagning litet lättare beslöt Finlands Centralschackförbunds styrelse att de två bästa i FM-tävlingen, som var villiga att delta i zontävlingen, skulle utnämns till våra representanter. En förfrågan pågår som bäst, men jag vågar spå att det blir den gamla kämpen Ilmari Solin samt den unga lovande Heikki Koskinen.

Till Buenos Aires-laget har tills vidare utnämnts enbart de internationella mästarna Kaarle Ojanen, som visade sin kondition i Lovisatävlingen genom en överlägsen seger, samt Osmo Kaila. Underhandlingarna om Bööks deltagande pågår, och det återstående laget blir FM-tävlingens pristagare samt Esmo Ridala.

Annu må det berättas, att den sedvanliga

Ur en deltagares dagbok

Nedan återger vi några avsnitt ur A. Kotovs intressanta och spirituella iakttagelser under turneringen i Schweiz, som kan under ovanstående rubrik publicerat i den ryska tidskriften "Schachmaty v SSSR" nr 1/1954.

Med Reshevskys ankomst började organisationernas svårigheter. Som det redan mycket omskrivits, vägrade den amerikanske stormästaren av religiösa skäl att tävla på fredagarna och hans lördagsrond fick uppskjutas tills "den första aftonstjärnan" gått upp på firmamentet. Det fanns dock ytterligare en religiös helgdag under tävlingens lopp, varför Reshevsky utan lottning tilldelades nr 14 i turneringstabellen, som bäst

förbundsmatchen mellan Finlands Schackförbund och Arbetarschackförbundet utkämpades i Helsingfors den 3–4 oktober 1953. I den s. k. stjärnmatchen med 12 spelare och dubbla ronder vann Finlands Schackförbund överlägset med 16½–7½, om och det trots sina tre internationella vid andra omgången stod med 2–4 på förlust vid de sex första borden! Andra "Björnpokalen" vann Finlands Schackförbund för alltid med de övertygande siffrorna 63½–36½. Schackets dag den 17 januari 1954 hade samlat Caissas dyrkare till schackbrädan vid över fyrtio tillställningar landet runt nära på 1.500. Föregående söndag hade det firats "brottningens dag", om och denna gång i fribrottningens tecken, men dess deltagarantal steg bara till 416. Schacket i Finland har ingenting att skämmas för, när det jämföres med någon gren av idrott i stället för hela idrotten!

Och till slut namn på de senaste schackmästarna i Finland: inom Finlands Schackförbund år 1953 i juni Jorma Haanpää och i december Jalo Hietala (Vasa), inom Arbetarschackförbundet Juuso Fastberg efter sin goda insats vid nordiska tävlingen i Esbjerg (2. pris i mästarklassen utan förlustpartier). Tillsammans finns det i Finland 45 schackmästare och 3 mästare har avlidit (dr I. Rahm, A. Tscheponoff och E. Johansson).

Osmo Kaila.

tillgodosåg hans fordringar. Turneringens överledare förklarade, att i och med detta skulle det inte förekomma några fler krav från den amerikanske stormästarens sida. Det visade sig dock ganska snart, att överledaren långt ifrån var någon profet...

Lottningen utföll till allas belåtenhet. Endast Najdorf var nervös. Han skulle i första ronden möta Reshevsky. Att han hade anledning till sin oro visade det sig under partiets gång. Som vit försämrade Najdorf sin ställning för varje drag på ett mycket konsekvent sätt — ända tills amerikanen fått en förkrossande fördel. Emellertid hamnade Reshevsky sin vana trogen i en stark tidsnöd, som t. o. m. för honom hotade bli fatal. När Najdorf så bjöd remi, hade Reshevsky helt enkelt inte nog med tid för att hinna säga ifrån...

Neuhausens största sevärdhet är Rheinflodens vattenfall — Europas största. Den breda floden gör en hastig sväng till väster och flyter i nästan motsatt riktning. I själva svängen ligger det 20 meter höga fallet. Detta enastående naturfenomen drar många turister. Man kan bl. a. beundra skädespelet från en hög klipplattform, som ligger strax ovanför de dånande vattenmassorna. En av spelarna menade, att det var en ytterst lämplig plats för att analysera hopplösa avbrottstäfällningar. Man tittar ner på vattenfallet som är tusentals år gammalt och man lugnas av tanken, att en förlust, när allt kommer omkring, kanske inte är fullt så hemsk. Dessa raders författare har dock tyvärr inte kunnat prova receptet, beröende på, att han förlorade alla sina parter i Neuhausen före avbrottet...

I tredje ronden "utmärkte" sig Szabo mot Keres. Efter 1. d4, d5. 2. Sf3, Sf6. 3. c4, d×c4. 4. Sc3, a6 gav han en underlig schack — 5. Da4† — som genast besvarades med b5. Först nu insåg ungraren, att S×b5 efter Ld7 fört till pāsförlust. Efter 6. Dc2, Sc6. 7. e4, e6. 8. Lg5, S×d4 var han mogen för kapitulation. I samma rond fick Reshevsky mot Averbach en dålig ställning, men bjöd remi utan förlägenhet. Oförklarligt nog antog Averbach erbjudan-

det. Han kände förmodligen inte till Najdorfs träffande aforism: "Om Reshevsky bjuder remi, så titta först efter, om ni inte kan vinna i ett drag" Senare blev vi övertygade om detta påståendes riktighet...

I dag är det lördag och givetvis trassel med Reshevsky. Stiernan går upp omkring kl. 19 och där till behövs ca två timmar för att resa från Neuhausen till Zürich, dit Reshevsky förför att förrätta sin bön. Därför började hans parti mot Szabo kl. 21 och slutade klockan två på natten. Nästa lördag väntade samma öde även mig. Jag sade dock ifrån allt dylikt hattspel. När domarnas påtryckningar blev alltför oemotståndliga fick man tillgripa det avgörande klerikala argumentet: "Gören icke natt till dag." Detta bet och partiet blev uppskjutet...

I femte ronden avbröts partiet mellan Keres och Ståhlberg. Efter långa manövrar hade Keres uppnått ett litet gynnsammare damslutspel. På morgonen samma dag partiet skulle färdigspelas satt Keres och hans sekundant Toluch längre försjunkna i djupa analyser. Det gällde att hitta en väg som skulle säkra realiseringen av fördelen. Under samma tid promenerade våra övriga lediga deltagare till vattenfallet. Där träffade de även Ståhlbergs sekundant — mästaren Sköld. "Varför är ni här och inte analyserar avbrottsslätningen mot Keres?", frågade vi den svenska mästaren. "Ja, det är i falla fall remi — sade Sköld tvärsäkert — och så sover Ståhlberg." Vid fortsatt spel lyckades Keres ganska snabbt realisera sin fördel till vinst...

Den solide och omständige stormästaren Ståhlberg har väl en gång blivit så förnärmad av Najdorf och Reshevsky, att han för länge sedan slutat tala med dem. Alla var därför särskilt nyfikna på hur deras ömsesidiga möten skulle förlöpa. Den svenska stormästaren hittade på följande utväg: när han blev tvungen att ge upp partiet, så stannade han klockorna i motståndarens främbo, skrev av protokollen och avlägsnade sig. Så slutade i dag hans parti mot Najdorf. Ännu mera "uppfinningsrik" utformade Ståhlberg sin remi genom draguppripen mot Reshevsky i andra omgången.

Han gick fram till domaren, sade honom att han gör ett drag varefter ställningen upprepas för tredje gången och skrev där efter på protokollet...

I sjätte ronden blev alla förvånade av partiet Keres—Boleslavsky. Den senare valde en säregen variant i kungsindiskt och spelade de 9 första dragen i blixtempo: 1. d4, Sf6. 2. c4, d6. 3. Sc3, e5. 4. Sf3, Sbd7. 5. Lg5, h6. 6. Lh4, g5. 7. d×e, g×h. 8. e×f, D×f6. 9. Sd5, D×b2. Efter en stunds reflektion spelade Keres 10. Tb1!, varefter det blev Boleslavskys tur att försjunka i d'upa meditationer. Men ingenting hjälpte. Det visade sig att han förlorar tornet och allt motstånd verkar meningslöst.

I partiet Boleslavsky—Najdorf hade gjorts knappa åtta drag, när Najdorf lutade sig fram till motståndaren för att ställa sin älsklingsfråga: "Spelar ni på vinst?". Boleslavsky hörde inte riktigt Najdorfs ord och tog det för ett remianbud, varpå han svarade: "Nej." "Ni är alltså nöjd med remi?" frågade återigen den argentinske stormästaren. "Nej!" följde det vresiga svaret. "Vad är det ni vill då?" fortsatte Najdorf undrande.

I trettonde ronden bjöd Najdorf ca tio gånger remi mot Geller. Och ju svårare argentinären ställning blev ju mera envisa blev också hans "räddningsförsök". Geller stod dock rycken för denna "psykning" och vann.

I den interzonala turneringen hade Averbach en vunnen avbrottsslätning mot Ståhlberg. Efter hemmaanalysen trasslade han dock till det hela och förlorade. Detta gjorde förmodligen att Averbach fick en viss "Ståhlbergsskräck". I Zürich var den svenska mästaren i exceptionellt dålig form, men han "inspirerades", så fort han såg Averbach framför sig — spelade ytterst starkt bäge partierna mot denne och vann.

Turneringen här har fått namnet "märtontävling". Det var någon, som före turneringens början skämtsamt yttrade, att segern kommer att bli den som överhuvud taget orkar ta sig till turneringslokalen i sista ronden. Det ligger en viss sanning i detta, nämligen den fysiska styrkans betydelse i en så lång tävling.

Dr S. G. Tartakower:

Riposten Lf8-b4

(Fortsättning och slut)

Om ni vill sammanfatta fakta i föregående artikel så har motstötens Lf8—b4 i de öppna spelena töljande viktiga funktioner:

1) En vidsträckt i det fientliga läget verkande kratt utan hinder för någon av de egna figurerna och som dessutom påskyndar svarts korta rockad.

2) Förlamande (och event. även eliminande) av den fientliga damspringaren, vilket är normerande för frågan om behärskande av det för svart synnerligen viktiga fältet d5.

3) Skapande av en eventuell försvagnings i vits bondeställning (dubbelbonde för vit på c-linjen o. s. v.).

4) Även utom fängslingen är utfallet till b4 (med eller utan schack) mycket ofta ett förebud till aggressivitet från svarts sida. Han skapar så att säga en "spansk löpare" i efterhand som förlänar åt den öppna striden en mycket positionell karaktär.

*

I de halvöppna och slutna öppningarna, vilka redan i sig själva är positionella växer värdet av den sagda motfängslingen Lf8—b4 kolossalt och ger ofta åt dessa varianter en särskild betydelse. (Man behöver blott tänka på Mac Cutcheon-varianten i franskt parti; eller på Cambridge-Springs-försvaret i ortodox damgambit; eller på Nimzowitscha försvaret i det indiska systemet som bildar ett kapitel för sig!) Den som vill lära gör alltså klokt i att sätta sig in i den framfusiga löparens möjligheter, vartill följande brokiga översikt skall hjälpa honom.

XVI. WINAWERVARIANTEN I FRANSKT PARTI:

1. e4, e6 2. d4, d5 2. Sc3, "Lb4". Härmed börjar brottningen om initiativet. Denna brottning har för svart ofta visat sig så framgångsrik att vit på sista tiden före-

dragit, att välja den slätstrukna Tarrasch-fortsättningen 3. Sd2 (i stället för 3. Sc3).

XVII. MAC CUTCHEON-VARIANTEN.

1. e4, e6 2. d4, d5 3. Sc3, Sf6 4. Lg5, "Lb4". Här ha vi den ömsesidiga fängslingen i ren form. Den har hittills visat sig korrekt.

XVIII. SICILIANSKT FYRSPRINGAR-SPEL.

1. e4, c5 2. Sf3, e6 3. d4, c×d 4. S×d4, Sf6. Ett annat förlopp: 4. —, Sc6. 5. c4 (Lugnare är dock 5. Sc3, som länkar in i textfortsättningen.) 5. —, Sf6. 6. Sc3, "Lb4" 7. f3, d5 och svart får initiativet.

5. —, Sc6. Redan här har försöks utfallet "5. —, Lb4", som dock bemästrar med 6. e5!

6. Sdb5, "Lb4"; 7. a3. Mest vetenskapligt. 7. —, L×c3† 8. S×c3, d5! Befrielsestöten. 9. e×d, c×d o. s. v. med tveeggat spel, då svarts isolerade dambonde kan visa sig vara ett farligt vapen.

XIX. O'KELLY-VARIANTEN.

1. e4, c5 2. Sf3, a6. Ett urgammalt drag. 3. d4. Mest konsekvent. — På 3. c4 kunde följa 3. —, e6 4. d4, c×d 5. S×d4, Sf6 6. Sc3, "Lb4" (Detta är mera aktivt än 6. —, d6 7. Le2, Sc6 8. 0—0, Dc7 9. b3, Le7 o. s. v. med inlänkning i en trång variant av Scheveningen-försvaret.) 7. Ld3, d5 och svart får motspel.

3. —, c×d 4. S×d4, Sf6 5. Sc3, e5. Denna avart av det "finska försvaret"*)

*) De båda huvudvarianteerna av den av finlandsmästaren Tscheburekoff vid schackolympiaden i Paris 1925 provade motstötens är: 1. e4, c5 2. Sf3, Sc6 3. d4, c×d 4. S×d4, Sf6 5. Sc3, d6 6. Le2, e5 osv. (Boleslavsky) liksom 1. e4, e5 2. Sf3, d6 3. d4, c×d 4. S×d4, Sf6 5. Sc3, a6 6. Le2, e5 (Opocensky).

är synnerligen verkningsfullt, då svart därvid genast får hjälp av sin kunglöpare:
 6. Sb3 (Eller också 6. Sf3, "Lb4" o. s. v.)
 6. "Lb4", 7. Ld3 (Eller även 7. Dd3, d5).
 7. —, d5 med frigjort spel för svart.

XX. SKANDINAVISKT PARTI.

1. e4, d5 2. e×d, D×d5 3. Sc3, Da5 4. d4, e5. Ett äldre försök i stället för 4. —, Sf6.

5. Sf3! Detta är i varje fall solidare än 5. d×e, "Lb4"!

6. Sf3, Lg4 7. Le2, Sc6! 8. 0—0, Sge7 9. Lf4, 0—0 jämte Tad8 och Sg6.

"5. —, Lb4" 6. Ld2, Lg4 och svart kompenserar nu förlorade utvecklingstemi med sina figurers verksamma positioner.

XXI. ALJECHINS FORSVAR.

1. e4, Sf6 2. e5. Mest energiskt. — Efter 2. Sc3, e5 uppstår Wienerparti som efter 3. Sf3, "Lb4" skulle kunna länkas in i ryskt trespringarspel (1. e4, e5 2. Sf3, Sf6 3. Sc3) vilket behandlats i paragraf II.

2. —, Sd5 3. c4, Sb6 4. d4, d6 5. f4. Bredfrontsvarianten!

5. —, d×e 6. f×e, Sc6. Eller genast 6. —, Lf5 7. Sf3, e6 8. Sc3, "Lb4" (i stället för 8. —, Sc6 9. Le2, Sb4 10. 0—0, Sc2 11. Tb1, Sb4 12. Sg5! osv.) 9. Ld3, L×d3 10. D×d3, h6 och svart spjärnar emot.

7. Le3, Lf5 8. Sc3, e6 9. Le2, "Lb4". Även detta spelsätt är tillåligt, churu de två viktigaste spelsätten här äro antingen 9. —, Dd7 för den långa rockadens skull (t. ex. 10. Sf3, 0—0 11. 0—0, f6! osv.) eller 9. —, Le7 med sikte på kort rockad (t. ex. 10. Sf3, 0—0 11. 0—0, f6 o. s. v.). En intressant strategiplan är dessutom 9. —, Sb4. 10. Tc1, c5 osv. 10. Sf3, 0—0 11. 0—0, Sa5 12. Sd2. Ett slag i luften vore 12. c5, Sbc4 osv.

12. —, f6 13. e×f, D×f6 14. Kh1. Nu hotar 15. g4 som nu vore gagnlös för 14. —, Dg6 14. —, De7 osv. med oklart spel, då det finns svaga punkter för båda parter.

XXII. NIMZOWITSCHS FORSVAR.

1. e4, Sc6 2. d4, e6. Eller också 2. —, d5 3. e×d, D×d5 4. Sf3, e5 5. Sc3!,

"Lb4" 6. Ld2 och nu kan svart länka in med 6. —, Da5 i Skandinaviskt parti eller ännu enklart söka utvämnning med 6. —, L×c3 7. L×c3, e×d 8. S×d4, S×d4 9. D×d4, D×d4 10. L×d4, Sf6 osv.

3. Sc3, "Lb4". Nervösare är 3. —, d5, med följd 4. Sf3!, "Lb4" 5. e5, L×c3† 6. b×c, Sa5 7. a4, Se7 8. Ld3, b6 9. Sd2, c5 10. Dg4, c4 11. Le2, Sf5 12. Sf3, h6 13. Dh3 och vit är i fördel (Parti Becker-N-sch 1925)

4. Sf3. Även efter 4. Se2, uppnår svart genom 4. —, d6! jämte Sge7 osv. gedigen utveckling av sina stridskrafter.

4. —, d6! 5. Lf4, Sge7 och svart står anfallsberedd (I ett parti Maróczy—Nimzowitsch, San Remo 1930, följde: 6. Le2, L×c3 7. b×c, 0—0 8. 0—0, Sg6 9. Le3, De7 10. Te1, Ld7 osv. med god utjämning för svart).

*

XXIII. CAMBRIDGE-SPRINGS-VARIANTEN.

1. d4, d5 2. c4, e6 3. Sc3, Sf6 4. Lg5, Sbd7 5. Sf3, c6. Eller redan här "Manhattanvarianten".

"5. —, Lb4" för att snarast möjligt lancerar den skarpa sidstöten c7—c5.

6. e3, Da5 7. Sd2. Eller enklare 7. L×f6, S×f6 8. Ld3, "Lb4" 9. Db3 osv. med utjämning.

Även i den "jugoslaviska varianten" 7. c×d, S×d5! skulle såväl 8. Db3, "Lb4" 9. Tc1, e5 osv. som också 8. Dd2, "Lb4" 9. Tc1, f6 10. Lh4, 0—0 osv. tillfredsställande lösa svarts öppningsproblem.

"7. —, Lb4". Detta visar mera kallblodigt än Rubinsteinsteins fortsättning: 7. —, d×c 8. L×f6, S×f6 9. S×c4, Dc7 10. g3 och vit behåller det strategiska övertaget.

8. Dc2, 0—0 osv. med fullvärdiga motchanser. Samarbetet mellan tre svarta pjässer: Da5, "Lb4" liksom även eventuellt Se4 syftar till att förlägga stridens tyngpunkt till fiendens mark — och då till punkten c3!

XXIV. RAGOSINVARIANTEN.

1. d4, d5 2. c4, e6 3. Sc3, Sf6 4. Sc3, d×c 5. a4, Lf5 6. Se5, Sbd7. Eller också genast 6. —, e6 7. f3, "Lb4" osv. (varvid 8. e4 på grund av 8. —, L×e4 9. f×c, S×e4 osv. då vore av omtvistat värde).

4. Sf3. Den s. k. "namnlösa" fortsättningen, som av mången praktisk spelare föredras framför den (omedelbara) fängslingsmanövern 4. Lg5.

På det tama draget 4. e3, kommer "4. —, Lb4" först riktigt till sin rätt.

"4. —, Lb4". Detta aggressiva spelsätt har visat sin livskraft i många turneringsparti.

XXV. WIENER VARIANTEN.

1. d4, d5 2. c4, e6 3. Sf3, Sf6 4. Lg5, "Lb4†".

Eller 4. —, d×c 5. e4, "Lb4†".

5. S×c3, d×c 6. e4. Motattack! Efter 6. Da4†, Sc6 7. e4, Ld7 vore vits dam tvungen till återtag.

6. —, c5. Eller också först 6. —, h6. 7. L×f6, D×f6. 8. L×c4, c5 osv.

7. L×c4. I stället för 7. e5.

7. —, c×d 8. S×d4, Da5 osv. med Yataganenkamp.

XXVI. SVENSKA VARIANTEN.

1. d4, d5 2. c4, e6 3. Sc3, c5 4. c×x 5. Sf3, Sc6 6. g3. Detta Schlechter-Rubinstein-angrepp gäller som det bästa, ja enda belägringsvapnet mot Tarrasch-försvar (3. —, c5).

6. —, c4. En djärv motplan, i stället för 6. —, Sf6 osv. 7. Lg2, "Lb4" 8. 0—0, Sge7 och svart motser med tillförsikt de närmaste händelserna (9. Lf4 eller 9. Se5 eller 9. e4).

XXVII. DET SLAVISKA FÖRSVARETS "HUVUDVARIANT".

1. d4, d5 2. c4, c6 3. Sf3, Sf6 4. Sc3, d×c 5. a4, Lf5 6. e3, e6 7. L×c4, Sbd7. Eller också genast "7. —, Lb4" 8. 0—0, 0—0 osv.

8. De2. Eller liknande 8. 0—0, "Lb4" osv.

"8. —, Lb4". 9. 0—0, Lg6 osv. med jämvikt.

XXVIII. KRAUSE-ANGREPPET.

1. d4, d5 2. c4, c6 3. Sf3, Sf6 4. Sc3, d×c 5. a4, Lf5 6. Se5, Sbd7. Eller också genast 6. —, e6 7. f3, "Lb4" osv. (varvid 8. e4 på grund av 8. —, L×e4 9. f×c, S×e4 osv. då vore av omtvistat värde).

7. S×c4, e6 (i stället för 7. —, Dc7 8. g3 osv.) 8. f3, "Lb4" osv. och striden går vidare.

XXIX. NOTEBOOM-VARIANTEN.

1. d4, d5 2. c4, c6 3. Sf3, e6 (Halvslaviskt!) 4. Sc3, d×c 5. a4, "Lb4" 6. e3, b5 7. Ld2, a5 8. a×b, L×c3 9. L×c3, c×b 10. b3, Lb7 11. b×c (skarpere är förvisso 11. d5) 11. —, b4 12. Lb2, Sf6 13. Ld3, Le4! med motspel.

XXX. ROMI-VARIANTEN.

1. d4, d5 2. c4, c6 3. Sf3, Sf6 4. Sc3, e6 5. e3, Sbd7 6. Ld3, "Lb4". Detta försök att lösa spelöppningsproblemet är likvärdigt med de andra löpar/placeringarna 6. —, Ld6 eller 6. —, Le7. I förgrunden för de teoretiska och praktiska undersökningarna står helt visst Meranervarianten.

6. —, d×c 7. L×c4, b5 osv.

7. 0—0. Även 7. a3, La5 8. Ld2, De7 osv. har prövats.

7. —, 0—0. Eller, som i ett parti Montcellé—Romi, San Remo 1930, demonstrerades: 7. —, De7? 8. Db3, Ld6 9. e4, d×c 10. L×c4, e5 (Tschigorins spelsätt) 11. Sg5, 0—0 12. f4, e×d 13. e5, d×c med utjämning.

Svagare spelades dock i ett parti Araiga—Romi i samma turnering: 7. —, Dc7? 8. Dc2, d×c 9. L×c4, 0—0 10. e4, e5 11. Le3 osv. med fördel för vit.

8. Dc2! Eller mera neutralt 8. a3, L×c3 9. b×c, Dc7 10. Sd2, e5 11. Lb2, e4 12. Le2, b5 med jämvikt.

8. —, d×c 9. L×c4, Ld6 10. Ld3, De7 11. Se2, c5! jämte c×d och Lb7 med bra motspel.

XXXI. ANTAGEN DAMGAMBIT.

1. d4, d5 2. c4, d×c 3. Sc3 (i stället för 3. Sf3) 3. —, e5 4. d5, c6 5. e4, "Lb4".

Tvivelaktigt vore 5. —, b5 6. Sf3!, Lg4 7. a4!, Lb4 8. d×c osv.

6. L×c4, Sf6 7. Db3, De7 osv. med motchanser.

XXXII. TSCHIGORINS FÖRSVAR.

1. d4, d5 2. c4, Sc6 3. Sf3, e5. På det av Tschigorin föredragna utfallet 3. —, Lg4 skulle 4. Da4! för närvarande omintetgöra svarts framstöt med kungsbonden.

4. d×e. Mera precis är förvisso 4. c×d, D×d5 5. Sc3 ty nu vore 5. —, Lb4 6. Ld2, L×c3 7. L×c3 tvivelaktigt för svart och han därfor bäst borde spela 5. —, Da5.

"4. —, Lb4†" I stället för att inlänka i Albins motgambit söker svart förvecklingar: 5. Ld2 och nu 5. —, d×c eller t. o. m. 5. —, Lf5! osv.

XXXIII. ALBIN'S MOTGAMBIT.

1. d4, d5 2. c4, e5 3. d×e, d4 4. Sf3, Sc6 5. Sbd2, "Lb4" (i stället för 5. —, Lg4, eller 5. —, f6). Det kan nu följa 6. a3, L×d2† 7. L×d2, Lg4 8. Db3, Sge7! 9. g3, 0—0 10. Lg2, Tb8! 11. 0—0, Sg6 med likvärdiga chanser.

XXXIV. HOLLÄNDSKT FÖRSVAR.

1. d4, f5. Eller t. o. m. 1. —, e6 och om 2. c4 så "2. —, Lb4†" 2. c4. Draget på modet är här visserligen 2. g3.

2. —, e6 3. Sc3. Eller 3. g3, Sf6 4. Lg2, Lb4† osv.

3. —, Sf6 4. e3. Eller 4. Lg5, "Lb4" 5. Db3, c5 osv.

Intressant är efter 4. g3 manövern 4. —, Lb4† 5. Ld2, Le7 osv.

4. —, b6 Eller också genast "4. —, Lb4" 5. Ld3, Lb7 6. f3, "Lb4" 7. Sge2, 0—0 8. 0—0, c5 9. Ld2, d5! med jämvikt.

*

Aven vid de ultramoderna spelöppningarna spelar motstöten Lf8—b4 en stor roll.

XXXV. NIMZO-INDISK FÖRSVAR.

1. d4, Sf6 2. c4, e6 3. Sc3, "Lb4". En vederläggning av detta dristiga spelsätt har hittills ej hittats, ty också modedraget (Rabinsteins 4. e3) håller på att blekna.

XXXVI. DAMINDISK FÖRSVAR.

1. d4, Sf6 2. c4, e6 3. Sf3, b6 4. Sc3, Lb7 5. Dc2. Eller också 5. Lg5, "Lb4" med lika spel. '5. —, Lb4" 6. a3, L×c3† 7. D×c3, Se4 8. Dc2, 0—0 9. g3, f5 (Inlänkning i holländskt farvatten) 10. Lg2, Sf6! med uträmnat spel.

XXXVII. BOGOLJUBOWS FÖRSVAR.

1. d4, Sf6 2. c4, e6 3. Sf3, "Lb4†". Genom denna avlastningsschack" (som också kan ske i fall av 3. —, b6 4. g3!, Lb7 5. Lg2, "Lb4†", i stället för det passiva 5. —, Le7) söker svart att rensa stridsplatsen.

XXXVIII. BUDAPEST-FÖRSVARET.

1. d4, Sf6 2. c4, e5 3. d×e, Sg4 4. e4, S×e5 5. f4, "Lb4†". Denna genuina "avlastningsschack" är ingalunda svagare än genast springarereträtt 5. —, Sec6 eller 5. —, Sg6.

6. Ld2, L×d2† 7. D×d2, Sec6! 8. Sc3, 0—0 med jämvikt (9. e5, f6 eller 9. Sf3, d6 osv.)

XXXIX. FAJAROWICZ-VARIANTEN.

1. d4, Sf6 2. c4, e5 3. d×e, Se4 4. Sf3. På genast 4. Dc2 är "4. —, Lb4†" 5. Sd2, d5 6. c×d, Lf5 rekommendabelt.

4. —, Sc6 5. Dc2. På Sbd2 är det möjligt med "massmordet" 5. —, Lb4 6. a3, S×d2† 7. S×d2, L×d2† 8. D×d2, S×e5 osv., av varaktigare värde är dock 5. —, Sc5.

5. —, d5 6. e×d e. p., Lf5 med skarpa vändningar. I ett parti J. Lilley—A. Rivlin följe: 7. d×c, D×c7 8. Db3, 0—0—0 9. Le3, "Lb4†" (Denna sena schack gör alltjämt god verkan.)

10. Sc3, Da5 11. Tc1, S×c3 12. b×c, La3 13. Ta1 (Av två onda ting, väljer vit det sämsta!) 12. —, Sb4!! 14. Sd4, T×d4! och om nu 15. c×d så 15. —, Sc2 matt; och om 15. L×d4, så vinner 15. —, Le2 damen.

XL. ENGELSK SPELOPPNING.

1. c4, Sf6 2. Sc3, e6 3. e4, c5 4. Sf3, Sc6 5. d4, c×d 6. S×d4, "Lb4". Denna ställ-

(For:sättning å sid. 28)

Magistern har ordet

Spela 1. e2—e4!

Schack är inte alls ett så svårt spel som det påstås.

På varje utvecklingsstadium från klubbens nybörjarklass till stormästarvärdigheten finns det motståndare som gör spelet precis lagom svårt för var och ens individuella behov.

Men schack är ett förbryllande spel. När en mästare enkelt och lättfattligt skaffar sig en positionell fördel och utnyttjar den till vinst, då kan det för efterspelaren te sig ganska självklart och lätt att göra efter.

När så den mindre erfarte ställs öga mot öga med en rutinerad motståndare är han till synes offer för trolleri. Motståndarpjäserna verkar att vara otroligt många och hotande, de egna figurerna är förlamade i styrka och handlingskraft och märkvärdigt otillräckliga i antal.

Alltför ofta hör man repliken: "Jag hinner ju inte ut med pjäserna."

Detta illusionsnummer har sin naturliga förklaring. Den överlägsne växer till en osårbar jätte därfor att han tillämpar den strategiska grundsatsen att vara materiellt överlägsen på just den punkt där den avgörande striden äger rum.

Den materiella överlägenheten behöver inte vara matematisk. Den kan vara innesluten i ett färre antal eller svagare pjäser som under de givna omständigheterna har större verkningsgrad.

Dessa förutsättningar kan ha framtidigats genom olika slags "vackra offer".

I verkligheten har den store mästaren inte alls offrat värdefullt material, han har genom skickliga avledningsmanövrer säkrat sig materiell överlägenhet på den punkt där han bestämt att avgörandet skall ske.

Möjligheterna att bestämma var och när avgörandet skall ske och att påtvinga motståndaren sin vilja har han uppnått med de klassiska Morphyska medlen: Bättre utveckling och initiativ.

För den mindre erfarte schackspelaren gäller det alltså att från början skaffa sig sådana grundregler för sitt spel, att han be-

träffande utveckling och initiativ kan ta upp striden under minst lika goda förutsättningar som sin motståndare.

På denna nya avdelning avsedd speciellt för mindre övade spelare vill alltså tidskriften försöka hjälpa sina läsare att förstå och främst "komma ut med pjäserna" innan de råkat i avgörande nackdel. Det skall inte bli någon spelöppningslära i traditionell mening; den moderna spelöppnings-teorien är så omfattande och svårsmält att den snarare verkar förvirrande än upplysande för den mindre rutinerade.

Aviskten är att försöka presentera användbara och överskådliga utvecklingsvägar där risken för fällor och överraskningar är minsta möjliga.

Mittspel och slutspel skall vi så småning om också ta itu med, inte med sikte på blandande kombinationer och konstnärliga finesser, men med sikte på sunt spel och en för gemene man tillämplig praxis.

Var och en är också välkommen med frågor till den frågespalt som skall tillhöra avdelningen och som vi hoppas inte minst skall intressera läsekretsen.

Nästan alla har väl någon gång i sitt schackliv råkat ut för mysterier som inte fått en tillfredsställande förklaring eller funderingar som man har en känsla av kan ha mera allmänt intresse. Det kan gälla en "lik ställning" som helt plötsligt var förlorad eller ett slutspel som borde vinnas men inte blev vunnet.

Alla frågare är härtligt välkomna efter förmåga skall vi försöka lösa problemen, och vi tror också att frågorna kan ge värdefullt stoff till avdelningen.

Spela e4.

När man vill ge den framåtrivande schackspelaren rådet att spela e4 undrar han med skäl: Varför? Det överväldigande flertalet i partier i mästarturneringarna börjar med 1. d4 eller 1. Sf3 och det måtte väl finnas fullt giltiga skäl för det?

Javisst, men — 1. e2—e4 och de därur uppkommande öppna spelens är den utvecklingsväg som bäst motsvarar schackspelets primära grundsatser: Utveckling och initiativ.

Damgambit och dambondespelens popularitet bland mästarna beror på deras strävan, att bakom dimridåer och invecklade variantnyanser dölja sina strategiska mål och taktiska överraskningar.

1. d2—d4 är självklart ett väl så värdefullt och intressant sätt att spela schack som de öppna spelens, den som anser motsatsen lider av en missuppfattning, men 1. e2—e4 är den väg på vilken den ännu oövade spelaren bäst tjänar sina sporrar och snabbast lär sig att behärska sitt material och uppnå framgångar.

Vi är alltså överens om att till att börja med spela

1. e2—e4

Svarar nu svart 1. —, e7—e5 är allting bra och vi kan exempelvis fortsätta med Skotskt parti

2. Sg1—f3 Sb8—c6
3. d2—d4

— en bra spelöppning, som vi skall återkomma till. Men det är möjligt att svart inte är med på våra idéer utan svarar Franskt parti

1. — — e7—e6

eller Sicilianskt parti

1. — — c7—c5

och då gäller det att inte låta sig förbluffas. Om svart väljer Franskt parti brukar man spela så här:

1. e2—e4 e7—e6
2. d2—d4 d7—d5

Svart vill tubba vit att spela 3. e4—e5 för att sedan angripa vårt centrum med bondeframstöterna c7—c5 och f7—f6. Detta är minst lika farligt för honom själv som för vit, men det leder till varianter som vi kan förutsätta att han är väl förberedd på och det vill vi undvika.

Vi spelar därför

3. Sb1—c3 Sg8—f6

Med samma idé som förut. Att springaren f6 efter 4. e4—e5 hamnar på d7 är ingen nackdel för svart eftersom den därifrån understödjer angreppen mot den vita centrumställningen och den andra svarta springaren efter c7—c5 hör hemma på c6. Vi undviker den av svart utstakade spelplanen och spelar

4. e4×d5 e6×d5

Att spela 4. —, Sf6×d5 är inte bra för svart.

Vit spelar då 5. Sc3—e4.

5. Lc1—g5 — —

Denna variant kallas Svenonius-varianten efter den kände svenska teoretikern som särskilt intresserat sig för den. Varianten är inte så vanlig numera, men det är ur våra synpunkter bara bra.

5. — — Sb8—c6

Bäst spelar svart 5. —, Lf8—e7 eller 5. —, c7—c6 kommer vit bra ut med planen 6. Lf1—d3 och 7. Sg1—e2. Vit springare ska stå på e2 och ej på f3 för att svart inte med Lc8—g4 ska kunna binda den. Spelar svart i alla fall Lg4 svarar vit med f2—f3. Vi återvänder till huvudvarianten:

6. Lf1—b5 Lf8—e7
7. Sg1—e2 0—0
8. 0—0 Sf6—e4

Spelar svart 8. —, a7—a6 slår vit på c6 med löparen.

9. Lb5×c6 b7×c6
10. Lg5×e7 Dd8×e7
11. Tf1—e1 De7—g5
12. Sc3×e4 d5×e4

Här uppväger inte svarts förhoppningar på ett angrep alla svagheterna i hans ställning. Vit fortsätter enklast och bäst men 13. Db1—c1. Euwe föreslår 13. Se2—g3, f7—f5. 14. Dd1—e2, men det leder till svårare och farligare spel för vit än Dc1.

Om svart väljer Sicilianskt parti spelar vi:

1. e2—e4 c7—c5
2. Sg1—f3 Sb8—c6

3. d2—d4 e5×d4
4. Sf3×d4 Sg8—f6
5. Sb1—c3 — —

5. Sd4×c6 endast stärker svarts ställning i centrum och bör inte spelas

5. — — d7—d6
6. Lf1—e2 g7—g6
7. Lc1—e3 Lf8—g7
8. 0—0 0—0
9. Sd4—b3 — —

På andra drag hade svart befriat sitt spel med 9. —, d6—d5, nu är detta förhindrat. Svart försöker på nytt få möjlighet till d6—d5 med

9. — — Lc8—e6
10. f2—f4 — —

Om svart nu spelar 10. —, d6—d5 spelar vit 11. f4—f5 och kommer klart i fördel. Vi ser att det var viktigt att den vita springaren i i 9:e draget gick från d4 till b3 och inte till f3 där den hade stått i vägen för f-bondens frammarsch. Svart spelar nu bättre än 10. —, d6—d5

10. — — Sc6—a5

Vit spelar ändå

11. f4—f5 Le6—c4

12. Le2—d3 och vit har ett bra spel med möjligheter till angrep.

I Sicilianskt parti har svart många möjligheter att variera sin pjäsuppställning och vit måste givetvis rätta sitt spel efter svarts olika anläggning av partiet. Vi ger ett exempel där svart underläter att spela g7—g6 och Lg7:

1. e2—e4 c7—c5
3. Sg1—f3 Sb8—c6
3. d2—d4 c5×d4
4. Sf3×d4 Sg8—f6
5. Sb1—c3 d7—d6
6. Lf1—e2 e7—e6

Här avviker svart från det förra exemplet och vill i stället föra ut löparen över e7.

7. 0—0 Lf8—e7
8. Kg1—h1 — —

Nu ett viktigt drag som förberedelse till f2—f4.

8. — — 0—0
9. f2—f4 Dd8—c7
10. Sd4—b3 a7—a6

Svart vill spela b7—b5 och föra springaren från c6 över a5 till c4 för att trycka mot vits damflygel.

11. a2—a4

Vits dragserie har tjänat till att på detta sätt förhindra svarts planer. När nu vit lyckats förhindra b7—b5 står han friare och bättre och har goda utsikter att vinna partiet.

Av de båda exemplen syns tydligt att svart i Sicilianskt parti anstränger sig att sätta vits damflygel under eld samtidigt som han vill ha en så fast och svårangriplig kungsflygel som möjligt. Vit i sin tur förbereder kungsangrepp bland annat med en hotande bondeframmarsch samtidigt som han offerer jämnt så mycket tid som behövs för att hålla svart tillbaka på damflygeln. Varje drag av svart eller vit som inte tjänar hans respektive planer skänker motståndaren ett tidsförsprång som kan vara avgörande och kan dessutom vara direkt skadegörande eftersom en pjäs som kommit på fel ställe dels kommer att stå i vägen för sina vänner och hindra en sund uppmarschplan dels under ytterligare tidsförlust måste föras till rätt plats.

Det är därför viktigt att inte spela en spelöppning utan att sätta sig in i dess grundidé, en sådan finns i varje spelöppning, och sedan konsekvent försöka följa denna strategiska idé.

Hur stort minnesförråd av varianter man än har kommer det att svika vid varje avvikelse av motståndaren om man inte gjort klart för sig vilken grundidé de enskilda dragen är avsedda att tjäna.

Har man en klar bild av målsättningen i den spelöppning man valt kan man reda sig ganska väl i genomsnittlig konkurrens utan överdrivet variantplugg.

Dr Mattman.

Får schackspelaren aldrig spela va banque?

"Vad i ett ögonblick Du mist, kan inga evigheter ge Dig åter!", utropar Tartakower apropå ett av honom uraklåtet dubbelt kvalitetsoffer mot Lasker. Redan när jag läste dessa rader av honom i Tidskrift för Schack, anade jag som i en vision huru bittert han måste ha ångrat sin uraklåtenthet, föga anande att jag själv sedermera skulle komma att anfåktas av en så mycket starkare ruelse varje gång kongressen i Kristianstad kommer på tal; starkare på grund av att jag har en känsla av att Tartakower äger en sinnets jämvikt som tillåter honom att bära dylika fataliteter med filosofisk ro, en psykets egenskap som nog tyvärr för mig alltid kommer att bli ouppnåelig.

Aven denna sin egenskap förutan, borde nog Tartakower strängt taget och om man vill vara rättvis, ha litet lättare att smälta sitt ofullbordade dubbla kvalitetsoffer, än jag. Ty vad var det jag — efter långt men möjlichen inte mycket övervägande — underlät att offra? Ack, det var inga futiliga kvaliteteter, det var en dam, Spelets Drottning, som erbjöd sig att störta sig i döden för sin härske och med sitt liv betala den ovanskliga ära som skulle kommit honom till del, därest hennes sublima gest mottagits.

Skulle jag lytt viskningen från Spelets Drottning? Skulle jag tagit rövarchansen? Rövarchansen som, lyckad, skulle givit det mest ögonfagnande resultat, eller gjorde jag rätt som valde en bondsk, men säker väg till den åtrådda vinsten? Var månne en poäng i en aldrig så viktig turnering av mera värde än det sköna partislut som kunde ha blivit; ett partislut som ännu på min ålders höst kunnat komma gubben att mysa förnöjt vid minnet av mannaålderns hjältedater? Skall månne medvetandet att en gång ha erövrat en fattig poäng, glömd och gömd bland gulnade protokoll, någonsin kunna ge samma innerlighet åt mysanden? Se där frågor sam tarvar svar! Skall aldrig schackspelaren ha rättighet att spela va banque?

Och nu till det parti som ligger bakom mina funderingar, partiet som kunde ha stått med stor anfangsbokstav, men nu är dömt att för evigt i bildlig och bokstavlig bemärkelse tillhöra de gemena...

Striden stod alltså mellan undertecknad, vit, och Erik Engwall, Stockholm, svart, och de figurerande pjäserna rörde sig som följer:

Franskt parti

1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Sb1—c3	Lf8—b4
4. e4—e5	a7—a6

Jag är inte tillräcklig spelöppningsauktoritet för att våga sätta ett frågetecken efter detta drag, men fråga är om det inte är dess *väl* avvaktande tendens som ger anledning till att svart hela tiden måste ligga på defensiven.

5. Dd1—g4	Ke8—f8
6. h2—h4	Sg8—e7
7. Lc1—g5	c7—c5
8. d4×c5	— —

och nu är det jag som efter vad senare analyser givit vid handen, är i färd med att fabricera frågetecken. Mitt ursprungliga resonemang lös nämligen: Slår svart på c3, blir min bondeställning sådan att jag är direkt förlorad vid slutspel. Men blir det någonsin tal om slutspel, med dam och löpare redan inriktade mot svarta kungen, ett torn som via h3 går i ställning på g3 eller f3 samt en springare som intet högre önskar än att ta raka spåret till f7? Säkerligen icke! Ergo:

8. — —	Lb4×c5

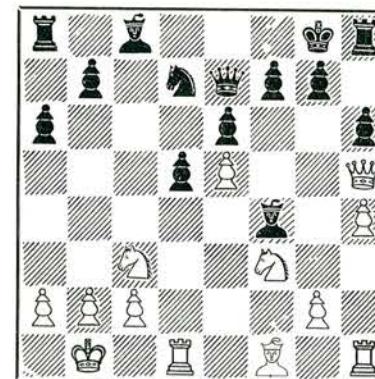
Ovannämnda analyser samman med kunnig person har emellertid visat att svart här i stället för det att honom valda draget borde ha slagit på c3 och omedelbart gått till motangrep på damflygeln. Jag skulle då ha fått kämpa för livet och efter 25 à 30 drag fått vara synnerligen nöjd med remi. Härav lära vi, att huru sunt och

objektivt vi än må tro oss räkna, så finnes där dock alltid hakar. Gud ske lov är våra motståndare ej heller annat än svaga mänskliga käril, vilkas positionsbedömning ävenledes är behäftad med brister. Brister som i remispartier är — minst — lika stora som våra egna, i vinstdelar är avsevärt större, och i förlustpartier — ja, ingen vettig mänskliga brukar precis hasta med publiceringen av dylika!

9. 0—0—0	Sb8—d7
10. f2—f4	h7—h6
11. Dg4—h5	Kf8—g8
12. Lg5×e7	Dd8×e7
13. Sg1—f3	— —

F-bonden offras gärna, ty f-linjen är just vad jag behöver för att ordna det hela trivsamt...

13. — —	Lc5—c3†
14. Kc1—b1	Le3×f4

15. Td1×d5	— —

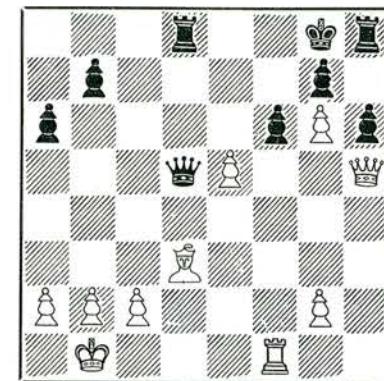
... och jag förlåter gärna min motspelare att han kanske inte räknat med detta drag. Den välgarderade bonden på d5 i franskt parti brukar ju mera sällan slås, i varje fall inte så länge vits e-bonde finnes kvar och stänger e-linjen. Däremot förlåter jag inte de herrar som kallar detta för kvaliteteförlust — eller, om dom vill vara artiga, -offer. I ett så tidigt stadium av spelet är springaren minst likvärdig med tornet, och när som i detta fall djuret i fråga med tempovinst närmar sig den fientliga kungsställningen; ja då förvandlar det sig till ett

odjur mot vars rasande ettrigkeit tornets trygga soliditet intet förmår.

15. — —	e6×d5
16. Sc3×d5	De7—c5
17. Sd5×f4	Sd7—f8
18. Lf1—d3	Lc8—e6
19. Th1—f1	Ta8—d8
20. Sf4×e6	Sf8×e6
21. Sf3—g5!	— —

Nu har springaren faktiskt tagit raka spåret ner till f7, i den mån en springare är kapabel att följa ett rakt spår. I varje fall var han kapabel att raka åt sig ett utropstecken i förbifarten!

21. — —	Se6×g5
22. h4×g5	Dc5—d5
23. g5—g6	f7—f6

Vi har nu nått just den kritiska punkten, den fråga som ligger till grund för hela artikeln: Får schackspelaren aldrig spela va banque? Och skall draget 24. e5—e6 förses med utrops- eller frågetecken, och i så fall huru många?

Antag att svart slår på h5. Då följer e6—e7!! och att det draget är försett med att passande antal utropstecken, därom kan ju ingen tvekan råda. Ty hur svart än beter sig nu, blir han matt, trots sin förkrossande materiella övervikt, dam och torn mot löpare. Tornet kan inte gå ifrån åttonde raden för matten på e8, och om damen försöker hindra löparschacken på c4 med t. ex. Dd5 så följer just Lc4! och matten kommer obevekligt och med vackra mattbilder. Dammen kan alltså inte slå. Har svart något

annat drag? Ja, tyvärr, damen kan slå på e6. Det råder visserligen intet tvivel om att svart måste förlora partiet även på detta drag, tack vare sådana hemska hot som Td1 och Lc4 eller b2—b3 o. s. v., men själva partislutet synes dock ligga tämligen fjärran. Under nära halvtimmeslångt grubbel har jag kommit till den slutsatsen att D×e6 faktiskt momentant räddar svart. Låt oss alltså pyska killen, för att försöka utröna om han inte i alla fall kommer att slå damen.

Först och främst: hur spelar han? Jo, fränsett fjärde och möjligens åttonde dragen har han spelat starkt och bra. Ingening att hämta där alltså. Men en dam är ju i alla fall ett fett bete! Just det, jag kan min "Schackkavalkad" och vet därför att Fader Maroczy sagt: "Bönder tar de utan vidare, men gäller det en pjäs tänker de sig noga för." Hur noga skall han då inte tänka sig för när det gäller en hel dam... Om man skulle försöka göra som min motståndare i en klubbturerna som levererade ett offer och med alla tecken till belåtenhet över sin fyndighet och sitt skarp-sinniga spel reste sig upp, kastade en sista förnöjd blick på brädet, upptäckte offrets påtagliga brister och därvid uppgav ett starkt flåsande.

Ja, om intet annat hjälper så gör jag draget, reser mig upp, tittar ett par sekunder och flåsar därpå ljudligt. Men först en titt på killens nerver. Ja, dom tycks det inte vara något större fel på. De kraftiga armarna i korta sommarskjortärmar vilar tryggt mot bordet.

En gång har han visserligen förtretad hörts mumla: "Det finns ju inga möjligheter att komma åt hans kung", ett yttrande som ju å ena sidan kan tydas som om sinnesron började ge vika, men å andra sidan röjer ett så påtagligt sinne för realiteter att ej heller därur någon vägledning finns att hämta. Ett par gånger har han också sett klia sig i huvudet, men varje gång återfört baskern till dess rätta läge, ett läge som onekligen tyder på att dess bärares intressen mera ligger åt det intellektuella hållit än dandyns. Och intellektuella killar är all-

tid farliga. Kommen så långt i mina funderingar drog jag — blott alltför snabbt! —

24. Tf1—e1

och den läsare som velat sätta utropstecken för e5—e6 griper väl nu efter närmaste frågetecken, men därav följer tyvärr dock ej att hans meningsmotståndare börja se sig om efter facket för utropstecken. Att draget är gott och bra och lugnt och säkert och präktigt och rätt och riktigt och positionellt mums, det förnekar ingen, ej ens jag, men aldrig, aldrig, aldrig kan det bli så vackert som e6!!!! Och aldrig, aldrig kommer jag att förlåta mig själv att jag inte drog det. Ty måste man alltid offra till den stränga och omotliga Caissa? Kan en schackspelare icke en enda gång få gilja till den farliga men ack så härliga slinkan Fortuna?

Eller gör jag Dig orätt Caissa? Skulle även Du smålett gillande mot mig om jag dragit e5—e6, trots att det hade sina brister? Fortuna skulle nog ha gjort det. Säg mig därför nu, Du Caissa, vad Du hade föredragit, så att jag en annan gång vet hur Du helst vill bli uppvaktd, med stränga och hållbara men ack så andefattiga kaktéer, eller med sköna och doftande men mången gång snabbt döende rosor. År det en segervinnande men entonig melodi som klingar bäst i Dina öron, eller lyss Du heller till en mera osäker men munter och livsbejakande visa? En visa, där kanske sångaren misslyckas med framförandet, men där han dock tänkt glada tankar och känt jubel inom sig.

*

Hur fortsättningen blev? Ja, den gav en poäng, det är visst och sant, och annat var ju ej heller att vänta från en sådan ställning, men några sköna vyer hade den ej att bjuda på. Måhända kunde vit ha spelat starkare, men han kände en tagg i hjärtat över vad han gått miste om, och måhända kunde svart ha spelat starkare även han, men han visste ju med sig att han stred för en förlorad sak, och därför var hans hjärta tungt. Och när bågges hjärtan äro tunga, ligger schackets skönheter fjärran. Så här blev den emellertid:

Botvinnik privatum

Michail Botvinnik, som efter sin landsman Aljechins död besteg världsmästartronnen genom turnering 1948, försvarade sin titel genom att fyra år senare spela oavgjort mot utmanaren Bronstein. Om den 42-årige Sovjet-världsampionens dagliga verksamhet berättade en hallåman i Moskvaradios följande:

Helt nyligen förberedde jag en utsändning över kraftverksbyggarna i Kuibysjev. Jag vände mig till ministeriet för kraftverks- och elektroindustri för att få veta något speciellt om högspänningssledningar.

"Med denna fråga kan Ni vända Er till en överingenjör på byrån för luftledningar, Botvinnik", meddelade man mig. I fjärde våningen, där byrån var belägen, hälsade mig en medelålders man i hornbågade glasögon och med mörkt hår. Han var teknisk doktor, världsmästaren i schack Michail Botvinnik, vilken jag tidigare endast känt från turneringar. Botvinnik bad om ursäkt för att han då inte hade tid att ägna sig åt mig men inbjöd mig till sin bostad på kvällen.

"Jasså, Ni är också intresserad av luftledningar", började min värd vårt samtal hemma i hans våning. "Ja, om detta ämne kanske jag kan berätta Er en del, då jag redan från barndomen varit intresserad av elektrotekniska frågor lika väl som av schack". Under vårt samtal framgick det vidare, att Botvinnik sedan sitt 20:e år, då han var student vid Polytekniska Institutet i Leningrad, ägnat sig åt det viktiga

24. — —	Td—e8
25. Dh5—g4	b7—b5
26. e5—e6	h6—h5
27. Dg4—e2	Te8—e7
28. Ld3—e4	Dd5—d8
29. Te1—d1	Dd8—f8
30. Td1—d7	Th8—h6
31. De2—d3	Kg8—h8
32. Dd3—d6	Uppgivet.

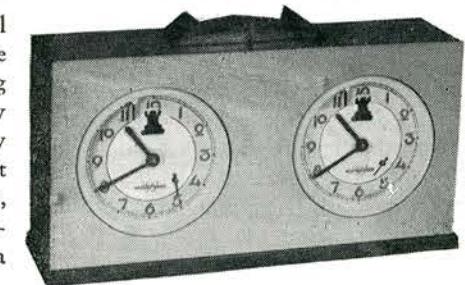
Harald Belin.
(Aftonposten, jan. 1954)

och komplicerade gebit, som elektrotekniken utgör. Han gav sig helt i kast med forskningsarbete. Sedan han utexaminerats från Institutet i Leningrad skrev han sin doktorsavhandling och att efter en kort tid stått som vetenskaplig kandidat erhöll han doktorsgraden i elektroteknik.

På min fråga, hur han ställde sig till den aktuella schacksporten, svarade Botvinnik: "Jag börjar omedelbart min träning för matchen om världsmästerskapet och går igenom alla partier från senaste Sovjetmästerskapet."

Över Botvinniks arbetsbord hängde en stor karta, indelad i rutor. I dessa hade han på ett prydligt sätt fört in samtliga resultat från Kandidatturneringen. Förklarligt nog har han följt varje parti med största uppmärksamhet. Han svarade mig beredvilligt på alla frågor i detta sammanhang. För honom rådde det inget tvivel om att inte den bäste vann och står nu som den världsgäste utmanaren om världsmästerskapet.

(Bayer. Volks-Echo, München)

Nu finns en alltigenom svenska byggd schackklocka. Den är försedd med de solida svenska Westerstrands-verken. Det gedigna utförandet ger denna schackklocka en hittills oöverträffad pålitlighet och hållbarhet.

Pris kr. 55:—

Rekvireras från

**TIDSKRIFT FÖR SCHACKS
FÖRLAG**

Ake Lundqvist:

Den hårdaste tankesperten

Harald Malmgren

På försommaren 1950 startade finalomgången i den första officiella tävlingen om världsmästerskapet i korrespondensschack, d. v. s. den form för schackspel, där dragen meddelas brevledes. Segertippade varo tysken dr Adam, ungraren dr Balogh och italienaren dr Napolitano. Den förstnämnde hade med mycket bred marginal vunnit den sista stora internationella korrespondensturneringen före krigen och var såsom inofficiell europamästare i korrespondensspel direkt kvalificerad. De båda övriga favoriterna, som av gammalt åtnjöto högt anseende ej blott som korrespondensspelare utan även som utövare av spelet i dess vanliga form ansikte mot ansikte, hade utgått som segrare ur de troligen starkast besatta semifinalgrupperna. Övriga finalister hade likaledes kvalificerat sig genom seger i grupper, vilkas deltagare nominerats av sina landsförbund.

Slutomgången domineras länge av den idérike och djärve Napolitano, som gick från seger till seger, utan att hejdas av ett nederlag mot dr Adam. Även norrmannen

Barda började, efter en medelmättig start, aspirera på slutsegern. Sin höga klass hade denne f. ö. kort dessförinnan visat mot den framstående ryske mästaren Simagin i en telegrafisk kraftmätning, med den påföljd att de prestigekära ryssarna veterligen aldrig uppreppt detta första försök att internationellt bevisa sin överlägsenhet även i spel med dagslång betänketid. Jämt och säkert avancerade den ende svenska finalisten Harald Malmgren; och efter att ha slagit Napolitano började även han få förespråkare. Sakta gick spelet för australiern Purdy med hans långa postväg; men när flera spelare redan slutfört mer än halva antalet partier, begynte han en plötslig upphämtning, som kröntes av seger över den ännu ledande Napolitano. Finishen avgjordes efter tre års strid genom det hårda partiet Purdy—Malmgren. Vinst för svensken hade givit denne världsmästerskapet; men detta gick till australiern, därigenom att partiet blev remi.

Den slutliga poängställningen blev: Purdy $10\frac{1}{2}$ av 13 möjliga (9 vinst, 1 förlust, 3 remi), Malmgren 10 (+7 —0 =6), Napolitano 10 (+10, —3, =0), Barda $9\frac{1}{2}$ (+9 —3 =1). Från fjärde till femte man var steget långt, $2\frac{1}{2}$ poäng, och ännu längre ned stannade sådana spelare som Adam, holländaren v. Scheltinga och Balogh. Genom särskilningsbestämmelserna tillföll andra priset Malmgren, som därigenom samtidigt erhöll titeln europamästare.

Vad innebär det nu att kämpa igenom en sådan tävling och över huvud att spela schack per korrespondens? Och vari ligger skillnaden mellan närspelet och fjärspel, mellan mötet vid brädet och den årlånga dragväxlingen genom brev?

Det är alltmänt känt, att schackspellet är en förening av vetenskap och konst, att det kräver omfattande teoretiska kunskaper, fantasi och beräkningsförmåga. Liksom i andra idrotter är framgången i schack också

mycket en fråga om viljestyrka och nervkontroll.

Den egenskap hos schackspelets mästare, som gör det starkaste trycket på lekmannen, är förmågan att många drag i förväg förutse händelseutvecklingen. Man vet, att skickliga spelare ha en speciell förmåga att visualisera ställningar och att i huvudet räkna igenom långa dragföljder. När mästaren drag för drag finner det till synes starkaste, vill man tillskriva detta en närmast övernaturlig förmåga att överblicka och snabbt analysera alla plausibla fortsättningar.

Om arten av denna analys ha emellertid de flesta en felaktig föreställning: i allmänhet rör det sig nämligen mindre om exakt uträkning än om överslagsmässig beräkning, grundad på en allmänt hållen men samtidigt mycket nyanserad uppfattning av ställningens logik. Pjäsernas erfarenhetsmässiga styrkeförhållanden, deras rörelsefrihet och deras förmåga av samverkan bilda fundamentet för den kunnige spelares bedömning av det aktuella läget och möjligheterna att på motståndarens bekostnad förbättra den egna ställningen. Varje nytt drag, vare sig som eventualitet eller som fullbordat faktum, medför en förändring i ställningen; och denna förändring är sällan entydig. För att vinna en fördel måste man som regel avstå från andra fördelar och taga på sig vissa nackdelar; och det är i avvägningen mellan dessa ofta ytterst subtila debet- och kreditposter som schackspellets kvintessens är nedlagd. Och även där ställningens struktur är sådan, att den medger och fordrar exakt uträknade varianter, utmynnar det hela nästan alltid i en bedömningsfråga; förr eller senare är den exakta analysen tvingad att göra halt och avlösas av en approximativ värdering, där en variant godtages och de andra förkastas.

Tävlingspelare äro ense om att beteckna schack som ytterligt ansträngande och nervpåfrestande. De komma i detta sammanhang gärna in på frågan om betänketiden: vilken belastning det innebär att, låt vara med tillgodoräkande av inbesparad tid, endast förfoga över genomsnittligen 3 à 4 minuter för varje drag. Och alltför välkända äro de ofta katastrofala verkningarna av tidsnöden,

då tidigare missshushållning måste gottgöras genom blixtnabba beslut. Men detta är långtifrån hela förklaringen till sådana företeelser som att allvarligt bedrevit schackspel hos många framkallar en abnormt stegrad aktivitet hos kroppens utsöndringsorgan. Att tillfälliga motgångar vid brädet ofta utlösa reaktioner, som närmast likna nervsammanbrott, är kanske ej ägnat att förvåna, när det gäller professionella, vilkas levebröd bokstavligen talat står på spel; men när liknande yttringar framträda hos ren amatörer, måste man fråga sig, om ärelystnad är hela förklaringen eller om det kan finnas djupare orsaker.

Det anses, att schackspellet är den mest livstrogna sinnebilden av den kamp, som går genom hela tillvaron, och att det som ingen annan idrott framställer kampens ethos. Visst gör man sitt bästa för att vinna; och ändå är det inte för att vinna som man gör sitt bästa, utan därför att detta spel är sådant, att man känner sig svika en högre uppgift genom att göra det bekvämt för sig, genom att icke hålla ut intill änden. Här träda spelets konstnärliga motiv in i bilden. Varje allvarligt syftande schackspelare är en redlig hantverkare, som i varje nytt parti strävar att höja sig till konsthantverkets nivå och som drömmer om att en gång, en enda, få skapa ett konstverk. Men han vet, att han ej förmår detta enbart av egen kraft, att hans motståndare genom svikande kampanda helt kan förtaga spelets estetiska verkan, som ligger i samklangen av de fientliga elementen, angrepp och försvar. Schackvännan känner sig därför ha mött en verklig generositet hos varje motståndare, som tvingat honom att prestera någonting utöver sitt genomsnitt, som givit honom ett tillfälle att förränta sitt andliga pund.

Så söker schackspelaren oförtrutet i varje läge det bästa draget. På denna punkt har en strid stått mellan två uppfattningar, representerade av namnen Tarrasch och Lasker. När den store teoretikern och pedogen Tarrasch talar om "der beste Zug", vill den som praktisk spelare och praktisk filosof ännu större Lasker principiellt ha detta ändrat till "ein bester Zug". Den nuvarande

uppfattningen vill ge båda rätt. Det objektivt bästa draget kan i vissa ställningar oemotsägt påvisas, i andra och de flesta ställningar ej. Där flera till synes lika goda drag står till buds, är valet dem emellan ändock icke likgiltigt. Spelaren har att räkna med den mänskliga ofullkomligheten, framställd dels av honom själv, dels av motståndaren. Han känner sina egna resurser och deras begränsning; och genom studium av motståndarens partier kan han ha fått veta mycket om dennes starka och svaga sidor. Valet blir därför en avvägning mellan hänsynstaganden å ena sidan till den egna förmågan att fullfölja intentionerna, å andra sidan till möjligheterna att bringa motståndaren ur hans andliga jämvikt. Ställningsbedömningen har härigenom förts över till det psykologiska planet.

Den fruktbaraste inställningen till schackspelarens analytiska uppgift vilar sålunda på en tvåfaldig grundsats: i varje läge skall spelaren söka de objektivt bästa dragen och finna det subjektivt bästa draget. Den första uppgiften kräver forskarsinne och skänker ödmjukhet; den kan inte alltid lösas. Insikten om dess djup är drivfjädern i dilettantens utveckling till mästare; insikten om dess vidd är mästarens hemlighet. Den andra uppgiften åter skall alltid kunna lösas; på vissheten om dess lösning vilar den tillolycka.

Vid ordinärt korrespondensspel medges en genomsnittlig betänketid om tre dagar, postbefordringstiden öräknad, och denna frist brukar i allmänhet utnyttjas grundligt, till långa, variantmässiga analyser. Med hänsyn till dragvalets principiella karaktär av ren bedömningsak kunde man vara böjd för att betvivla behovet av denna ansenliga betänketid och värdet av exakta dragförläcksräkningar. Som erfarenheten visar, har likväl allt detta arbete sitt stora värde som stöd för bedömningen: det går ytterst ut på att härleda mera lättbedömda ställningar, som möjliggöra en säkrare värdering a posteriori.

Mot korrespondensspel anföres stundom, att det skulle fresta till obehörigt anlitande av hjälp, så att resultatet mindre blev ett uttryck för spelarens än för hans rådgivares

skicklighet. Bättre spelare emellan är detta praktiskt uteslutet. Skulle någon undantagsvis lyckas få en vän att göra sig sådan möda med en ställning, att dennes uppfattning bleve bestämmande för dragvalet, så får detta dyrt betalas. Med självförtroendet är det slut, åtminstone vad gäller det aktuella partiet, för den spelare som en gång fuskat med sin uppgift, att finna det subjektivt bästa draget.

Man har också menat, att fjärrspelets friare villkor skulle medföra en allmän nivellering, ett premierande av den solida medelmåttigheten framom den ursprungliga begåvningen, ett idéernas bortvisande i den ömsesidiga felfrihetens skugga. Redan i fråga om närspelet har mycket talats om den hotande "remidöden", om fega snustorra "stormästareremissar" som en föregiven följd av den alltméra fullkomnade speltekniken. Vad säger nu statistiken om detta?

I semifinalomgången av det inledningsvis omtalade första världsmästerskapet i korrespondensspel fingo 56 av 198 partier remutgång, således en remiprocent om 28. Finalomgången, som representerade ett ännu hårdare och jämnare urval, gav till resultat att 25 partier av 91 slutade remi, en ännu lägre remiprocent. Går man över till närspelet för att finna jämförelsematerial, förefaller det med hänsyn till spelarnas relativa styrka och jämnhet lämpligt att betrakta de båda stora kvalificeringsturneringarna i Stockholm—Saltsjöbaden 1948 och 1952. Den första av dessa gav remiprocenten 107 av 190 = 56, den senare 96 av 210 = 46 %. De anförda talen, som tydligt gå i korrespondenspelets favör, torde vara fullt representativa.

Det kan i detta sammanhang ha sitt intresse att betrakta det resultat, som i semifinalomgången av korrespondens-VM uppnåddes av ungraren Barcza. Som närspelare var denne ej blott den otvivelaktigt starkaste av alla deltagarna, utan vad mera är, i rang ganska nära världselen. Hans spelstil var sund och säker och borde, tyckte man, ligga väl till för korrespondensspel. I verkligheten lyckades han av sex partier icke vinna ett enda, fem blev remi och ett förlorade han. Som möjlig förklaring till

denna överraskande blygsamma resultat kan anföras, att Barczas styrka notoriskt ligger på ett annat plan än den kallblodiga balangång bland ömsesidiga chanser och motchanser, som är den framgångsrike korrespondenspelarens väg till segern.

Om närspelet sliter hårt på tankekraft och nerver, så är ej heller fjärrspelet någon idrott för veklingar. Det kan ligga flera års anspänning bakom ett parti. Fjärrspelaren vet alltför väl, vilken möda och viljestyrka som varit förgäves, om en tillfälligt trötthet skulle ta överhanden. Intet under, att Purdy förklarat sig ej ämna ställa upp för att försvara sitt världsmästerskap i den nya finalturnering, som väntas kunna börja på hösten 1955.

Sin belöning finner korrespondenspelaren i partiernas kvalitet. Om övergången från närspel till fjärrspel kan medföra en viss förlust i ytlig brillans, uppväges detta rikligen av en vinst i spelets djup, fördikthet och harmoni. Man finner detta bekräftat i det arbete, som nyligen publicerats av vår internationelle stormästare i korrespondensschack, Harald Malmgren, under titeln "Mina bästa partier". Oaktat Malmgren även som närspelare besitter en erkänd och flitigt utnyttjad talang, härstamma de 79 partier han ansett minnesvärda alla, från hans korrespondenspraktik.

Det ligger i sakens natur, att ett sådant urval gärna ger en något ensidig bild av spelarens förmåga, att det visar mer av hans starka än av hans svaga sidor. Så mycket större blir därför fackmannens intresse, när Malmgren av de sammanlagt 18 partier han spelat i världsmästerskapets semifinal och final, medtagit ej mindre än 17. Till-sammantagna böra dessa visa sin upphovsman i helfigur, i en saklig och allsidig beleysning.

Vid ett närmare studium av dessa de mest ansvarsfulla partierna går det mera vetenskapliga intresset över i en personlig beundran. Spela enstaka goda partier kan litet var; brilljanta partier och mera slätsstrukna omväxla i de stora mästarnas praktik; men få har det förunnats att i ett sammanhang frambringa en samling av så hög och jämn kvalitet som de elva vinst-

och sju remipartier, vilka trots allt endast gav Harald Malmgren andra platsen, efter ett klyglare intellekt. Här finns blixtrande husarangrepp, mot Nielsen, Cuadrado och Wood; gedigen överspelning av motståndaren, mot Velazquez och Napolitano; intuitiv chanstagnning, mot v. Leens-Dijkstra, Barda och Watzl; och uthållighet, idérik försvar, mot Balogh och Purdy. De sjutton återgivna partierna visa Malmgren som en spelöppningsteoretisk purist, en aktiv om än icke originell strateg, en ytterst vaken taktiker och en mycket god slutspelstekniker. De visa mer än så: en levande ande med charm.

Det är svårt att utmärka något av dessa partier på bekostnad av de övriga. Måhända ville man särskilt framhålla tre: partiet mot Wood, där en spelöppningsteoretisk nyhet med släende konsekvens utmynnar i ett mycket vackert och finesrikt mattangrepp; partiet mot v. Leens-Dijkstra, där det fruktade s. k. minoritsangreppet uppfängas genom en djuptänkt försvarsstrategi och brytes genom en ytterligt dristig taktik; och slutligen det ytligt påsett ganska händelselösa partiet mot dr Balogh, där denne hårde och sluge taktiker steg för steg tvingas tillbaka ur en ställning av den typ, som just är hans domän.

Övriga partier i boken utgöra ett kräset urval ur Malmgrens tidigare produktion, från och med året 1928. De äro genomgående högeligen njutbara, i de flesta fall strategiskt helgjutna och ännu oftare kryddade av överraskande taktiska poänger. De kunna påräkna kännarens bifall och lekmannens förtjusning. De ha i högsta grad publiktycke men ge inga nya bidrag till sin skapares karakteristik.

Det svagaste i boken är partikommentaterna. De äro utförliga, upplysande och spirituella men icke fullt objektivt hållna. De synas stundom gå ut ifrån den förutfattade meningen, att det bara är i sin ordning när Malmgren vinner: de visa mera hur han vinner, än varför han vinner; de visa mera varför han vinner, än varför motståndaren förlorar. Som antites kan uppstållas det yttrande, som en gång fälldes av

(Forts. å sid. 34)

Bertil Eriksson

Vid pressläggningen när oss meddelandet, att frisörsmästaren Bertil Eriksson avlidit. Han var född 1893. Bertil Eriksson gjorde under 20-talet en lysande insats i Stockholms schackliv. Tre år i följd erövrade han då mästerskapet för huvudstaden; vid en av dessa tävlingar kom han först lika med Gust. Nyholm och slog denne i en skiljematch med 2–0. Eriksson vann även första pris 1923 i Stockholms Schacksällskaps vinterturnering i mycket stark konkurrens. Han var hedersledamot i Schackklubben Kamraterna, där han även varit vice ordförande.

(Fortsättning från sid. 16)

ning kan uppstå i franskt parti: 1. e4, e6 2. c4 (Perlis-fortsättning) 2. —, c5! 3. Sf3, Sc6 4. d4, cxd 5. S×d4, Sc6 6. Sc3, "Lb4" osv.

7. S×c6. På 7. Dd3, 0–0 8. Ld2 skulle motstöten 8. —, d5 gynna svarts planer.

7. —, d×c (På 7. —, b×c, fortsatte wienermästaren dr Julius Perlis med 8. Ld3, d5 9. e×d, e×d 10. 0–0! med tämligen gynnsamt spel) 8. D×d8†, K×d8 9. Ld2 (Eller 9. Lg5, h6 10. L×f6†, g×f och svarts spel är att föredra) 9. —, e5 10. f3 (På 10. 0–0–0 följer utan risk 10. —, Sg4); 10. —, Lc5! och svart har löst öppningsproblemet mycket bra.

XLI. ENGELSKT FYRSPRINGARSPER

1. c4, e5 (Mest initiativrikt) 2. Sc3, Sf6. I ett korrespondensparti mellan London och Edinburgh — som förlänade sitt namn åt spelöppningen! — försökte svart t. o. m. genast "2. —, Lb4" (3. Sd5!)

3. Sf3, Sc6 4. d4. Genialt, men ej avgörande är här Nimzowitschs förslag: 4. e4 t. ex. 4. —, Lc5 (Även "4. —, Lb4" 5. d3, d6 osv. som spelades i ett uppvisningsparti Nimzowitsch—Prof. Dr O. Nægeli, Bern 1931, kommer i fråga); 5. S×e5 (ett skenoffer!) 5. —, S×e5 6. d4, "Lb4!" 7. d×e, S×e4 8. Dd4, f5 9. e×f e. p., S×f6 osv. med lika chanser.

4. —, e×d 5. S×d4, "Lb4". Allt annat är till nackdel för svart.

6. Lg5. Det modernaste receptet.

6. —, h6! 7. Lh4, L×c3† 8. b×c, Se5 och svart har löst det lömska spelöppningsproblemet på ett tillfredsställande sätt.

Tidskrift för Schack

Nästa nummer av denna tidskrift beräknas utkomma senast den 20 maj. Våra ärade och tålmodiga läsare får då veta praktiskt taget allt om den slutförda världsmästerskapsmatchen Botvinnik—Smyslov, turneringen i Bukarest och övriga schackhändelser från när och fjärran.

SCHACHGENIE ALJECHIN

Mensch und Werk

Den tyske schackförläggaren Herbert Engelhardt, som år 1952 berikade schacklitteraturen med Hannaks lysande Laskerbiografi, har låtit publicera ytterligare ett verk i samma genre: en levnadsteckning över Aljechin av Hans Müller och A. Paweleczak.

Engelhardt tillstår i sitt förord, att han länge tvekat om lämpligheten att ge ut en Aljechinbok av detta slag. Framför allt har han känt sig hindrad av svårigheterna att ge en klar bild av Aljechins liv och verk. Bristen på tillförlitligt källmaterial har verkat tillbakahållande. Som bekant har särskilt Aljechins upplevelser i revolutionens Ryssland samt de dunkla omständigheterna kring hans död verkat stimulerande på ryktespridning och legendbildning.

Den personliga bekantskap med den stora världsmästaren som de båda författarna kan åberopa, ger vissa garantier för en tillfredsställande behandling av ämnet. Vidare har de tydligent med ospard nit frambragt ett förut okänt biografiskt material, inte minst genom kontakten med Aljechins son Alexander, vilken är bosatt i Schweiz.

Bokens komposition gör ett något oroligt intryck. Kanske har man mer eller mindre medvetet valt en form som kunde sägas harmoniera med det ryska geniets rykiga och nervösa personlighet. Paweleczak har författat det rent biografiska avsnitt, som inleder boken: "Aljechin, schackgeniet". Vidare ägnar han en sida av mästarens verksamhet särskild uppmärksamhet i kapitlet "Aljechin som blind- och simultanspelare". Framställningen avrundas med en statistisk sammanställning: "Ett liv i sifferor". Under rubriken "Människan Aljechin" har Paweleczak velat ge ett bidrag till en analys av världsmästarens psykiska egenart, en uppgift som Hans Müller fullföljer i en psykologisk studie med den något missvi-

sande titeln "Vad säger Aljechins handstil?"

Den andra huvudavdelningen utgöres av 100 utvalda partier från tiden 1907–1945, vilka Müller försett med utförliga och ofta spirituella kommentarer. Hans metod avviker helt från den som användes i boken om Lasker. Hannak bibehöll med säker känsla för estetiska och historiska värden turneringsböckernas tidsbundna kommentarer, som han endast här och där moderniserat med tillhjälp av den tyske mästaren Teschner. Partierna och förklaringarna blev i detta fall mer en integrerande del av ett konstverk. Müller har valt att inrama Aljechins partier med en kommentar, som vill vara vetenskaplig och up to date i minsta detalj. Man kan tvista om vilken metod som är att föredra, men ett är säkert, och det är att Müllers förfaringssätt ställer stora krav på utgivaren, och felaktigheter har heller inte kunnat undgås. Dock har Müller lyckats inkomponera glimtar och hågkomster av mer personlig art i sina anmärkningar och därfor kunnat förläna dem en intim karaktär. Ställvis har han på ett utomordentligt sätt fångat atmosfären kring de stora och oförgåtliga ögonblick, då Aljechins geniala tankeskapelser växte fram.

Müller vill emellertid ge läsaren mer än bara en kommentar. Liksom i sin bekanta partisamling "Botwinnik lehrt Schach!" (1949) har han ett pedagogiskt syfte. Med de "Merkregel", som han infällt i partikommentarerna, avser han att förvandla Aljechins historia till en lärobok i mittspelet. Här har nog Müllers pedagogiska ambition fört honom på villovägar, åtminstone tycker man att han borde undvikit truismer som t. ex. "Utnyttja din motståndares svagheter!" Sådant understryker ytterligare bokens kalejdoskopiska karaktär. Dock — vid närmare eftertanke erinrar sig den kränsne konnässören att denna bok också är avsedd

för alla de ungdomar, som här för första gången stiftar bekantskap med Aljechins mästerverk. Marginalanmärkningar mister sin kraft i ett sådant sakläge.

En förtjänstfull detalj är att turneringstabellerna infällts i partiavdelningen i kronologisk ordning. Annars brukar de ju i regel förvisas till de skumma källarvåningar, som går under beteckningen "register". Men naturligtvis saknar den patriotiskt sinnade läsaren just den tabell, som han helst ville avnjuta: München 1941, där man för första och (hittills) enda gången i schachhistorien finner två svenska spelare före (och i jämnbredd med) en världsmästare! På pluskontot uppför man till slut med välbefogat det sobra och enkla språk, som förhärskar boken igenom, liksom vidare den typografiska utstyrsseln, som är av gammal tysk förkrigsklass. Illustrationerna är också njutbara och till dels av unikt slag. En bild är bara unik. Den kallas "Den stora tystnaden" och visar den döde världsmästaren i sitt hotellrum morgonen den 24 mars 1946.

Efter Stalins död har man i ökad utsträckning börjat sysselsätta sig med Aljechin i den ryska schackpressen. Sakta men säkert accepteras den landsflyktige adelsjunkern som en klassisk storhet i jämnbredd med Tschigorin. Att döma av artiklar i "Schachmaty" tycks man ha tagit itu med att närmare utforska spörsmål rörande Aljechins biografi tiden före första världskriget. Det förefaller inte som Pawelczak kunnat utnyttja några resultat från dessa forskningar. Det är inte så mycket man får veta om Aljechins föräldrar och hans första brandomsår — tillräckligt dock för att fångla ens uppmärksamhet och sätta fantasin i rörelse. Alexander Aljechin var en produkt av den lysande miljö, den överklassvärld som revolutionen 1917 slog i spilloren men som redan på 1890-talet var degenererad och dödmärkt, ett grant skal kring en maskäten kärna. Fadern tycks ha varit en typisk representant för denna adelskast: vivör och spelare, som under den gamla goda tiden före 1914 var en känd Monte Carlohabitue och ödslade bort miljontals rubel i de eleganta spelsalarna. Mo-

dern, som med åren blev alltmer nervös och till sist en obotlig narkotikaslav, födde tre barn till världen, Alexej (1888), Alexander (1892) och slutligen en flicka som blev skådespelerska och avled före andra världskriget. Den äldre brodern var en god schackspelare och rätt känd inom ryskt schackliv, mest för sin organisoriska verksamhet.

Alexander fick en passande uppfostran för sitt stånd. Efter gymnasiet fortsatte han sina studier på Pravovedenie, en juridisk högskola i Petersburg, där aristokratsöner utbildade sig för verksamhet i statens tjänst. Som student bar han alltid en uniform av militärt snitt, som han även använde under turneringspartierna. Detta gav tidningspressen anledning att felaktigt kalla honom kadett — ja, ibland befordrades han t. o. m. till gardesofficer!

Alexej väckte sin yngre brors intresse för schack, när han under Pillsburys besök i Ryssland 1901 spelade remis mot denne i en simultanmatch. Schackspelets regler hade Alexander lärt sig av sin mor ett par år tidigare. Något underbarn i stil med Reshevsky var han inte, men vid 12 års ålder var han i alla fall redan engagerad i korrespondenturneringar. Där krävdes mycken analys, och fadern tycks inte ha gillat Alexanders stora intresse för schack, varför analyserna fick förläggas till skoltimmarna. Där kunde givetvis inte bräda och pjäser användas, och så tvingades, den unge skolpojken att utveckla sin påtagliga fallenhet för blindspel. Sedan utvecklades Alexander snabbt. Femton år gammal (1908) delade han 4–5 pris i en huvudturnering i Düsseldorf, varvid han tillfogade segraren Köhnlein dennes enda nederlag i turneringen. Strax efteråt besegrade han von Bardeleben i en match med 4–0. Officiell rysk mästartitel förvärvade Aljechin 1909 i Petersburg. Den första riktiga mästarturneringen (i Hamburg 1910) gav honom 7–8 plats och i den berömda stormästarturneringen i Karlsbad 1911 belade han 8–9 plats. Ett förstapris i Stockholm 1912 och en 6–7 placering i Vilna samma år avslutar hans Sturm und Drangperiod.

Allt detta var ju aktningsvärda framgångar, men i Petersburg 1914 och Mannheim samma år visade han, att han mognat till en stormästare av format. I den förra turneringen blev han trea efter Lasker och Capablanca och när Mannheimturneringen avbröts av det famösa skottet i Sarajevo, ledde Aljechin och förklarades som segrare.

Åtskilliga legender ha fabricerats om Aljechins upplevelser under första världskriget. Verkligheten är dock underbar nog. Åren 1914–20 betydde för honom en smärtsam skilsmässa från allt vad stormästareschack hette. Han internerades jämte Bogoljubov, Rabinowitsch och en kufisk teknolog vid namn Weinstein i olika tyska fängelser, där man fördrev tiden med blindspel. En läkarundersökning visade att Aljechin var oduglig till krigstjänst. Han lös-gavs och hemsändes till Ryssland i september 1914, där han tillsvidare arbetade i utrikesdepartementet. År 1916 anmälde han sig som frivillig i sjukvårdstjänst och placaredes vid den galiziska fronten. Under den s. k. Kerenskioffensiven sårades Aljechin allvarligt i ryggen och låg i månader fjärrad vid sjukbädden i Tarnopol. Efter sitt tillfrisknande ställde han sig till den nya regimens förfogande och verkade som rannsakningsdomare i en ort nära Odessa. Trots att han tillhörde den hatade aristokratkllassen erhöll han goda vitsord för sitt utredningsarbete i en mordgåta. Han var emellertid ständigt misstänkt, och kort därefter greps han under ett schackparti i Odessa och kastades i koncentrationsläger. Aljechin dömdes till döden och väntade varje dag på att föras ut till exekutionsplutonen, men ödet var honom beväget. En av hans fem domare tvekade i sista stund att sända den berömde schackmästaren i döden.

Aljechin var räddad — men till en frihet utan pengar, kläder och ransoneringeskort. Hans språkkunskaper gav honom en tillfällig plats som tolk i en ambulerande propagandacentral, som var inrymd i ett järnvägståg och förde honom kors och värs genom hela landet. Det var nu han lärde känna en schweizisk författarinna, Annaliese Rüegg, som var på socialistisk föredrags-turé i Ryssland. Bekantskapen mognade till äktenskap, och den 15 mars 1921 gifte de sig i Moskva. Fru Annaliese lyckades av Radek erhålla utresetillstånd för sin make, som nu kunde lämna Ryssland. Han skulle aldrig mer återvända till sitt fäderland.

Åren i Sovjetrysland hade varit magra även ur schacklig synpunkt, bäst åren 1919–20, när Iljin-Genewsky stödd på sitt inflytande hos de makthavande sökte bygga upp ett nytt ryskt schackliv. Det var en utblottad, blek och nervös Aljechin, som anlände till Berlin 1921. Driven av en väldsam hunger efter pengar och berömmelse skapar han sig en ny schackkarriär. Han satte in allt i denna kamp, allt vad han hade av vitalitet, aggressivitet, storartad fantasi och oerhörd viljekraft. Framgångarna hopas i turnering efter turnering under tjugotalet, och en glänsande kulmen uppnåddes i triumfen över Capablanca 1927. Så kommer de för Aljechin underbara åren då han till synes oätkomlig och överlägsen tronar i toppen på turneringstabellerna — ända till den överraskande förlusten av världsmästerskapet till Euwe 1935 väcker honom ur hans lyckorus. Aljechin var slut, sade man, hans hälsa undergrävd genom omättligt bruk av alkohol och tobak. Efter ett par års fanatisk abstinen återerövrade han sin förlorade mästartitel — en bragd utan motstycke. Men trots allt — Aljechins storhetstid var förbi. Hans ojämna prestationer talar sitt tydliga språk. Det nya världskriget bryter ut. Det drabbar honom lika hårt som det första. Efter krigsutbrottet sökte han sin tillflykt till Portugal för att ta språnet över till den sydamerikanska kontinenten, till Argentina, där flera av hans yngre kollegor stannat kvar efter nationstävlingarna i Buenos Aires 1939. Av någon anledning ändrade Aljechin sitt beslut och ställde sig till den tyska ockupationsmakternas förtogande som schackpropagandist i bl. a. Polen, Österrike och Tjeckoslovakien. År 1943 återvände han till Lissabon, där han åter förföll till alkoholmissbruk, djupt deprimerad över sin sinande skaparkraft och överväldigad av sin saknad efter hustrun, som måst stanna i Frankrike.

Den 24 mars 1946 skulle de engelska och franska schackförbunden inleda en undersökning rörande Aljechins uppträdande under krigsåren. Man hade fixerat en anklagelse med två huvudpunkter, dels världsmästarens antisemitiska artiklar i ockupationsmakternas schackpress, dels hans vägran att intervenera till förmån för den polske mästaren Przepiorka, som avrättats i ett tyskt koncentrationsläger. Denna undersökning kom aldrig att äga rum. På morgonen denna samma dag anträffades Aljechin död på sitt hotellrum. Enligt vad man numera vet, råder det knappast någon tvekan om att han frivilligt lämnat en värld, som numera inte hade annat än fattigdom och vanära att ge honom.

Hur var den mänskliga som dolde sig bakom detta märkliga livsöde? Pawelczak och Müller har bidragit med två tolkningar av olika slag. Den förre ger en rad minnesbilder från sammanträffanden med världsmästaren och härvidlag har han väl inte så mycket nytt att berätta utöver det man förut känner till. Man får ett detaljrikt porträtt av den ståtliga, elegant klädde och fåfänge envåldshärskaren i schackets kungarike, en hypernervös och självupptagen fanatiker, som tar allt på gruvligt allvar, som man aldrig sett skratta hjärtligt, en mäninska som med okuvtlig viljekraft strävar mot ett enda mål: att hävda sig själv till varje pris utan hänsyn till andra mäniskor. Otaliga scener med den fåfänge och äregirige Aljechin har under årens lopp registrerats i schackpressen. Typiskt är hans förfaringssätt, när han publicerade sitt parti mot Böök i Margate 1938, där den senare offrade en hel dag för att finna en hake i en kombination som Aljechin avsett som svar på ett av Böök påtänkt drag i en viss kritisk situation. Den felaktiga kombinationen hade aldrig kommit till utförande i partiet, men den samvetsgranne finnen hittade den rätta fortsättningen, den som världsmästaren borde ha haft i beredskap men aldrig själv upptäckt. Aljechin medgav riktigheten av Bööks analys, men lika fullt publicerade han partiet och angav Bööks fortsättning som den han tänkt använda om så hade behövts.

Pawelczak anför en betecknande situation från turneringen i Podjebrad sommaren 1936, där Ståhlberg för övrigt delade 4–5 pris med Pirc. Aljechin mötte i sista ronden Petrow och måste vinna för att komma lika med Flohr. Till att börja med pressades Petrow tillbaka och det föreföll som om han skulle förlora. Det kunde han också ha gjort med gott samvete, han hade inte mycket att kämpa för. Inte för egen del — men väl för en upphöjd och av de flesta erkänd princip: fair play. Aljechin har råkat in i en återvändsränd och partiet blir mer och mer hopplöst remisbetonat. Utanför väntar de andra turneringsdeltagarna i den vackra sommarkvällen. Prisutdelningen och "försoningsmåltiden" måste framflyttas timme efter timme, och mörkret kommer. Inne i spellocalen är det också mörkt. Vid Aljechins bord brinner ett svagt ljus. Där sitter den stackars pinade Petrow — och där sitter hans motståndare, lika pinad och kränkt. I hela universum existerar endast ett för honom: han själv, hans dödligt förorättade jag. Till slut går Aljechin med på remi. Han lämnar salen med sin fru, som tåligt väntat i bakgrunden med sin strumpstickning, och visar sig inte mer i Podjebrad. I ensamheten hemma på hotellrummet ruvar han i vild smärt över den oförlätliga skymf som tillfogats honom...

Pawelczak berättar, att Aljechins aggressivitet dämpade med åren och att han i Prag 1942 föreföll mer avrundad och nertonad än tidigare. Hans tragiska slut visar dock, att han i grunden var densamma som alltid fört. När han inte längre kunde hävda sig, valde han frivilligt den stora tytsnaden. Människornas värld var honom ju likgiltig. Han gick tyskarnas ärenden under kriget, spelade konsultationspartier i det undertryckta Polen med den beryktade dr Frank som partner, skrev antisemitiska smädeartiklar och hade inget intresse för Przepiorkas öde. Det gällde bara att hävda det egna jaget — omgivningen kunde vara vilken som helst. Pawelczak ger en objektiv skildring men uppträder ändå som Aljechins försvarsadvokat så till vida att han bedömer honom som ett patologiskt fall.

Och från en dylik utgångspunkt kan man naturligtvis inte döma människan Alexander Aljechin. Han var för övrigt inte den ende som var opportunist under andra världskriget bland schackmästare och schackledare. Men han saknade totalt diplomatisk smidighet och därfor förde hans engagemang honom i fördärvet.

Det patetiska i Aljechins livsöde framträder än klarare i Hans Müllers "grafologiska" analys. Anknytningen till grafologin är los, och framställningen formar sig i stället till en skickligt genomförd psykisk undersökning av en ensam och olycklig mänsklig, som är totalt oförmögen till mänsklig samvaro i vanlig mening. Müller antyder, att det någonstädes i Aljechins barndom dolde sig en upplevelse som måste ha gett upphov till en olöslig konflikt, som han förde med sig livet igenom och som redan tidigt manifesteade sig i plågsamma ångestdrömmar. Måhända spelar fadern en viktig roll i detta sammanhang; mellan far och son fanns i varje fall en klar motsättning. Hur som helst har hans jagkänsla någon gång fått orepabla skador, som måste kompenseras med den abnormala aggressivitet, som kännetecknade honom i umgåendet med andra mäniskor. Ett karaktäristiskt drag i Aljechins psyke var den starka modersbundenheten. Han tycktes inte mäktig en normal äktenskaplig samvaro med yngre kvinnor utan sökte sig städse till äldre och moderliga kvinnor, som kunde vårdha honom som ett barn. Mot dem behövde han inte vara på sin vakt. Det spända och aggressiva släppte också, när han umgicks med sina favoriter bland husdjuren. Han hade en älsklingskatt, kallad Check, som han älskade högt. Ett fotografi i boken som visar Aljechin och Check, gör det klart för oss, att det fanns en annan Aljechin, lugn, samlad, harmonisk, smäleende — men så fort han mötte mäniskorna intog han sin vanliga försvarsposition. Det faller av sig själv att en dylik konflikt alstrar starka ångest- och olustkänslor. De kunde dövas med tobak och alkohol — och världsmästaren försökte både utvägarna. I yngre år var han kedjekräke och förbrukade ibland hundra cigar-

retter per dag — men mot slutet av hans liv tycks alkoholen ha spelat största rollen. Det är ju allmänt bekant, att han uppträddes spritpåverkad under turneringsspel, dock utan att förlora behärskningen över sitt uppträdande och sina uttrycksmedel på schackbrädet. Alkoholruset kunde Aljechin emellertid vara utan om det gällde, men ett rus kunde han inte undvara, och det var spänningen vid schackbrädet och lyckan över att vara den främste i Caissas rike, att kunna slå motståndaren och åskådarna med häpnad genom glänsande kombinationer. Aljechin var den typiske "barschackspelaren" och hetsade världen runt från turnering till turnering. Det finns ingen som har avverkat ett tillnärmelsevis så stort antal partier. Chalupetzky har gjort sig besväret att räkna dem och redovisar en totalsumma på omkring 50.000 "riktiga" schackpartier, därav 3.000 mot spelare av internationell mästarklass.

När man nalkas Aljechins partier, försvinner alla de betänkligheter, som man kan hyssa för den store ryssens mänskliga egenskaper. Det är andra kvaliteter som bevarats i de storartade mästerverket, som kommer att bevara hans namn åt eftervärlden. Här finns inga skuggor, endast strålande ljus. Det är inte utan skäl som Tartakower funnit den briljanta definitionen "sol-schack" för Aljechins spelstil. Hans vilja att segra satte hela brädet i vibration, hans överlägsna fantasi gjorde honom till en trollkarl. Botvinniks analytiska askes fanns det inget av hos Aljechin. Hans spel var mer känslobetonat och bildmässigt. Han kunde som han själv sagt, se dragföljderna rullas upp för sin inre syn, snabbt och utan att han särskilt ansträngde sig. Den sistnämnda egenskapen domineras i hans blindpartier, som till skillnad från andra stormästares utgör konstverk med självständigt värde utan de tankefel och den begränsade mälsättning som eljest brukar utmärka blindpartier.

Många har sökt analysera Aljechins schackkonst. I stort sett är man överens. Tartakower konstaterar (Die hypermoderne Schachpartie, 2 uppl. 1925), att hemligheten med geniet Aljechin var den oerhörda vita

litet, som uppfyllde hela hans väsen. Som kombinationsspelare stod han över alla sina medtävlare. Den egenskapen uppehåller sig Réti främst vid i sin bok Nya idéer i schack. Aljechin inledde sin kombination inte med glänsande offer, som annars brukar vara det vanliga, utan hos honom är det i stället kombinationens avslutningsdrag, som drabbar motståndaren med chockartad verkan. Han besegrar sina fiender genom att analysera enkla och till synes ofarliga dragföljder för att ta reda på om inte möjlig en originell (och alltså svårfunnen) möjlighet gömmer sig i sluten av dragföljden. Hans strävan att inte låta sig luras av positionens skenbara enkelhet och av s.k. självklara drag ledde honom så småning om in i en ny riktning, medan hans landsmän Rubinstein och Nimzowitsch sökte finna schackets sanning på allfarvägar. De båda senare kom därför att bedömas som två stora strateger, och ingen vågade jämföra Aljechin med dem. Han hade tur, sades det, när han lyckades dela första priset med Nimzowitsch i den allryska turneringen 1914.

Aljechins bekantskap med Capablanca i Petersburg 1914 blev en vändpunkt i den förres karriär. Av Capablanca lärde han dennes teknik vars dynamiska art passade Aljechins läggning och gav hans originella spelföring en merodisk grundval, som han sen kunde bygga vidare på.

(Fort.s. från sid. 27)

1890-talsmästaren Walbrodt på hans plattyska idiom: "Die Leute machen sich ja doch immer janz alleene matt. Jeder jeht an sich selbst zu Jrunde..." — eller i fri, förkortad översättning: det är sina egena ben man snavar på.

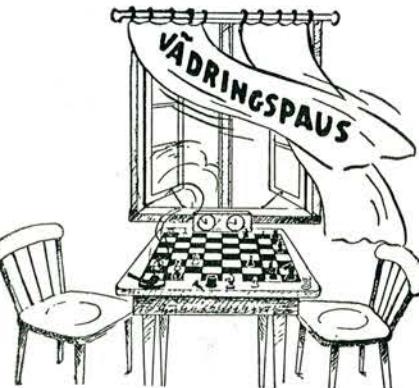
När man nu välkomnar en partisamling, som i så många hänseenden gör korrespondenspelet en längre saknad rätvisa, är det med beklagande man konstaterar, att kommentarerna visserligen på ett utmärkt sätt poängterar spelets konstnärliga värden men icke ge en fullt adekvat uppfattning av dess vetenskapliga karaktär. Vad som saknas härutinnan, ligger icke i något uppstaplade av analytiska dragföljder: sådana ha ett

Trots allt var det nog en annan av schackets stormästare, vars spelstil stod närmare Aljechins egen. Lasker och Aljechin är schachhistoriens främsta exponenter för "kampschack". Ingen visste detta bättre än Aljechin själv. I sitt tal vid avslutningsbanketten efter Zürichturneringen 1934 påminde han om sitt första sammanträffande med Lasker i Düsseldorf 1908, en händelse som gav den avgörande stötten till hans fortsatta schackskapande. Som Laskers lärjunge hade han lärt sig det psykologiska schackspelets konst, något som han kände sig stolt över. Aljechin drev ibland sin psykologiska krigsföring så långt, att han efter att ha konstaterat att motståndaren liksom befann sig under kraftigt inflytande av Aljechins "tankestrålning", noga vakade över att inga främmande ytter inflytanden skulle störa "det hypnotiserade offret". En sådan isoleringstaktik harmonierar ju i högsta grad med Aljechins människofientliga läggning, och så tillvida är det helt naturligt att Laskers metod skulle passa honom utmärkt. Just genom att renodla sin aggressiva inställning till medmänniskorna kom Aljechin sårunda ändå att uppnå gemenskap med dem: hans bästa partier har blivit varje schackspelares egendom och ett eftersträvsvärt ideal för alla ungdomar med den okuvliga schacklidelsen i blodet.

Eric Uhlén.

långt mindre värde, än de flesta tro; de är blott tillfälliga uttryck för allmäntagna tankar. Att utan ovidkommande detaljer klarlägga ställningens bärande moment och händelseutvecklingens logik är parti-kommunikatorns främsta uppgift. Få ha lyckats härför.

Till partisamlingen ansluta sig specialartiklar av framstående medarbetare. Bland andra har sårunda dr Tartakower bidragit med en analys av Malmgrens spelstil och Ståhlberg utarbetat en spelöppningsteoretisk sammanfattning. Boken är sobert hållen och rikt illustrerad, även med fotografier av prominenta motståndare. Det är att hoppas, att den genom översättning kan göras lättare tillgänglig för en internationell publik.

I Beverwijk (Holland) anordnas varje år under januari en internationell turnering, vanligen med fem utländska och fem holländska mästare. Årets turnering blev en god framgång för det arrangerande landets representanter. Således kunde den 26-åriga holländaren Bouwmeester dela segeren med jugoslaviske stormästaren Pirc, vilka båda uppnådde 6 poäng. Som tredje och fyra placerade sig holländarna Prins och van Scheltinga med resp. 5½ och 5 poäng. Därefter följde Beni, Österrike, och Rellstab, Tyskland, på vardera 4½; Kottnauer (som numera lever i Rom som emigrant) och Kramer, Holland, fick vardera 4, Vlagema, Holland, 3, och Klaeger, Tyskland 2½ p.

*

I turneringen om det tjeckoslovakiska mästerskapet kom Filip och Fachman på vardera 10½ poäng av 15; närmast földe Zita 10, Sajtar 9, Alster och Fichtl 8½, Opocensky och Ujtelyk 8.

Ungerska mästerskapet vanns av Sandor på 10 poäng, Kluger 9½, Barcza och Tipary 9, Szily, Berger, Nevarovsky och Meszaros 8½ etc. Szabo vilade sig från deltagande efter strapaterna i kandidatturneringen.

Det polska mästerskapet försvarades överläget av Sliwa, som uppnådde 13 poäng, före Szapiel 11, Ziemiński, Brzozka och Makarczyk vardera 10.

*

I Saarbrücken spelades den 19–31 december en internationell turnering. Segrare

blev Fuderer, Jugoslavien, 9 poäng av 11, Donner, Holland, 8½, veteranen dr Bernstein, Frankrike, 7, Popel, Frankrike, 6½, Dunkelblom, Belgien, och Müller, Österrike, vardera 6.

*

Efter hemkomsten från Schweiz spelade Najdorf i Buenos Aires en simultanmatch på 60 partier. Efter knappt fyra timmar hade den flinke polsk-argentinaren vunnit 52, gjort sex remi och endast förlorat två.

Den jugoslaviske stormästaren Gligoric spelade under sitt Sverige-besök några simultanmatcher; det måste sägas att han därvid gjorde ett överraskande mätt intryck. Det är oförklarligt att en ung stormästare kan ta ut över sex timmars "betänketid" för att avverka en simultanmatch på 30 partier med ganska medelmättigt motstånd. Resultat: 23 vinster, fyra remier, tre förluster. Arrangör: Wasa Schackklubb. Tre andra matcher i Stockholm gick väl litet raskare, men sedan var det Skövdes tur att plågas. Klockan halv tre på natten slutade eländet. Raka motsatsen till den propaganda, en simultanuppvisning avser att vara.

*

Juniorvärldsmästaren Panno har vunnit kvalificeringsturneringen om det argentinska mästerskapet i stark konkurrens. Panno skall nu spela en titelmatch med Najdorf.

*

Vinnaren av landslagsklassen vid nordiska turneringen i Esbjerg förra året, 19-åriga islänningen Fridrik Olafsson, har nu också gjort en stark insats vid sitt första framträde i en internationell turnering. Se tabellen från Hastings! Där återfinns den unge Nordenmästaren på 4–7 plats, delad med jugoslaven Matanovic, tysken Teschner och ryske stormästaren Toluch. Olafsson spelade därtill turneringens vackraste parti mot Wade, men tyvärr var det inget skönhetspris utfäst ...

Partier

SÄRSPELET OM SVERIGE-MÄSTERSKAPET

Kommentarer till samtliga tio partier är skrivna av Z. Nilsson.

SPANSKT PARTI.

Första matchpartiet.

Z. Nilsson. **G. Stoltz.**

1. e4,	e5	2. Sf3,	Sc6
3. Lb5,	a6	4. La4,	Sf6
5. 0—0,	Le7	6. Te1,	b5
7. Lb3,	d6	8. c3,	0—0
9. h3,	Le6		

Detta drag, som tidigare används av bl. a. Botvinnik, förekommer numera sällan, sedan man funnit efterföljande förstärkning av vits spel.

10. d4!, L×b3 11. D×b3, e×d4
12. c×d4, d5

Bättre är säkerligen att såsom skedde i femte matchpartiet förbereda denna bondeframstöt med Dd7. Textfortsättningen följer partiet Boleslavsky—Flohr, Budapest 1950.

13. e5, Se4 14. Sc3, S×c3
15. D×c3!, Dd7 16. Ld2, Lb4

Flohr spelade här 16. —, Sd8, men kom efter 17. Lg5!, L×g5. 18. S×g5, c6. 19. Tac1, Tac8. 20. Dd3, g6. 21. Da3! i nackdel och förlorade. Även efter det här spelade draget har svart att dras med allvarliga svagheter på c-linjen.

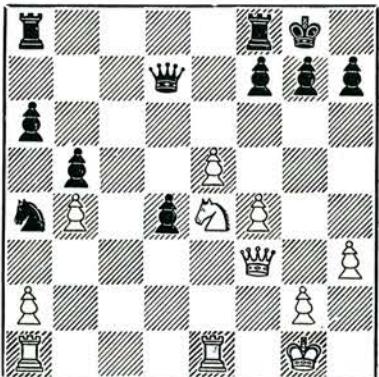
17. Dd3,

Bättre är genast 17. De3.

17. —, L×d2 18. S×d2, Sd8
19. De3, Se6 20. f4, c5!
21. d×e5, d4 22. Df3, S×c5

23. b4, Sa4 24. Se4,

Ställning efter 24. Sd2—e4.

24. —, Sc3!

Svart beslutar djärvt att offra en bonde för att avvärja det hotande kungsangreppet.

25. S×c3, d×c3 26. D×c3, Ta-c8
27. De3, Tc4 28. Ta-d1, Df5
29. Td4, h5 30. T×c4, b×c4
31. Tc1, Tc8 32. Dd4, c3
33. T×c3, T×c3 34. D×c3, Db1†

På 34. —, D×f4 skulle vit få en stark merbonde på damflygeln.

35. Kh2, D×a2 36. Dc8†, Kh7
37. Df5†, g6 38. De4?

Starkare är 38. Df6 som binder svarts dam på diagonalen a2—g8 och samtidigt hotar med f5 eventuellt förberett av Kh2—g3—h4. Efter textdraget har svart inga svårigheter att hålla remi.

38. —, Df2! 39. Dc4, Kg7

40. De4, Kh6

Remi.

DAMGAMBIT.

Andra matchpartiet.

G. Stoltz. **Z. Nilsson.**

1. Sf3,	Sf6	2. c4,	e6
3. d4,	d5	4. Sc3,	c6
5. g3,			

Ett försök att länka in partiet i katalanska banor, vilket inte är helt utan risker. Efter exempelvis 5. —, Sbd7. 6. Lg2, d×c4 kan svart mycket väl spela på att behålla bonden. Textfortsättningen förmed dragomkastning till en variant av Holländskt parti, där vit inte kan undvika fängslingen Lb4, såsom annars brukar ske i det moderna behandlingssättet av denna öppning.

5. —, Lb4 6. Lg2, Se4
7. Dc2, Sd7 8. 0—0, f5?

Ett allvarligt positionsfel. Det var nödvändigt att byta med löpare på c3. Vit ser genast sin chans.

9. S×e4!, f×e4 10. Sg5, Df6
11. c×d5,

Här däremot hade omedelbart Le3 följt av f3 bättre demonstrerat bristerna i den svarta ställningen.

11. —, e×d5 12. Le3, Sb6
13. Db3, Le7 14. Tad1, Dg6
15. Sh3, 0—0 16. Lc1, Lg4!

Genom föga energiskt spel från vits sida har svart kunnat konsolidera sin ställning och har ett utmärkt spel. Textdraget framtrivgar det följande bondeavbytet, som skapar en isolerad vit bonde på d4.

17. f3, e×f3 18. e×f3, Lf5
19. Sf4, Df7

Med 19. —, Dd6 hade svart kunnat förhindra springarens inträngande på e5 utan att behöva byta bort sin löpare.

20. Sd3!, L×d3 21. D×d3, Lf6

Och detta loparddrag hade mycket väl kunnat anstå för den angelägnare uppgiften att föra damtornet och springaren i spel.

22. g4!, Tae8 23. f4, Sc4
24. b3, Sd6 25. La3, Le7
26. Tde1, Td8?

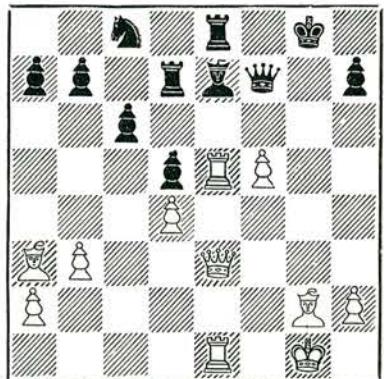
Nödvändigt var 26. —, Sc8 eller rent av Se4. T. ex. 27. L×e7, T×e7!
28. L×e4, d×e4. 29. T×e4, T×e4.
30. D×e4, Te8 och svart bör trots minusbonde hålla partiet.

27. Te5!,

Möjligt därför att 27. —, Lf6 strandar på 28. g5! Nu var 27. —, Sc8 absolut påkallat, ehuru även på detta drag den vita ställningen är överlägsen. Det svarta svarsdraget leder till oöverkomliga fängslingar.

27. —, Tfe8? 28. Tfe1, Sc8
29. De3, g6 30. f5, g×f5
31. g×f5, Td7

Ställning efter 31. —, Td8—d7.

32. f6!,

Öppnar vägen för kungslöparen, som ingriper avgörande i slutstriden.

32. —, D×f6 33. Lh3, Ted8
34. L×e7, T×e7 35. T×e7, Uppg.

SPANSKT PARTI.

Tredje matchpartiet.

Z. Nilsson. G. Stoltz.

1. e4,	e5	2. Sf3,	Sc6
3. Lb5,	a6	4. La4,	Sf6
5. 0—0,	Le7	6. Tc1,	b5
7. Lb3,	d6	8. c3,	0—0
9. h3,	Sg5	10. Lc2,	c5
11. d4,	Dc7	12. Sbd2,	Ld7
13. Sf1,	Tfe8	14. Se3,	

Jämför det senare spelade partiet Z. Nilsson—H. Carlsson, på annan plats i detta nummer, vari vitspelaren prövade en egen nyhet 14. Lg5!, som säkerligen utgör en förstärkning av det vita behandlingsättet bl. a. därför att det omöjliggör för svart att — såsom här sker — spela 14.—, Lf8 och tvinga vit till en förklaring i centrum.

14. —, Lf8 15. d5,

Detta är att tillmötesgå svarts plan. Bättre att byta på c5, vilket skedde i två partier i Zürichturneringen, oaktat svart lätt nådde utjämning i dessa.

15. —, g6 16. Sh2, Lg7
17. Sxg4, Sxg4 18. Sxg4, Tf8!
19. Tf1, f5

Med denna framstöt var det ingen brådska och svart borde först ha spelat Ta:e8 och eventuellt också manövrerat damspringaren i spel.

20. e×f5, g×f5 21. Sh6†, Kh8
22. Dh5, Le8 23. Dg5, Lf6
24. Dg3, f4 25. Df3, Lg5
26. Sg4, Lh5 27. De2,

27. Dd1 hade givetvis omöjliggjort svarts bondes offer och de följande förvecklingarna, som vit emellertid ej ansåg sig behöva undvika.

27. —, f3 28. g×f3, Lf4
29. Lc4, De7 30. Kg2, Le8
31. Th1, h5 32. Sc3, Dh4
33. b3!, Ld7 34. Kf1, Tg8
35. Ke1, b4 36. c4, Sb7

37. a4, Tg5 38. Lb2, Tag8
39. Kd1, Sa5 40. Kc2, Tg2?

I dragseriens sista drag gör svart i tidsnöd ett omotiverat kvalitetsoffer.

41. S×g2, T×g2 42. Taf1, L×h3
43. Ld3, Lh2

Ställning efter 43. —, Lf4—h2.

44. Txh2!, Txh2 45. L×e5†, d×e5!
16. D×c5†, Kg8 47. D×h2, Df6!

Efter 47. —, Dd4. 48. Db8†, Kg7. 49. Tg1†, Lg4. 50. Dc7† o. s. v. råkar det svarta majstätet i ett mattät, som undviks när damen posteras på f6. Och nu hotar 48. —, Dc3†!

48. Tg1†, Lg4 49. Txg4†!, hxg4
50. Dh7†, Kf8 51. Df5, D×f5
52. L×f5, g×f3 53. Lc8?

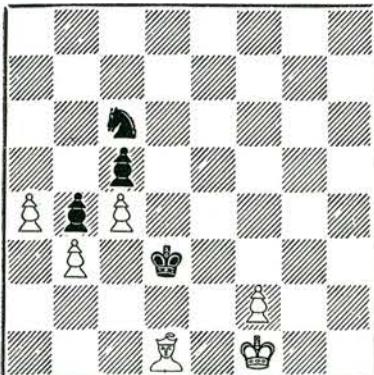
En förflugen idé. Det enkla Lg4 och L×f3 är gott nog, men vit tror sig om att kunna erövra ännu en bonde.

53. —, Ke7 54. L×a6, Kd8!
55. Lb5, Kc7 56. Lc6, Kd8
57. La8, Ke7 58. d6†, K×d6
59. L×f3, Kc5

Trots sina två merbönder har vit ingen lätt uppgift, på grund av att hans bönder samtliga är posterade på fält av samma färg som löparen.

60. Ld1, Kf4 61. Kd2, Sc6
62. Ke1, Ke4 63. Kf1, Kd3

Ställning efter 63. —, Ke4—d3.

64. f4!

En slutspelsstudie vit drar och vinner!

64. —, Ke4 65. Lf3†!!, K×f3
66. f5, Sc5 67. f6, Ke4
68. a5, S×c4 69. f7, S×a5
70. f8D, S×b3 71. Df7, Sd4
72. Dc4, b3 73. D×c5, Kd3
74. Dc1, Sc2 75. Db2, Sd4
76. Ke1, Sc2† 77. Kd1, Sd4
78. Dd2†, Kc4 79. Kc1, Sc2
80. Kb2, Sd4 81. Dc3†, Uppg.

Eller 12. D×e5, 0—0 och vit befinner sig i svårigheter.

12. —, L×c5 13. Ld3, Dd4

På det frestande 13. —, Da5† kan följa 14. Ld2!, L×f2†. 15. Ke2, Db6. 16. Thf1, Lc5. 17. Lc4, 0—0. 18. T×f7!, T×f7. 19. Tf1.

14. 0—0, D×e4 15. L×e4, Ld4?
16. Td1!,

Vit demonstrerar genast att svarts sista drag var förhastat. Först borde 15. —, Le6 ha skett, varefter svart med sin bondemajoritet på damflygeln står utmärkt.

16. —, L×c5 17. L×c6†, b×c6
18. Te1, Le6 19. T×e5, 0—0
20. Ta5, Tab8 21. b3, Tb5
22. Ta6, c5 23. Le3, c4
24. b×c4, L×c4 25. Tc1, Le6
26. h3, Tb7 27. Kh2,

Trots förekomsten av olikfärgade löpare utövar vit ett visst tryck mot den svarta ställningen. Mcd 27. Te3, Tb2. 28. Tca3 hade han kunnat spela på bondevinst, men efter 28. —, h6. 29. L×a7, Kh7 kan han inget uträffa.

27. —, h6 28. a4, Ld7
29. g4, Tb4 30. a5, Tb7
31. Kg3, Lb5 32. Td6, a6
33. Tc—d1, Tac8 34. h4, Tbc7
35. g5, h×g5 36. h×g5, Te8
37. Ld4, Td7! 38. T×d7, L×d7
39. L×g7, K×g7 40. T×d7, Tc5
41. f4, T×a5 42. Ta7, Ta3†
43. Kg4, Ta4

Remi.

DAMGABMIT.

Fjärde matchpartiet.

G. Stoltz. Z. Nilsson.

1. d4,	Sf6	2. c4,	e6
3. Sf3,	d5	4. Sc3,	c6
5. e3,	Sbd7	6. Dc2,	

Stoltz förlitar sig till den variant av Antimeraner, som bär hans eget namn!

6. —, Ld6 7. e4, S×e4
8. S×e4, d×e4 9. D×e4, e5!

Rekommenderat av Euwe som det bästa sättet att bemöta denna variant. Svart når bekvämt spel på alla drag.

10. c5, Le7! 11. S×e5, S×e5
12. d×e5,

SPANSKT PARTI.

Femte matchpartiet.

Z. Nilsson. G. Stoltz.

1. e4,	e5	2. Sf3,	Sc6
3. Lb5,	a6	4. La4,	Sf6
5. 0—0,	Le7	6. Te1,	b5

7. Lb3, d6 8. c3, 0—0
 9. h3, Le6 10. d4, L×b3
 11. D×b3, Dd7

Detta är rätta draget och ej 11. —, c×d4, som skedde i första matchpartiet.

12. a4,

Här brukar vanligtvis spelas 12. Sd2, och Smyslov vann med fortsättningen 12. Lg5 ett uppmärksammat parti mot Botvinnik i Sovjetmästerskapet 1951. Textfortsättningen är knappast någon förstärkning.

12. —, e×d4 13. c×d4, d5
 14. e5, Sa5

Svart hade lugnt kunnat fortsätta med 14. —, Se4, då 15. a×b5, a×b5. 16. T×a8, T×a8. 17. D×b5 pareras med S×e5! 18. Db7, S×f3†. 19. g×f3, Ta1 med utmärkt spel för svart.

15. Dc2, Se4 16. a×b5, a×b5
 17. Sbd2, S×d2 18. L×d2, Sc4
 19. Lg5, Lb4 20. Tfc1, h6
 21. Lf4, T×a1

Liksom i första partiet har svart fått svårigheter att kämpa med på e-linjen. Det hotade närmast 22. T×a8, T×a8. 23. b3 med bondevinst.

22. T×a1, c6 23. b3, Sa3
 24. Db2, Ta8 25. Ld2, Lf8
 26. Se1, Db7 27. Sd3, b4
 28. Te1, Db5 29. Sc5, De2
 30. Sd7, Le7 31. Te1,

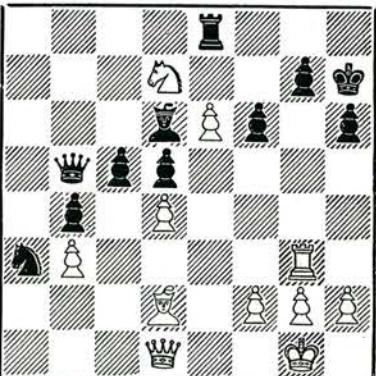
Ej 31. T×c6 för Lg5. 32. Lc1, Dd1†. 33. Kh2, Sb5 med goda motchanser.

31. —, Db5

Svart har i tidsnöden svårt att finna de bästa dragen. 31. —, Dd3 eller Da6 för att bereda springaren plats på b5, är bättre.

32. e6, f6 33. Dc1, Kh7
 34. Te3, Te8 35. Dd1, c5
 36. Tg3, Ld6

Ställning efter 36. —, Le7—d6.

37. Dh5!,

Svarts pjäser är alltför deplacrade för att kunna bjuda något motstånd mot det vita slutangreppet.

37. —, L×g3 38. D×e8, Ld6
 39. Df7, De2 40. Sxf6†, Uppg.

DAMGAMBIT.

Sjätte matchpartiet.

G. Stoltz. **Z. Nilsson.**

1. d4, Sf6	2. c4, e6
3. Sf3, d5	4. Sc3, c6
5. c×d5, e×d5	6. Dc2, Lg4

Detta drag använde sig Bronstein av mot Geller i Zürichturneringen. Fortsättningen blev 7. Lg5, Sbd7. 8. e3, Ld6. 9. Ld3, Dc7 och svart har ett harmoniskt spel.

7. Se5, Lh5

7. —, Le6 var måhända påkallat.

8. f4!, Lb4 9. e3, Se4
 10. Ld3, f5 11. 0—0, De7?

Svart, som sett att 11. —, 0—0? strandar på 12. S×e4, f×e4. 13. L×e4, d×e4. 14. Db3† strävar att skydda både löparen på b4 och b-bonden och förbisör fullständigt vits följande drag. Nödvändigt var först återtåget 11. —, Ld6 och det kan

ifrågasättas, om vit på grund av ställningens slutna karaktär kan utnyttja sitt utvecklingsförsprång och störa motståndaren från att i lugn och ro fullborda sin utveckling.

Ställning efter 11. —, Dd8—e7.

12. S×d5!, Dd6

Eller 12. —, c×d5. 13. Dc8†, Dd8.
 14. Lb5†, Ke7. 15. D×b7†.

13. S×b4, D×b4 14. g4!, Lf7
 15. g×f5, Sf6 16. Ld2, De7
 17. e4, Sbd7?

Förlorar pjäs men svart är helt försvarslös.

18. S×f7, Uppg.

DAMGAMBIT.

Sjunde matchpartiet.

G. Stoltz. **Z. Nilsson.**

1. d4, Sf6	2. c4, e6
3. Sf3, d5	4. Sc3, Lb4

Med förkärlek använt av Ragosin, har detta drag varit föremål för utförliga ryska undersökningar. Med dragomkastning kan spelet också länkas in i Nimzoindiskt.

5. Da4†, Sc6 6. Se5,

Ser aggressivt ut men är inte bästa tillvägagångssättet, då svart här på erhåller ett bekvämt spel. Par-

tiet Tajmanov—Kotov i Zürichturneringen fortsatte med 5. c×d5, c×d5. 6. Da4†, Se6. 7. Lg5, h6. 8. L×f6, D×f6. 9. e3, 0—0. 10. Le2, Le6. 11. 0—0, a6. 12. Tfc1, Ld6 med ungefärliga spel.

6. —, Ld7 7. Sxc6, Lxc3†
 8. b×c3, L×c6 9. Dc2?

För detta bondeoffer får vit ingen som helst kompenstation. Men även på 9. Db3, d×c4. 10. D×c4, Se4!, angivet i Schakkmaty, är den svarta ställningen att föredra!

9. —, d×c4 10. La3, Se4!
 11. e3, b5 12. 0—0—0, a5!
 13. f3, Sd6 14. e4, b4
 15. c×b4,

Alternativet 15. Lb2, b3. 16. a×b3, a4! är på intet sätt att föredra.

15. —, a×b4 16. L×b4, La4
 17. Dd2, L×d1 18. K×d1, Dd7
 19. Ke1, Da4 20. a3, Db3
 21. Kf2, c3! 22. Dc1, 0—0

Naturligtvis behöver inte svart frukta att vit skall söka återerövra kvalitén med 22. e5, Sf5. 23. L×f8, K×f8, då svarts bättre ställning snart skulle göra sig gällande, men fråga är dock, om inte 22. —, c2 är starkare.

23. Ld3, Tfd8 24. Db1, Da4
 25. e5, Sf5 26. L×f5, e×f5
 27. D×f5,

Dd3 hade kunnat bjuda betydligt bättre motstånd.

27. —, T×d4 28. e6, f×e6
 29. D×e6†, Kh8 30. De5, Dc2†

och vit gav upp, då matt följer i få drag efter 31. Kg3, Dg6†.

SPANSKT PARTI.

Åttonde partiet.

Z. Nilsson. **G. Stoltz.**

1. e4, e5	2. Sf3, Sc6
3. Lb5, a6	4. La4, b5
5. Lb3, Sa5	

En sällan spelad men antagligen helt användbar variant av spanskt parti, som nyligen varit föremål för grundliga undersökningar i den tyska korrespondensschacktidskriften *Fernschach*.

6. d4,

Anses som vits starkaste fortsättning. Förutom det tvivelaktiga pjäsoffret 6. L×f7†, kommer också 6. 0—0 ifråga.

6. —, e×d4

Här brukar först avbyta ske på b3. Textdraget ställer på sätt och vis nya problem för vit i det att efter 7. S×d4, Lb7 svart kan verka med hotet c7—e5—c4, vilket kostar motståndaren extra tempo att parera.

7. D×d4, Lb7 8. Lg5,

Vit söker utnyttja det förhållandet att svart inte bytt på b3 till att förhindra den korta rockaden, men mycket tycks inte vinnas hämed.

8. —, f6 9. L×g8, T×g8
10. Lf4, c5 11. Dd3, d6
12. Sbd2, g5 13. Lg3, Db6
14. e5,

Vit överskattar de taktiska möjligheterna av detta drag, som i förbindelse med det föregående visar sig mindre lyckat, då det leder till inspärning av Lg3. Bättre därför 14. 0—0—0.

14. —, d×e5 15. D×h7, Ld5
16. 0—0—0, De6 17. Thel,

Vit måste motvilligt konstatera, att det planerade 17. Se4 efter 17. —, 0—0—0 endast skulle icda till ytterligare svårigheter, ty svart har parader både på 18. T×d5 genom D×d5. 19. S×f6, D×a2 och 18. S×f6 genom Tg7.

17. —, 0—0—0 18. Dd3,

Vad annars?

18. —, g4! 19. Da3, Db6!

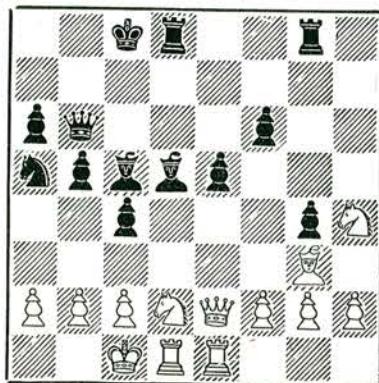
Efter 19. —, g×f3. 20. D×a5, f×g2. 21. f4! skulle vit ha haft "a fighting chance".

20. Sh4, c4!

Svart skulle lätt ha vunnit kvalité genom 20. —, Lh6, men textfortsättningen verkar om möjligt ännu starkare.

21. De3, Lc5 22. De2,

Ställning efter 22. De3—e2.

22. —, c3!

Med fin blick för angreppsmöjlig heterna sätter svart genast in en avgörande stöt. Vit är i fortsättningen helt hjälplös mot det svarta angreppet (två av hans lätta pjäser är hopplöst deplacerade) och fortsättningen talar för sig själv utan särskilda kommentarer.

23. Sb3, Sc4 24. b×c3, a5
25. Td3, a4 26. Ted1, Dc6
27. f3, g×f3 28. g×f3, a×b3
29. c×b3, La3† 30. Kb1, Sb2
Uppg.

SPANSKT PARTI.

Nionde matchpartiet.

Z. Nilsson. **G. Stoltz.**

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6
3. Lb5, a6 4. La4, d6

Femte gången spanskt! Denna gång är det gamla Steinitz, som får delta i försvaret.

5. Lxc6†, bxc6 6. d4, f6
7. c4!,

Alapins drag, som enligt senaste undersökningar är bäst ägnat att bereda svart bekymmer. Idén är att vid tillfälle medelst c5 trycka mot den svarta bondeformationen.

7. —, g6 8. Sc3, Sh6

Som textfortsättningen visar, för detta drag stora besvärl med sig och borde föregåtts av Lg7.

9. d×e5, f×e5 10. Lg5, Dd7
11. Lf6!, Tg8

Svart nödgas konstatera, att 11. —, Lg7 skulle stranda på 12. S×e5!, d×e5. 13. D×d7, L×d7. 14. L×g7 med vinstdspel för vit.

12. Da4!,

Binder svarts dam i försvaret av c6 samt lämnar plats för tornet på d1.

12. —, Lg7 13. L×g7, T×g7
14. c5, Sf7 15. 0—0—0, Kf8
16. Td2, De8! 17. Da5, De7
18. h3, Le6 19. Da4, Ld7
20. Thd1, Le8

Svart har gjort det bästa möjliga av situationen. För att öka trycket mot svarts centrum söker vit i fortsättningen att även föra fram f-bonden.

21. Dc4, Tg8 22. c×d6, c×d6
23. Kb1, Kg7 24. Ka1, Ld7
25. Sg1, Tgc8 26. g3, Le6
27. Dd3, Dd7 28. f4, L×h3
29. f×e5, S×e5 30. De3, Lg4
31. T×d6, De7 32. Sge2, Td8
33. T×d8, T×d8 34. Th1, h5
35. Db6, Td2 36. Sf4, Dd6
37. D×a6, g5! 38. Sfd5!, Db8
39. Db6?

De sista 10 dragen har skett under ömsesidig svår tidsnöd, men båda

parter har lyckats hålla i de s. k. "tåtarna" och parader och motparader har avlöst varandra. Det sista draget leder dock till ett förlorat slutspelet och borde ersatts av 39. Sb6.

39. —, D×b6	40. S×b6,	Sd3	
41. Sc4,	Tg2	42. a4,	T×g3
43. a5,	Sb4	44. Sa2,	Sa6
45. Se5,	Lf3	46. Tc1,	h4
47. T×c6,	h3	48. S×f3,	T×f3
49. Tc1,	g4	50. b4,	Tb3
51. Th1,	S×b4	52. S×b4,	T×b4
53. e5,	Kf7!	Uppg.	

SKOTSKT FYRSPRINGARSPEL.

I följande parti frångår Stoltz för första gången i särspellet de slutna spelöppningar som han tidigare valt. Förklarligt nog, då han endast behöver remi för att vinna matchen.

Tionde matchpartiet.

G. Stoltz.	Z. Nilsson.		
1. e4,	e5	2. Sf3,	Sc6
3. d4,	e×d4	4. S×d4,	Sf6
5. Sc3,	Lb4	6. S×c6,	b×c6
7. Ld3,	d5	8. e×d5,	c×d5
9. 0—0,	0—0	10. Lg5,	c6
11. Df3,	Le7	12. Tae1,	Tb8

Så fortsatte även partiet O. Sterner—Z. Nilsson, i den på annan plats i detta nummer refererade internationella turneringen i Stockholm i januari.

13. Lc1,

Här brukar Sd1 ske såsom i nyssnämnda parti. Det är svårt att tro att textdraget utgör en förstärkning; vit återvänder med sin effektivt posterade löpare.

13. —, Le6

Starkare är 13. —, c5, men svart ville reservera för sig möjligheten att på 14. b3 spela Lb4!

14. S2!,	Lg4	15. Dg3,	Ld6
16. Dh4,	L×e2	17. T×e2,	Tb4
18. c4!,			

Detta drag hade svart inte alls tagit med i beräkningen. Nu blir tornet avskuret från stridsskådeplatsen.

18. —, $d \times c4$ 19. $L \times c4$, $T e8$
20. $T \times e8$, $D \times e8$ 21. $b3$, $h6?$

Ett tröthetsfel, men slaget är så tillvida redan förlorat att vit har förenklat spelet och berövat motståndaren varje möjlighet till initiativ. På 21. —, $De5$ följer 22. $La3$, $T \times c4$. 23. $L \times d6$ o. s. v.

22. $L \times h6$, $De5$ 23. $Ld2$, $Tb8$
24. $Dg3$, $Dc5$ 25. $Le3$, $Da3$
26. $Df3$, $D \times a2$ 27. $D \times c6$, $Td8$
28. $Db7$, $Td7$

Inför utsikten att förlora ytterligare en bonde begår svart harakiri.

29. $Dc8\#$, $Kh7$ 30. $Lg5$, $Tc7$
31. $Ld3\#$, $g6$ 32. $Dh3\#$, Uppg.

FRÅN INTERNATIONELLA TURN. I STOCKHOLM I JAN. 1954

SICILIANSKT PARTI.

Spelat i första ronden.

- Z. Nilsson. S. Gligoric.
1. $e4$, $c5$ 2. $Sf3$, $d6$
3. $d4$, $c \times d4$ 4. $S \times d4$, $Sf6$
5. $Sc3$, $a6$ 6. $g3$, $e6$

Svart undviker fortsättningen 6. —, $e5$. 7. $Se2$, kanske därfor att han ej vill slå in på alltför uppstrampade stigar.

7. $Lg2$, $Le7$ 8. $0-0$, $Dc7$
9. $Le3$, $Sc6$ 10. $S \times c6$,

Eftersom vit valt att utveckla damloparen till $e3$, måste han byta på $c6$, då annars denna springare skulle förfas till $c4$ och därifrån utöva ett besvärande tryck. Genom den följande manövern förhindrar han emellertid svart från att befria sitt centrum.

10. —, $b \times c6$ 11. $Sa4!$, $Tb8$

Poängen är att svart ej kan spela

11. —, $d5$ för 12. $e \times d5$, $c \times d5$. 13. $c4!$

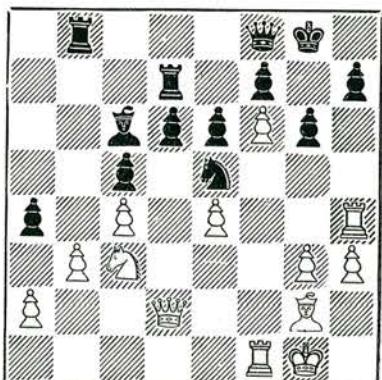
12. $c4$, $c5$ 13. $b3$, $0-0$
14. $h3$, $Lb7$ 15. $Dc2$, $Sd7$
16. $Tad1$, $Se5$ 17. $Sc3$, $Sc6$
18. $f4$, $Tfd8$

Svart underskattar vits angräppsmöjligheter och försår här förför 18. —, $Lf6$. 19. $e5$, $d \times e5$. 20. $L \times c5$, $Sd4$! 21. $L \times d4$, $e \times d4$. 22. $Se4$, $L \times e4$. 23. $L \times e4$, som skulle leda till remi. Vit kan också försöka 19. $Se2$. 19. $Df2$, $g6?$

I förbindelse med det föregående torndraget en allvarlig försvagning av kungsflygeln, som möjliggör det följande farliga kungsangreppet.

20. $f5!$, $Se5$ 21. $f6$, $Lf8$
22. $Dd2$, $Td7$ 23. $Tf4!$, $Dd8$
24. $Tdf1$, $Le6$ 25. $Th4$, $a5$
26. $Lh6$, $a4$ 27. $L \times f8$, $D \times f8$

Ställning efter 27. —, $Dd8 \times f8$.

28. $S \times a4?$

Inför tidsnödsspöket tvekar vit att fortsätta på den inslagna vägen och försummar därmed sin vinstchans. Efter 28. $Th6$, $a \times b3$. 29. $Dg5$, $b \times a2$. 30. $Dh4$, $g5$. 31. $Dh5$, $Sg6$. 32. $T \times h7$ måste svart ge sin dam mot tornet efter schacken på $g7$.

28. —, $L \times a4$ 29. $b \times a4$, $Tdb7$!
30. $Td1$, $Tb2!$ 31. $D \times d6$, $D \times d6$

Gligoric genomför nu slutspelet med stor kraft och säkerhet.

32. $T \times d6$, $T \times a2$ 33. $Tf4$, $h5$
34. $Tf2$, $T \times a4$ 35. $Tfd2$, $g5$
36. $Td8\#$, $T \times d8$ 37. $T \times d8\#$, $Kh7$
38. $Lf1$, $Ta2$ 39. $Lg2$, $Tc2$
40. $Ta8$, $T \times c4$ 41. $Ta2$, $Kg6$
42. $Tf2$, $Tc3$ 43. $Kh2$, $Te3$

och vit uppgav den ojämna kampen.

(Anm. av Z. N.)

20. $Tb1$, $Sh5$ 21. $Sc4$, $f5$

Både svart och vit har målmvedet mobiliserat mot sina angräppsmål och stormtrupperna har fått sina order, men vit har förlorat dyrbar tid — $Lc4-b3-a2$; $Tf1-e1$, $b1$ och dessutom ... det svarta anfallet riktar sig direkt mot kungen.

22. $Se5$, $f4$

Ställning efter 22. —, $f5-f4$.

DAMGAMBIT.

- G. Danielsson B. Hult

1. $d4$, $Sf6$ 2. $c4$, $e6$
3. $Sc3$, $d5$ 4. $Lg5$, $Le7$
5. $Sf3$, $0-0$ 6. $Tc1$, $c6$
7. $e3$, $Sb-d7$ 8. $Ld3$, $d \times c4$
9. $L \times c4$, $Sd5$ 10. $L \times e7$, $D \times e7$
11. $0-0$,

Om man vill undvika de allra vanligaste vägarna i denna uttjatade variant kan man spela Aljechins 11. $Sc3-e4$ men det motsvarar knappast Denielsons strängt realistiska spelstil.

11. —, $S \times c3$ 12. $T \times c3$, $e5$
13. $Dc2$,

Trettonde draget — skiljevägen. Med 13. $d \times e5$, $S \times e5$. 15. $S \times e5$, $D \times e5$. 15. $f4$ osv. spelar vit på ett kungsangrepp som är sundare än det ser ut även om det kanske oftast inte leder till mer än remi. Med den valda fortsättningen förlägger vit tyngdpunkten av sina operationer till damflygeln och centrum vilket kanske inte är så sunt som det ser ut. Detta parti visar i varje fall riskerna av att underskatta svarts demonstrationer på kungsflygeln.

13. —, $e4$

Den "svaga" bonden har en stor framtid.

14. $Sd2$, $Sf6$ 15. $Lb3$, $Lg4$
16. $Te1$, $Lh5$ 17. $a3$, $Ta-d8$
18. $La2$, $Lg6$ 19. $b4$, $Kh8$

23. $S \times g6\#$,

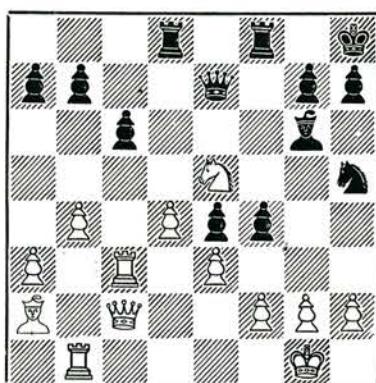
Modet sviker vit. Efter 23. $b4-b5$ har svart en mängd hotande angräppsfortsättningar som är svåra att överblicka, främst kanske 23. —, $Lf5$ men även $Dg5$, —, $Dh4$ och —, $Td6$. Vit vill alltså avlasta kungsflygeln och kombinera försvar och angrupp över punkten $c5$.

23. —, $h \times g6$ 24. $Tc5$, $Tf5$
25. $T \times f5$,

$B4-b5$ och därmed vits motangrepp måste tills vidare avblåsas. Nu återstår bara att hålla bastionerna på kungsflygeln, men trupperna på damflygeln är deplacerade.

25. —, $g \times f5$ 26. $g3$, $Dg5$
27. $Dd2$, $f \times g3$ 28. $f \times g3$,

28. $h2 \times g3$ ger ännu sämre utsikter. Efter 28. —, $Td6$ och ev. springaroffer på $g3$ slår det svarta angréppen

pet igenom och vit hinner aldrig komma till motangrepp på h-linjen.

28. —, Sf6 29. De2,

Damen måste bort från d-linjen. Annars följer Sg4—e5—f eller d3.

29. —, Sg4 30. Tb3, Td6
31. Kf1,

Evakuering.

31. —, Dh6 32. h4, Sf6
33. Ke1, Dg6 34. Df2, Sh5
35. Tb2, Dg4 36. Kd2,

Evakueringen är numera oordnad flykt efter landsvägarna.

36. —, S×g3 37. Kc3, Tf6
38. Td2, f4 39. Kb2, f×e3
40. D×e3, Tf3 Uppg.

E-bondens triumf!

(Anm. av U. Körling)

Ställning efter 13. —, Ld7.

I det nämnda partiet Yanofsky—Steiner spelade svart Sc4 redan i 13:e draget, alltså före Ld7. Vit svarade Sc3 varefter följde 14. —, S×e3. 15. L×e3, Ld7—c6. 16. Le3—g5 med remispel. Nu kommer aldrig svart till denna b-hagliga avveckling och får snart bekymmer.

I de båda Zürich-partierna spelade Averbach 14. Sf1—üe3; Gligoric 14. d4×e5 i båda fallen med betydligt mindre effekt än Z:s raffinrade 14:e drag.

14. Lg5!,

Tydligen en teoretisk nyhet. Föregångare har inte stått att uppleta. Svart lider nu svårt av att han inte kan komma till de vanliga uppställningarna med Lf8 o. s. v.

14. —, Sc4 15. b3!, Sb6

Även efter 15. —, Sa3 räkar svart illa ut. Det följer 16. Ld3, c4. 17. Le2! Bondeoffret på e4 kan inte antagas för 17. —, S×c4. 18. L×e7, T×e7. 19. Dc1. Inte heller i andra varianter får den stackars springaren på a3 vara med och leka.

16. Se3, h6 17. Lh4, Ld8

Inte bra. Svart får inte något samspel i sin pjäsanhopning och så som Z spelar räkar löparen på d7 högst oväntat i knipa. Troligen hade 17.

—, Lc6 varit bättre trots det fula hålet på f5.

18. Lg3!, Tc8 19. d×e5!, d×e5
20. Sd5!,

Vit spelar effektivt. Byter svart på d5 får vit ett fruktansvärt spel mcd öppna loppar diagonaler och tornlinjer, fribonde, kungsangrepp och det ena med det andra.

20. —, Db8 21. c4, b4

Inte 21. —, b×c. 22. b×c, S×c4 för 23. S×f6† och den olyckliga löparen på d7 går förlorad.

22. a3, a5

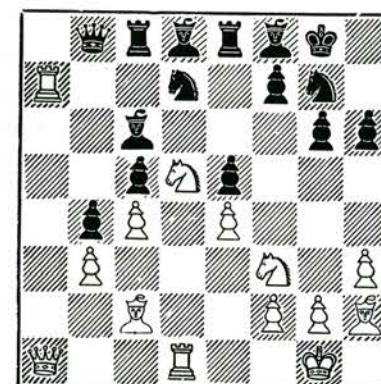
Hur svart än spelar får vit också glädje av a-linjen.

23. a×b4, a×b4 24. Ta6, Lc6

Vit hotade 25. T×b6, L×b6. 26. S×f6† och 27. D×d7.

25. Da1, Sb—d7 26. Ta7, g6
27. Lh2, Sh5 28. Td1, Sg7

Ställning efter 28. —, Sg7.

Det är inte mycket att göra åt vits hot. På 28. —, f7—f6 följer 29. Sh4, Kf7. 30. g4, Sg7. 31. f4 och sedan kan man varken med mikroskop eller lyssnarapparater upptäcka några chanser för svart att överleva.

29. T×d7, L×d7 30. L×e5, T×e5

31. S×c5, Le6 32. f4, Sh5

33. g4, Sg7 34. Tf1, h5

35. Dd1, g5 36. Sd3, h×g4
37. h×g4, L×d5 38. e×d5, Dd6
39. Df3, g×f4 40. S×f4, Lc7
41. Dh3, f5

Här avbröts partiet och uppgavs sedan av svart utan fortsatt spel.

Ett imponerande starkt spelat och teoretiskt viktigt parti.

(Anm. av U. Körling)

KUNGSDINDISKT.

Spelat i sjätte ronden.

H. Carlsson.	O. Sterner.
1. d4,	Sf6 2. c4, g6
3. Sc3,	Lg7 4. e4, d6
5. f3,	0—0 6. Lg5, c5
7. d5,	Sbd7 8. Dd2, Te8
9. Le2,	

I interzonala turneringen 1952 spelade Steiner i två partier 9. Sge2, medan vit i detta parti spelar springaren över h3 till f2. Metoderna är ungefärlikvärdiga.

9. —, a6 10. Sh3, Da5?

Början till en lika omständig som ineffektiv manöver i avsikt att få till stånd spel på damflygeln som motvikt till det väntade kungsangreppet.

11. Sf2, Sb6 12. Dc2, Tb8
13. Ld2, Sa8 14. g4, Dd8

Hemma igen utan byte efter jaktutflykten.

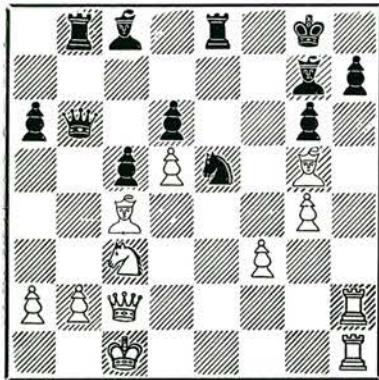
15. h4,	Sc7 16. h5, e6
17. h×g6, f×g6 18. 0-0-0, b7—b5	
19. Lg5, e×d5 20. e×d5, b×c4	
21. L×c4, Sb5 22. Sfe4, S×e4	
23. S×c3, Db6 24. Td2, Sd7	

Efter den svaga öppningen har svart gjort det bästa möjliga, att d-t sedan inte räcker är en naturlig påföljd.

25. Tdh2, Se5

Ger vit tillfälle till en stilfull kombination. 25. —, Sf8 är bättre men i längden otillräckligt.

Ställning efter 25. —, Sd7—e5.

26. Txh7!, Sxc4 27. Th8†!, Kf7

27. —, Lxh8. 20. D×g6† leder till forcerad matt.

28. T×e8, K×e8 29. D×g6†, Kf8
30. Le7†!, Uppg.

Partiet belönades med skönhetspris.

SPELAT I MÄSTARKLASSEN I STOCKHOLM I JAN. 1954

DAMBONDESPEL.

M. Lillieström.	R. Sjökvist.
1. d4, d5	2. Sf3, Sf6
3. Lf4, e6	4. e3, c5
5. Sb2, Sc6	6. c3, Le7

Här är säkert 6. —, Ld6 bättre som Lundin spelade mot Steiner i Groningen 1946. Enligt Euwe i turnringsboken gör vit då bäst i att låta svart byta på f4 och eftersträva bondeställningen f4—f2—g3—h2.

7. S_e5,

Nu får svart ett trångt och ömtåligt spel.

7. —, 0—0 8. Ld3, g6

En ren invit till kungsangrepp. Efter 8. —, Sd7 eller Se8 hade svart kunnat åstadkomma ett ordnat försvar.

9. h4,

Vit är inte nödbedd.

9. —, Sd7 10. Dg4,

Vit drar och vinner — i nitton drag.

10. —, f5 11. Dg3, Sd×e5
12. d×e5, Kh8 13. Sf3, De8
14. h5,

Upprullning enligt standardformulär I. Det vita spelet spelar sig tills vidare självt.

14. —, g×h5 15. 0-0-0, Tg8
16. Dh3, c4 17. Le2, Df7
18. D×h5,

Avvikelse från standardformuläret! Mattangreppet fortsätter trots dambytte.

18. —, D×h5 19. T×h5, Ld7

19. —, T×g2 ändrar ingenting i sak.

20. Tdh1, Tg7 21. Lh6, Tg6

På 21. —, T×g2 eller Tf7 följer i bågge fallen 22. Lg5 med vinstförering. Nu förleds vit till en onödig säkerhetsåtgärd, men han har tid och resurser i överflöd.

22. g3,

Lyx. 22. Lf4 direkt hade väl gått lika bra.

22. —, Le8

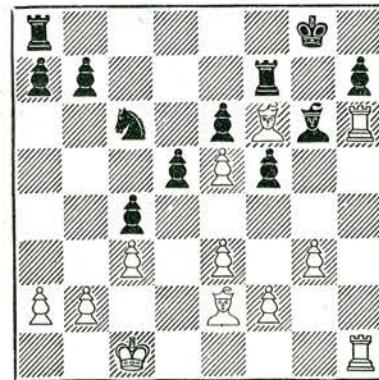
Svart kan inte utnyttja nådatiden på något vettigt sätt.

23. Lf4, Tg7 24. Th6, Lg6
25. Sg5, L×g5

Annars återstår väl bara 25. —, Sd8 men så kan man ju inte stå! Vit spelar 26. Lh5 och vinner lätt.

26. L×g5, Kg8 27. Lf6, Tf7

Ställning efter 27. —, Tf7.

28. T×g6†, Uppg.

Knock-out enligt ovannämnda formulär I.

Ett instruktivt skolboksparti av Malte Lillieström. Motståndaren har välvilligt tillhandahållit undervisningsmaterialet.

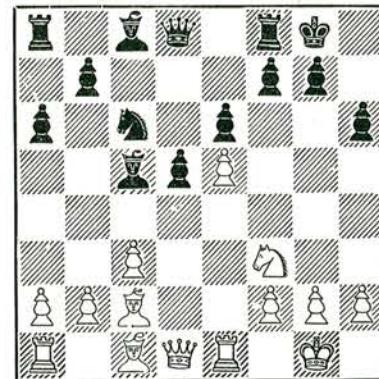
(Anm. U. Körling.)

10. d×c5, Sc6 11. Te1, 0—0
12. c3, h6

En försvagning. Men återtar svart genast bonden — 12. —, S×c5 — följer 13. S×c5, L×c5 varvid 14. L×h7† etc. leder svart i bekanta svårigheter.

13. Lc2!, S×c5 14. S×c5, L×c5

Ställning efter 14. —, L×c5.

15. L×h6!,

Ett som analyser utvisat fullt korrekt offer. Att exakt beräkna dess följer låter sig knappast göra. Men intuitionen säger vit att det följande angreppet bör slå igenom.

A. Burehäll.	H. Delang.
1. e4, e6	2. d4, d5
3. Sd2, Sc6	

Med textdraget i stället för det vanliga och solidare c5 söker svart få till stånd förvecklingar. Tidigare partier har dock visat att detta är dömt att misslyckas, om vit träffar de rätta svarsdragen.

4. Sf3, Sf6	5. e5, Sd7
6. Sb3, Le7	7. Lb5, Sb8

Svart vill behålla bondekedjan ogravrad. Men omgrupperingen kostar några dyrbara tempon. Bättre således 7. —, 0—0.

8. 0—0, a6	9. Ld3, c5
------------	------------

23. L×f7, T×f7 24. Txe6†, Kxe6

25. Te1†, Kd7 26. D×f7†, Se7

27. Se5†, Kc7 28. Sg6, De8

29. Dg7, Dg8 30. Txe7†, Lxe7

31. D×e7†, Kc8 32. Sf8,

En skönhetsfläck — Dd6 var direkt avgörande.

32. —, b6	33. Dd7†,
-----------	-----------

Till lätt vinst förde även 32. Se6, Ta7. 33. D×a7, D×e6. 34. D×a6 osv.

33. —, Kb8 34. Dd6†, Kb7
35. Dd7†, Kb8 36. Se6, Ta7
37. Dd6†, Kc8 38. De6†, Kb8
39. D×b6†, Tb7 40. Dd6†, Ka7

Partiet avbröts här, men uppgavs senare av svart. Ett av Burehäll trots förbiseendet i 32:a draget utmärkt fört angreppsspel.

(Anm. i Expressen av K. Sköld.)

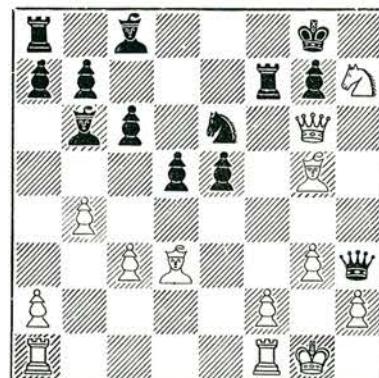
FRAN HASTINGSTURN. 1954.

SPANSKT PARTI.

Matanovic. Alexander.

1. e4,	e5	2. Sf3,	Sc6
3. Lb5,	Lc5	4. c3,	Sf6
5. d4,	Lb6	6. 0—0,	0—0
7. d×e5,	S×e4	8. Dd5,	Sc5
9. b4,	Se6	10. Sbd2,	f6!
11. Ld3,	S×e5	12. S×e5,	f×e5
13. Sf3,	d6	14. Sg5,	De7
15. S×h7,	c6	16. De4,	Tf7!
17. Dg6,	Dh5	18. g3,	Dh3
19. Lg5,	d5		

Ställning efter 19. —, d6—d5.

I denna ställning togs spelet remi genom upprepningsschackarna Sf6, Kf8, Sh7, Kg8, Sf6 etc. En livlig och originell duell!

HOLLÄNDSKT PARTI.

Toluch. Alexander

1. d4,	f5	2. e3,	
3. Ld3,	d6	4. Se2,	ε5
5. d×e5,	d×e5	6. 0—0,	Lc5
7. Sg3,	g6	8. Lc4,	De7
9. Dd3 (?)			

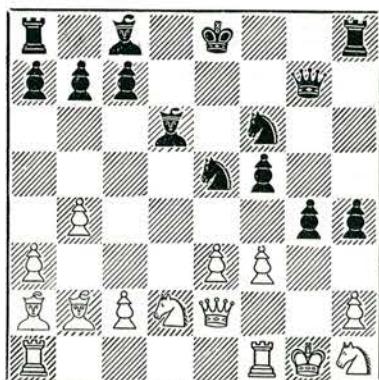
Vit anlägger partiet efter eget recept, med påföljd att svart får ett ovanligt bekvämt spel.

10. a3,	e4		
11. De2,	Se5	12. La2,	h5

Svart inleder en attack med skarpt poängterade drag; någon rockad och medverkan av damflygelns trupper behövs inte...

13. b4,	Ld6	14. f4,	e×f3 e. p.
15. g×f3,	h4	16. Sh1,	g5
17. Sd2,	Dg7!	18. Lb2,	g4

Ställning efter 18. —, g5—g4:

19. f4,

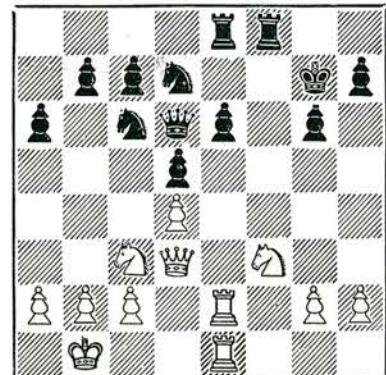
Det torde lätt framgå att andra drag är lika utsiktslösa.

19. —,	Sf3†	20. Kg2,	h3†
21. Kf2,	S×d2		

och pjäsförlusten besegrade vits öde. Man kan omöjligt igenkänna en rysk stormästares spel i detta parti.

Efterföljande parti gav eko över världen; det blev en gigantisk kamp på 120 drag! Man har tillfälle bevitna Bronsteins stora uthållighet och engelsmannens bulldogsenergi i att genomföra ett damslutspel till vinst. Den svarta kungens bidrag till segern är avsevärd — dess verksamhet sträcker sig över hela brädet.

Ställning efter 18. Se5—f3.

HOLLÄNDSKT PARTI.

Bronstein. Alexander.

1. d4,	f5	2. e4,	
--------	----	--------	--

Bronstein visar en artighet genom att spela denna gambit, som till upphovsmannen har den berömde engelske mästaren H. Staunton. Dr Euwe skriver: "Länge betraktades gambiten rentav som det holländska försvarets vederläggning. På detta omdöme har man emellertid fått pruta av, ehuru man fortfarande är övertygad, att vit med 2. e4 får förträffliga angreppschanser."

3. Sc3,	Sf6
4. f3,	e×f3!

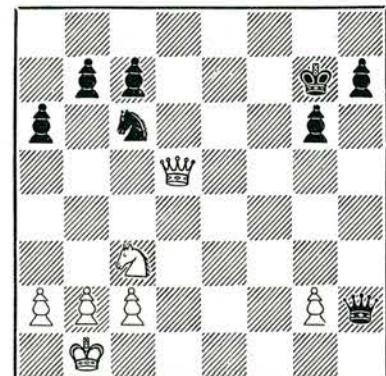
Bättre än 4. —, d5, som Mieses spelade mot Rubinstein i Göteborg 1920. Alexander visar nu att det även mot en sådan angreppsspelare som Bronstein går att försvara svarts ställning och efter hand göra merbonden gällande.

5. S×f3,	g6	6. Lf4,	Lg7
7. Dd2,	0—0	8. Lh6,	d5
9. L×g7, K×g7		10. 0—0—0,	Lf5
11. Ld3,	L×d3	12. D×d3,	Sc6
13. Tde1,	Dd6	14. Kb1,	a6
15. Te2,	Tae8	16. The1,	e6
17. Se5,	Sd7!	18. Sf3,	

Hellre reträtt än byte på c6 eller d7; dessutom hotade såväl Tf5 som Tf4. Nu ändå tar svart kontrollen över punkten e5 och genomför framstötens e6—e5.

18. —,	Tf5!	19. Te3,	e5
20. dxe5,	Sdx5	21. S×e5,	Tf×e5
22. T×e5,	Tx e5	23. T×e5,	D×e5
25. D×d5,	D×h2		

Ställning efter 24. —, Dd6×h2.

Svart har alltjämt en sund merbonde, som betyder goda vinstchanser. Bronstein tar chansen att prisge ytterligare en bonde vid sina försök att angripa med dam och springare. Ytterst syftar han naturligtvis endast till att finna en remimöjlighet, ty han kan inte gärna tänka sig att svart skall låta sätta sig matt.

25. Dd7†,	Kh6	26. a3,	Dd6
27. Dc8,	Sd8	28. g4,	Kg7
29. b3,	c6	30. g5,	De7
31. Dg4,	Sf7	32. Se4,	D×a3

Svart tar lugnt en andra bonde och rider förvänansvärt lätt ut vits hot.

33. De6, Da5 34. Sd6, S×d6
35. Df6†, Kg8 36. D×d6, De1†
37. Ka2, De8 38. Dc7, b5
39. Kb1, De1† 40. Kb2, De6
41. b4, De4 42. Dd8†, Kf7
43. Df6†, Ke8

Man får nu bevittna, hur svarts kung efter ett besök på damflygeln återvänder till sin gamla hemtrakt, men blott för en kort visit. Sedan bär det åter av till damflygeln och där efter ut på villande hav...

44. Dd6, Dd5 45. Df6, Kd7
46. Dg7†, Kd6 47. Df6†, Kc7
48. Dg7†, Dd7 49. De5†, Dd6
50. Dg7†, Kb6 51. Dc3, De7
52. Dd4†, Kb7 53. c3, Dc7
54. Dh8, Kb6 55. Dd4†, Kb7
56. Dh8, Dd7 57. Ka3, De7
58. Df6, Dc7 59. Kb2, a5
60. b×a5, D×a5 61. De6, Dc7
62. Kb3, Df4 63. Dd7†, Kb6
64. Dd8†, Kc5 65. De7†, Kb6
66. Dd8†, Kc5 67. De7†, Kd5!
68. Dd7†, Dd6 69. Dg4, Dc5
70. Dd7†, Ke4 71. D×h7, Kf5
72. Dd7†, K×g5 73. Dd2†, Kf6
74. Dd8†, Kf7 75. Dc7†, De7
76. Df4†, Kg7 77. Dd4†, f6
78. De4, Kf7 79. Kb2, Dd6
80. Df3†, Df6 81. De4, g5
82. Dh7†, Ke6 83. De4†, Kd6
84. Dd3†, Kc7 85. Dh7†, Kb6
86. Kc2, Df4 87. De7, Df2†
88. Kb3, Dd2 89. De8, Dd5†
90. Kb2, Dd6 91. De3†, Dc5
92. De8, Df2† 93. Kb3, Df6
94. Dd7, Kc5! 95. Ke2, De5
96. Dd8, De4† 97. Kb2, g4
98. Dd7, Kc4 99. Dd1, Dg2†
100. Ka1, c5 101. Dc2, Df1†
102. Kb2, Kd5 103. Dd2†, Ke4
104. Dg5, Df5 105. Dh4, Kf3
106. Dh1†, Ke2 107. Dg2†, Ke1
108. c4,

Dramat börjar närlämma sig slutet, påskyndat genom det beslutsamma ingripandet av svarts kung.

108. —, b4 109. Dg1†, Ke2
110. Dg2†, Ke3 111. Kb3, Dd3†
112. Ka4, D×c4 113. Dg3†, Kd2
114. Df2†, Kc3 115. De3†, Kb2
116. De5†, Dc3 117. Dg5, g3
118. Dg4, g2 119. Dg5, Dc1
120. D×c5, Dc2†! Uppg.

DAMGAMBIT.

Toluch.	Teschner.
1. d4, d5	2. c4, e6
3. Sc3, Sf6	4. Sf3, c5
5. e3, a6	6. c×d5, e×d5
7. Ld3, Sc6	8. h3, c4
9. Lc2, Lb4	10. 0—0, 0—0
11. Se5, De7	12. f4, b5
13. Df3, L×c3	14. b×c3, Te8
15. a4, Lb7	16. Tb1!, Se4
17. Dh5, g6	18. Dh6, S×e5
19. L×e4, Sd7	

Föga tilltalande verkar 19. —, d×e4. 20. f×e5, men även textfortsättningen bringar olycka i det svarta lägret. Grundorsaken får spåras upp i det förgångna.

20. Lc2, Lc6 21. f5, Dd6
22. Ta1, Df8 23. Dh4, De7
24. f6, De6 25. Tf3, b×a4
26. La3, Tab8 27. Taf1, Kh8
28. Te1, Tb3 29. Le7, T×c3
30. Dh6, Tg8 31. Tf4,

Svart överskred tiden, men matthotet är ju ändå ogarderbart.

KUNGSSINDISKT.

Spelat i Jugoslaviska mästerskapet, nov.-dec. 1953.

Fuderer.	Gligoric.
1. d4, Sf6	2. c4, g6
3. Sc3, Lg7	4. e4, d6
5. Le2, 0—0	6. f4,

Redan detta drag vittnar om att Fuderer inte är fredligt sinnad!

6. —, c5 7. Sf3, c×d4
8. S×d4, Sc6 9. Le3, Sd7

Den härmed inledda planen ger vit den bättre positionen längre fram i partiet, vilket naturligtvis var svårt eller omöjligt att beräkna. Hur utfaller egentligen det i liknande ställningar möjliga Sg4?

10. 0—0, S×d4 11. L×d4, e5
12. f×e5, S×e5

Sämre vore 12. —, d×e5. 13. Le3 med klart bättre spel för vit.

13. Dd2, Le6 14. b3, a6
15. Tad1, De7 16. Le3, Sc6
17. Tf2, Tfe8 18. Sa4, Le5
19. Sb6, Tab8 20. b4, Dc7
21. a4, Se7 22. a5, f5

Enda möjligheten till motspel i ett läge där svart är svårt trängd.

23. Sd5, S×d5 24. e×d5, Ld7
25. Lb6, Dc8 26. Tc1, Tf8
27. c5, De8 28. c6, b×c6
29. d×c6, L×c6 30. L×a6, Le4
31. Lc7, d5 32. b5!,

Betydligt effektivare än att slå tornet.

32. —, L×c7 33. T×c7, De5
34. b6, f4 35. Lf1, d4
36. Td7, Tfd8 37. Txd8†, Txd8
38. D×f4, Dd5 39. a6, d3
40. b7, Uppg.

Det kunde följa 40. —, d2. 41. b8D, d1D. 42. Df8†.

PONZIANIS SPELÖPPNING.

Finlands mästerskapsturnering, den 5/1 1954.

O. Kaila.	J. Vesterinen.
1. e4, e5	2. Sf3, Sc6
3. c3,	

Helsingforsmästaren Vesterinen är mycket teorikunnig, och därför hade Kaila grävt fram detta gamla drag, om vilket stormästaren prof. Vidmar har sagt: "Lyckligtvis finns det i schackspelet också bättre drag". Men hans motståndare dr. Tartakow-

wer förbättrade denna mening genom att säga: "Lyckligtvis finns det i schackspelet också sämre drag".

3. —, Sf6

En fortsättning, som är minst lika god som den av teorin mest propagerade 3. —, d5. Enligt Keres är även 3. —, Sge7 samt f3. —, f5 spelbara.

4. d4, e×d4?

Ett fel, i stället för 4. —, S×e4 eller 4. —, d5.

5. e5, Se4

I teorin heter det efter matchpartiet Tschigorin—Gunsberg år 1890: 6. Lb5, a6. 7. La4, Le7. 8. S×d4, S×d4. 9. D×d4, Sb6. 10. Lc2, c5. 11. De4 med bättre spel för vit. Eller kanske ännu starkare 6. c×d4, d6. 7. Lb5, Ld7. 8. Db3 o. s. v. Och efter textdraget nämner t. ex. dr Tartakower helt enkelt och slätt, att 6. De2 vinner!

6. De2, f5 7. e×f6, d5
8. S×d4,

Efter 6. De2 förbrukade svart drygt en timme av sin betänketid, 8. Sg5 ger ingenting, om svart spelar 8. —, D×f6! (9. f3, d3!), men 8. —, g×f6. 9. Dh5†, Kd7! (Ej 9. —, Ke7? 10. Df7†, Kd6. 11. Lf4†, Kc5. 12. S×e4†, d×e4. 13. Dc4†, Kb6. 14. Db5 matt.) 10. Sf7, De8 eller 10. —, De7 för till vilda förvecklingar. Likaledes har svart goda chanser efter 8. f×g7 och 8. Sfd2 hotar inte ens pjäsvinst med 9. f3 på grund av motstötet d3!. Även efter det av Vesterinen anbefalda draget 8. Sbd2 kan svart i värsta fall med ett bondeoffer komma före i utvecklingen. Vad är då sanningen av teorin och praktiken?

8. —, S×d4 9. c×d4, Kf7!

Inte 9. —, Lb4† på grund av 10. Ld2, L×d2†. 11. S×d2, 0—0. 12. S×e4 med bondevinst. Nu hotar 10. —, Lb4† och 11. —, Te8.

10. Sc3, S×f6

Vid det här laget hade båda parterna förbrukat över $1\frac{1}{2}$ timme av sin betänketid ($2\frac{1}{2}$ timmar för 40 drag). I fortsättningen gör sig tidsnöden gällande. Textdraget strävar efter ett svårare spel än t. ex. 10. —, Lb4.

11. Dc2, Ld6 12. Lg5, c6
13. Le2, Dd7!

En stark manöver, som helt utjämnar spelet.

14. h3, Df5 15. Dd2, h6
16. Le3, b5?

Denna försvagning av c6-bonden är litet lätsinnig. Svart borde slutföra sin utveckling.

17. Ld3, Dd7 18. Tc1, De7
19. 0—0, Tf8 20. Se2, Ld7
21. Sf4, Se4 22. De2, Df6?

Den ömma punkten på g6 måste skyddas genom 22. —, g6! Efter textdraget vinner vit med "une petite combinaison".

23. Dh5†, g6

Efter 23. —, Kg8 skulle följa 24. S×d5!

24. D×h6, Th8

24. —, L×f4. 25. D×f4 skulle tappa bara en bonde.

25. Dxg6†!, Dxg6 26. S×g6, K×g6
27. f3, Tae8 28. Lb1, Te6
29. f×e4, d×e4 30. Lf4, The8
31. Le5!,

Trevlig vändning, som genast vinner den andra sunda bonden.

31. —, L×e5 32. L×e4†, Kg7
33. d×e5, T×e5 34. L×e6, L×e6
35. T×e6, T8e7 36. T6c2

och svart gav upp genast efter tidskontrollen.

(O. K.)

AVBÖJD DAMGAMBIT.

Ett parti från Venedigturneringen 1953.

Udovic, Canal,
Jugoslavien. Peru.

1. d4, d5 2. c4, Sf6

Det av Pachman så kallade "Marshall-försvaret". Euwe säger i sin spelöppningsteori, att draget har det felet att ge vit övervikt i centrum.

3. c×d5,

Enda sättet att utnyttja 2. —, Sf6, säger Euwe.

3. —, c6!?

Och nu hoppar Canal upp som gubben i lådan — och alltid i Venedig — med en av sina intressanta nyheter! Förgäves letar man i teoriböckerna efter denna fortsättning. Det behövs sannerligen mod att prova den i en allvarlig turnering — och den modige är den inte längre unge Canal, som ännu ger prov på sina bästa års fantasi och kombinationsförmåga. Naturligtvis påpekar böckerna, att om damen eller hästen slår på d5, så kommer vit i fördel. Nu sätter svart teorin ur funktion och vit får skapa ny teori på egen hand.

4. d×c6,

Om vit ska kunna utnyttja svarts ovanliga och oprövade försvar, så måste han ta vad han kan få. Men vit kan också med Sc3, Sf3 eller Lf4 länka in i slaviskt försvar. Det lönar sig också att analysera svaret 3. Da4.

4. —, S×c6 5. Sf3,

En annan möjlighet att försvara d4 är 5. e3, på vilket antagligen också följer 5. —, e5. 6. d×e5, D×d1† (om 6. —, Da5† så 7. Ld2). 7. K×d1, S×4. 8. Ke1, Lb4† åtföljt av 9. —, Le6 med flera hot och livligt spel.

5. —, e5 6. e3,

Om 6. d×e5, D×d1†. 7. K×d1, Sg4 så får svart näja sig med bättre utveckling till priset av bondeförlust. Detta är antagligen haken i det av svart valda försvaret. Om 6. S×e5 så Lb4† åtföljt av 7. —, D×d4 med komplikationer.

6. —, Lb4† 7. Ld2, L×d2†
8. Sb×d2,

På 8. D×d2 (enda sättet att behålla merbonden) följer 8. —, Se4 med fortsatt svart tryck. Vit, som tydligt inte litar på sin analytiska förmåga, (Udovic var inte i bästa form i denna turnering) föredrar att ge tillbaka bonden och att växla in på spår som leder till remi.

8. —, e×d4 9. e×d4, 0—0

Ännu ett försök att blåsa nytt liv i anfallet, men vit tackar nej till den svarte kavaljérens uppbjudan till fantasivals!

10. Le2, S×d4 11. 0—0,

Om 11. S×d4 så D×d4. 12. Sc4, D×d1†. 13. T×d1, Le6. 14. b3, Sd5:

11. —, Lf5 12. S×d4, D×d4
13. Sc4, Dh4

På 13. —, D×d1 svarar vit nu med 14. Tf×d1 och får lika spel.

14. Ss3, Le6 15. Lf3, Db4
16. De2, Tf—d8 17. a3, Db6
18. Ta—c1

Den stridslystne Canal uppger nu tanken på våldshandlingar och detta antagligen inkorrekt men livfulla parti slutar med en fredlig remi. "Vad ska ni kalla den här varianten?", frågade jag Canal då han gjort de första dragen. "Jag har inte tänkt på saken", svarade han leende, "men vi kan ju kalla den Cocquio!" För den som inte vet det, är Cocquio namnet på det lilla samhället i norra Italien där den geniale peruanen är bosatt sedan många år.

(Anm. E. Paoli i L'Italia Sacchistica)

NIMZOINDISKET.

Ett parti från San Bernedetto del Tronto-turneringen.

Castaldi, Kottnauer,
Italien. Tjeckoslovakien.

1. d4, Sf6 2. c4, e6
3. Sc3, Lb4 4. Dd3,

Vit vill så fort som möjligt lämna teorins allfarväg. Draget är inte starkt, men psykologiskt — det stimulerar moständaren att bevisa dess svaghet!

4. —, d5

Bättre är 4. —, c5!

5. a3, Le7

Med 5. —, L×c3† kommer svart in på kända farvatten.

6. Lf4, 0—0 7. Tc1,

Vit försummar kungsflygeln utveckling. Bättre var 7. e4 med lika spel.

7. —, d×c4! 8. D×c4, c6!
9. Sf3, b5 10. Db3, Sb—d7
11. e3, a6 12. Le2, c5
13. 0—0, Lb7

Också 13. —, c4 var bra. Svart har uppnått en stark ställning.

14. a4,

Enda möjligheten till motspel.

14. —, b4 15. Sb1, c×d4
16. e×d4, Da5?

Det naturligaste draget 16. —, Sd5 var också det bästa. Till exempel:

17. Lg3, Tc8. 18. Sb—d2, T×c1. 19. T×c1, Da8 och 20. —, Tc8 med något bättre spel för svart.

17. Lc7!, Dd5 18. Lc4, Df5
19. Sb-d2, Tf-c8 20. Ld3, Dh5
21. Tf-e1!, Ld5?

Mycket enklare var här 21. —, Sd5. 22. Lg3, g5! med lika spel.

22. Dd1, Se8 23. Lg3, T×c1
24. D×c1, Sb6?

Det tredje misstaget. Nödvändigt var det blygsamma 24. —, Lb7 trots att vit får något bättre spel.

25. Te5!, Dh6 26. a5!, Tc8
27. Df1,

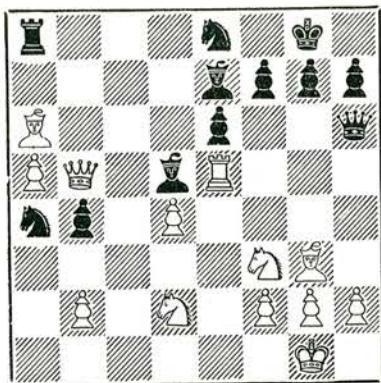
Trycket mot a6 är logiskt, men försiktigare var nog 27. Dd1 för att gardera Sd2. På 27. —, Sd7 kommer då offret 28. T×d5 i betraktande: 28. —, e×d5. 29. L×a6, Ta8. 30. Lb5, Sd—f6. 31. Sb3! etc.

27. —, Sa4!

Ett intressant räddningsförsök. Efter det mekaniska 27. —, Sd7 är svart förlorad.

28. L×a6, Ta8 29. Db5,

Ställning efter 29. Db5.

Här är det första komiska resultatet av draget Sa4. Om La6 drar sig tillbaka till b5 så kan svart försvara sig med 29. —, S×b2. 30. Db1!, Sd6! 31. T×d5!, e×d5. 32. L×d6, L×d6. 33. D×b2, T×a5 — men det vita springarparet blir nog starkare än tornet och merbonden på b4.

29. —, Sc3!!

Poängen! Om nu 30. b×c3 så följer 30. —, b×c3 med det tredubbla hotet Sc7, c×d2 och L×f3. Dåligt hade däremot 29. —, S×b2 varit, då vit vinner med 30. T×d5!, e×d5. 31. Lb7! o. s. v.

30. Dd3, Sa4 31. Db5, Sc3
32. Df1, Sa4 33. Da1, T×a6!

Ej 33. —, S×b2? för 34. Lf1!

34. D×a4, Kf8! 35. Te1, Dh5
36. Db5, Ta8 37. Te5, Dh6

38. Te3, Sd6! 39. L×d6, L×d6
40. Db6, Le7 41. a6,

Efter detta drag kommer vit, delvis på grund av tidsnöd, i nackdel. Nödvändigt var 41. b3 och 42. Sc4. 41. —, Dg6!

Ett mycket starkt drag, som förhindrar Se5 på grund av matten på g2 och förbereder den svarta damens återinträdande i spelet på damflygeln över c2 eller genom f6 och De8. Svart behåller lopparparet och vit får svårigheter med att försvara bonderna på a6 och b2.

42. a7, f6 43. h3, Dc2
44. Sb3, D×b2 45. Sc5, Da1†

Svart står på vinst. Nu visar sig lopparparets styrka.

46. Kh2, D×a7 47. D×b4,

Också efter 47. S×e6†, Kf7! har svart ett vunnet slutspel.

47. —, Dc7† 48. g3, Ta2!
49. De1, L×c5 50. d×c5, D×c5
51. Te2, Ta3!

Tornet behövs till slutanfallet!

52. Sh4, Te3 53. Sg2, Tc1
54. Dd2, Da3 55. Te3, Dc5

En liten rättelse. På 55. —, Da1 följer nämligen 56. Te1, vilket just är vad svart söker undvika.

56. Te2, Dc6 57. f4, Dc5!
58. Tf2,

Den vita ställningen är fullkomligt förlamad. Tornet måste hållas kvar på andra linjen för hotet Tc2, och springaren kan inte heller röra sig. Vit har bara att tåligt avvänt slutet.

58. —, Ta1 59. Db2, Kf7!
60. Dc2,

Inte heller 60. D×a1, D×f2 inger något hopp.

60. —, Da7!

Mot hotet Ta2 finns inte någon medicin.

61. f5, Ta2 Uppg.

Ett intressant parti trots de ömsesidiga fefern. (Anm. av Kottnauer)

Studier

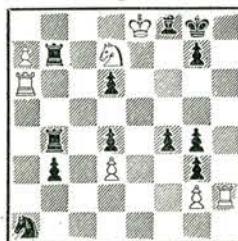

Bidrag och lösningar sändas till A. WERLE Krukmakaregatan 38, 2 tr., Stockholm Sö.

555. Janos Lazar,

Ungern.

Original.

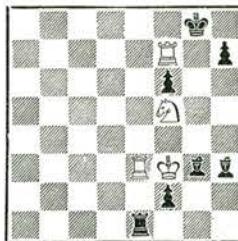

7+12=19. Vinst.

556. Kjell Runqvist,

Ästorp.

Original.

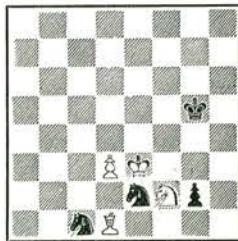

4+7=11. Remi.

557. Folke Peterson,

Norrköping.

Original.

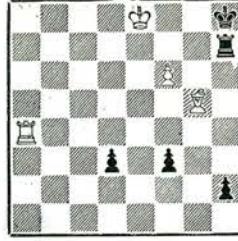

4+4=8. Remi.

558. Kjell Runqvist,

Ästorp.

Original.

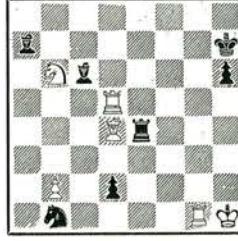

4+5=9. Remi.

559. Jac. Haring,

Holland.

Original.

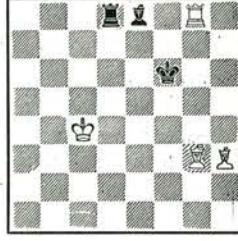

6+7=13. Vinst.

560. Fr. Richter,

Tjeckoslovakien.

Original.

4+3=7. Vinst.

SCHACHMATI V SSSR ÅRSTURNERING 1952.

561. A. Gurvitj.

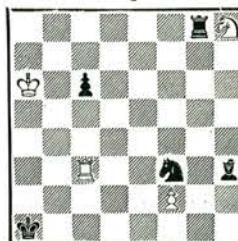
1:a pris.

5+3=8. Vinst.

562. Z. Birnov.

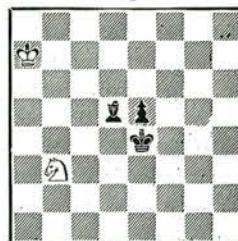
2:a pris.

4+5=9. Remi.

563. G. Kasparian.

3:e pris.

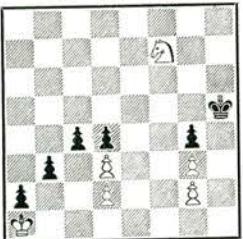

2+3=5. Remi.

TVÅ STUDIER AV SIMON KRENZISKY.

564.

Tillägnad Folke Rogard, Sveriges Schackförbunds ordförande.
Sydsvenska Dagbladet Snällposten
22 nov. 1953

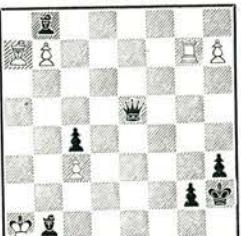
6+6=12.

Vinst.

Dessa båda studier publicerades i anledning av högtidligållandet av 75-årsdagen

565.

Tillägnad Gustav Collijn, Stockholm.
Sydsvenska Dagbladet Snällposten
29 nov. 1953

6+7=13.

Remi.

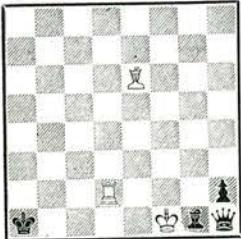
för Ludvig Collijns födelse, 20 nov. 1953.

DAMEN I HÖRNET.

Vissa figurkonstellationer förekomma ibland som ledmotiv i studiekomponerandet. En sådan är den här med några exempel presenterade placeringen av damen inklämd i hörnet. Trots sitt betryckta läge är damen inte

566. Walter von Holzhausen.

Deutsches Wochenschach, 5 mars 1899.

3+4=7.

Remi.

567. Johann Sehwerts.

Deutsche Schachzeitung, april 1900.

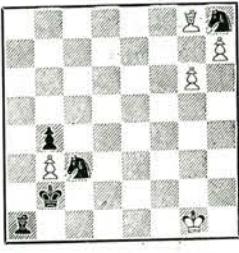

3+4=7.

Remi.

568. Allan Werle.

"Folket" Eskilstuna, 1951.

5+5=10.

Vinst.

INTERNATIONELL STUDIETURNERING

Tidskrift för Schack anordnar under 1954 en turnering för i densamma under året publicerade originalstudier. Priserna blir 35, 25 och 15 kronor samt ev. Hedersomnämnde. The prices I — 35, II — 25 and III — 15 kronor, and eventual Hon. ment. Please reprint!

INTERNATIONAL TOURNEFOR ENDINGS.

Tidskrift för Schack announces an international tourney for original publishing during 1954. Competitors ought to address to the editor, Allan Werle, Krukmakaregatan 38, 2 tr., Stockholm Sö.

The prices I — 35, II — 25 and III — 15 kronor, and eventual Hon. ment. Please reprint!

ETT INTRESSANT TORNSLUTSPEL.

I

I.C.C.F., Champion-
grupp 126, 1951—52.

Werner Ziltener.

Allan Werle.

Vit vid draget.

Det ställdes om inte kungen i rätt tid kan neutralisera offret b4—b5.

Fortsättningen gestaltade sig intressant. Till att börja med hindrar vit svarts kung att uppnå en bättre position.

37. Te7!, h5.

Svart måste hur han än spelar förlora en bonde. Frågan, som skall besvaras, är vilket bondeoffer, som ger de största remiutsikterna. Ett synnerligen delikat problem.

38. h4, g5.

På 38. —, g6 följer 39. Kh3! och svart är i dragtvång. Draget 38. —, Kg6 besvaras med 39. Tb7! och vinner. Annan enklare vederlägg 38. Kg4?, ty både 39. Te5 och 39. Te4†, vinner.

39. h×g5, K×g5. 40. Te5†, Kg4.

Svart hade här valet att ge h-bonden, 40. —, Kg6. 41. b5, a×b5. 42. T×b5, Kg7 (Svarts båda sista drag är tvungna). 43. T×h5, Ta6 (Annars ställer vit sitt torn bakom bonden). Den nu uppkomna ställningen är dock ohållbar för svart, då den vita kungen kan ingripa i spelet.

41. Te4†, Kg5. 42. Tf4!, Tc6. 43. T×f7, Tc2†. 44. Kf3.

Dåligt vore här 44. Tf2?, Tc4. 45. Tf4, Tc2†. 46. Kh3, Tb2. 47. Tc4, Kf5 och vit kan inte vinna.

44. —, Tc3†. 45. Kf2, Tb3. 46. Tb7, Ke4. 47. Tb6, Ke4(?). 48. T×a6!, Tb2†. 49. Kg1, Kf3. 50. Ta8, och svart gav upp.

En vida svårare vinstväg hade vit haft att vandra om svart spelat 47. —, Kg4 (Se diagram II.).

II

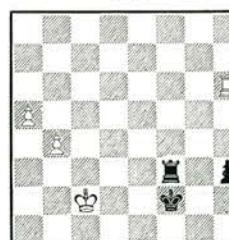
Vit drar och vinner.

Denna schack kan tagas även efter det a-bonden slagits.

51. —, Kf2. 52. T×a6.

Svart har i denna ställning (Diagram III) två olika försvarssystem, som var för sig måste bemötas olika. Dels 52. —, Kg2 och dels 52. —, Kg1.

III

Svart drar.

Det hade följt 48. Ke2!. På 48. T×a6? har vit i denna variant endast remi, 48. —, Tb2†.

49. Kf1, T×b4. 50. Ta8, K×g3. 51. a6, Ta4. 52. a7, och svart K gömmer sig bakom h-bonden!

48. —, K×g3. 49. Kd2, h4. 50. Kc2, Tf3. 51. Tg6†!

På det förra (Kg2) följer 53. a6!, h2.

Ej 53. —, Ta2? 54. Kb2, Ta4. 55. Kb3, följt av b5 med lätt vinst.

54. Kb2!

Fel vore 54. b5? för Ta3! med remislut.

54. —, Th3 (f6). 55. a7!! , T×h6. 56. a8D†, Kg1. 57. Dg8†, Kh1. 58. Dd5†, Kg1. 59. Dg5†, och vinner. Eller 56. —, Kh3. 57. Df3†, Kh4. 58. Df4†, och vinner. På 56. —, Kg3 för vit enklast vinstställning genom 57. Dh1.

På 52. —, Kg1 följer 53. b5!, Tf5 och spelet är egentligen slut, ty både T×h3 och b5—b6 vinner.

Ett både svårt och intressant slutspelet av den så ofta i praktiken förekommande typen T och bonden mot T med eller utan bonden.

LÖSNINGSTÄVLING.

Studierna nr 557 och 558 i detta häfte göres till föremål för en lösningstävling. Ett bokpris till ca 15:— samt om anslutningen manar därtill ytterligare några mindre bokpriser utlovas. Det gäller att i lösningen ange idéspellet och viktigare bivarianter, ev. bilösningar och graverande dualer eller olöslighet. Den som enligt dessa förutsättningar

presterat det bästa arbetet erövrar det uppsatta priset.

Fristen utgår 1:a april (Poststämpel.), och om möjligt skall resultatet meddelas i nästa häfte. Om intresset för detta slag av lösningstävlingar visar sig vara tillräckligt stort kommer liknande att utlyses även i de följande numren av tidskriften.

STUDIEADRESSER.

Schweizer Arbeiter-Schach-Journal har års-turnering för originalstudier publicerade under 1954. Bidrag, med fullständig lösning och utförliga analyser, till. E. Bucher, Flurstrasse 3, Arbon, Schweiz. Tre priser. 35, 25 och 15 franc.

Springaren, medlemsblad för Svenska Problemschackklubben, har startat en regelbundet återkommande studieavdelning. Den redigeras av A. Hildebrand, som mottager bidrag under adr. Fack 176, Uppsala.

NÄGRA DAMSLUTSPELSREGLER.

Några minnesregler för damslutspelen av den bortgångne store teoretikern Johann Berger kunna vara värda att bringas i erinran.

Slutspelet *D mot D* är i regel remi, men en seger kan vara möjlig om den angripande parten kan tränga motståndarens kung mot brädets kant.

D+T mot D vinnes alltid utom i några få undantagsställningar där den ensamma

damen vid draget kan uppnå patt eller hålla evig schack.

D+L mot D vinner ofta. Särskilt svårt har försvarat det om hans K står i ett hörn, och då i synnerhet om detta är av löparens färg.

D+S mot D vinnes i regel om den sveriges kung intar randställning och springaren är i aktion. Även annars är vinstutsikterna goda.

D+B mot D är vanligen remi. Sämsta vinstutsikterna erbjuder tornbonden, som i regel icke vinner. Bättre är löpar-, mittel- och springar-bonderna i stegrat värde efter ordningsföljden. Men allt beror på ställningen. I förbindelse med *2 eller flera bönder* vinner vanligen *D*.

D mot T+L eller S kan i regel omsorgsfullt försvar hållas remi av tornparten, men damen har goda vinstmöjligheter. Om bönder tillkommer på båda sidor och i lika antal lyckas damen vanligen segra.

D mot 2T är i regel remi. Om tornen har hjälpt av lätt pjäs förlorar damen.

D mot tre lätta pjäser är vanligen remi, men om bönder finnas eller om dampartiets kung drivits till brädets rand kan dock undantagvis de lätta pjäserna vinna.

Detta i största korthet. Men reglerna, kunnar i viss mån utgöra rättesnöre för handlandet i tveksamma situationer. Full insikt kan endast näs, i den mån detta är möjligt, genom flitigt studium. Framhållas bör kanske också att det som sägs ovan gäller i allmänhet, utan hänsyn tagen till talrika undantag, som kunna vara för handen. Allt beror till sist på den aktuella ställningen.

LÖSNINGAR, NOVEMBER

OCH DECEMBER 1953.

532. L. Prokes. 4T3, 8, 2b1L3, 16, 5K2, 2b4k, 7s. Vinst.

1. Tb8†, Kg1. 2. Tg8†, Kf1. 3. Lc4†, Ke1. 4. Tg2!, c1D. 5. Te2†, och vinner.

Eller 2. —, Sg3. 3. T×g3†, Kh1. 4. Kf2, och matt i nästa drag.

Felaktigt är 1. Tg8? för Sg3! och vit kan inte hindra att svart får en ny dam och kommer i fördel.

533. L. Lindner. t7, b7, d7, 1T6, B1k3BB, 3S1K2, 4B3, 8. Remi.

1. Tb4†!, Kd5. 2. Tb5†, Kd6. 3. Td5†, och fortsatta schackar på femte raden, då tornet ju inte kan tagas för Sb4†.

Om 1. —, Kc3 så 2. Tb3†!, och schack på b-linjen så länge svart K kvarstannar i de under regionerna. På b3 är tornet indirekt garderat genom Sc5†.

Efter 1. Tc5†? är det lätt klarlagt att

svart behåller fördel och vinner genom Kb3.

2. Tb5†, K×a4. 3. Sc5†, K×b5. 4. S×a6, K×a6. 5. g5 och nu kan svart enl. ff. spela Kb5. 6. h5, a5. 7. g6, a4. 8. g7, a3. 9. h6, a2. 10. h7, a1D. 11. g8D, Ta3† o. s. v. Men även med en kungsmarsch till det oroliga hörnet kan svart vinna seger, 6 —, Kc6 o. s. v.

534. L. Nyeviczkey. k1l5, 5b2, 5Bb1, b7, 4K1BB, 3b2b1, L1B5, 8. Remi.

1. K×d3!, g2 (1. —, Lb7. 2. Ke3.). 2. Ld5†, Lb7. 3. L×g2, L×g2. 4. h5, g×h5. 5. g5!, Lh3. 6. Ke4, Le6. 7. Ke5, Le4. 8. Kd4, Le6. 9. Ke5, La2. 10. Kd4, Le6. Det hotade 11. g6! (Inte genast c4? för Lb1.), f×g6. 12. c4, med vit vinst. Positionell remi, ty den vita kungen fortsätter att oscilera mellan d4 och e5 varvid svart inte hinner med något till sin fördel.

På 1. L×f7? följer Lb7†. 2. K×d3, g2 o. s. v. Eller 2. Ld5, L×d5†. 3. K×d5, d2. I båda fallen med vinst för svart.

535. Pietro Rossi. 8, 1b1S3, 1K3k2, 8, b7, 1b6, 1b3B2, 5S2. Remi.

1. Sd2, a3. 2. Sb1, a2. 3. Sd5†, Kf5! 4. Sdc3!, a1D. 5. K×b7, Da2 (Ett bete, som vit naturligtvis inte sväljer!). 6. Lb6, Kg4. 7. Ld8, Kf3. 8. Lb6!, Da1. 9. Sd2†, Kf4. 10. Sdb1, Kf3. 11. Lb6, Da2. 12. Sd2†, o. s. v. Remi.

Springarschackarna i nionde och tolvtje dragen är det enda spelbara, ty f-bonden måste behållas. På t. ex. 9. Lc7? vinner svart genom K×f2. 10. Lb6†, Kf3. 11. Sd2†, Kg4! 12. Sdb1, Kf4. Det är nu likgiltigt vad vit företar sig. Antingen måste han tillåta svart K att komma till c2 eller också släppa ut svart D. 13. Lc7†, Ke3. 14. Lb6†, Kd3. 15. Lc7, Kc2. 16. Lb6, D×b1 och vinner.

536. Kjell Runqvist. 2tk4, 1Kbb3b, 7d, 1B1TB3, 8. 5B2, D5LB, 8. Vinst.

1. T×d7†, K×d7. 2. Df7†, Kd8. 3. e6!, D×e6! 4. D×e6, L×f3†. 5. Dc6!, L×c6†. 6. b×c6, och svart är i dragtvång (h6 be-svaras med h3 och h5 med h4, o. s. v.) och förlorar. Denna dragtvångssituation är icke ny, men ligger här väl dold i en partimässig mittspelsställning.

Svart kan även försöka 3. —, L×f3†, det följer 4. D×f3, och vinner lätt vad svart än spelar.

Felaktigt är 2. Dd5†? för Ke7, och om 3. K×c8 så De6† o. s. v.

537. Folke Peterson. 8. 1b2b3, 1b5L, 4kB2, 2K4B, 8, 1l6, 8. Vinst.

1. Kb3, La1. 2. Ka2!, Ld4. 3. Lg7†, K×f5. 4. L×d4, Kg4. 5. Lf2, och vinner.

Eller 3. —, Ke4. 4. L×d4, K×d4. 5. f6!, e×f6. 6. h5, och vinner.

Bästa försvarsmöjligheten ger 2. —, K×f5. 3. K×a1, Kg4. 4. Lg5, e6, men vit vinner även här. 5. Kb2, Kh5. 6. Kc3, Kg4. 7. Kd4, Kh5. 8. Ke5, b5 (Svart var som lätt synes nu nödsakad att röra b-bonden.). 9. Kd4!, b6. 10. Kc3, e5. 11. Kb4, e4. 12. Kc3, Kg4. 13. Kd4, och lätt vinst. Även 7. Kc4, Kh5. 8. Kb5, e5. 9. Kc4 med hotet Kd5 för till målet. Spelar svart här K till f5 drar vit sin löpare till ett bättre fält och vinner sedan utan besvär.

Som studiens egentliga poäng är vits manöver för att efter slag av svart löpare kunna spela Lf2 (I var. 2. —, Ld4.). Därfor inte genast 1. Lg7†?

En lovande debut!

542. L. Lindner. 3k4, b2B4, B3B1b1, b3b1Bb, 1b4b1, 1B1K2B1, 16. Vinst.

1. Ke4, a4. 2. K×e5!, Ke7! 3. Kd5, a3. 4. Kc6, a2. 5. Kc7, a1D. 6. d8D†, K×e6. 7. Dd7†, Ke5. 8. Dg7†, och vinner.

Om svart slagit på b3 i 3:e draget och promoverat på b1 spelar vit 8. Dd6†, Kf5. 9. Df6†, Ke4. 10. D×g6†, med damvinst. 1. —, h4. 2. Kd5!, Kc7! 3. K×e5, h3. 4. Kf6, h2. 5. Ke7, h1D. 6. d8D†, Kc6. 7. Da8†, och svart förlorar damen.

Om tidigare skett 3. —, h×g3 och 5. —, g1D fortsätter vit 7. Dd7†, Kb6. 8. Db7†, Kc5 och 9. D×a7† med damvinst.

Fyrfaldig damvinst i originellt utförande:

543. C. A. Peronace. 8, 2S5, 1L6, 1b6, 2k1b3, 5b1S, K3bB2, 8. Vinst.

1. Sd5!, e1D. 2. Se3†, Kd3. 3. Sf4†, Kd2. 4. La5†, b4! (Svart förbereder ett vackert pattrörelse!). 5. L×b4†, Kc1. 6. Sd3†!, och vinner.

Eller 1. —, e1S. 2. Shf4, Sc2. 3. Kb2, Sb4. 4. Sc3†.

544. L. Nyeviczkey. Genom ett misstag har denna studie blivit omtryckt i dec-häftet. Den återfinnes som nr 534 i november. Lösning ovan.

545. Kjell Runqvist. 4sk2, 4b2K, 2l4s, 6L1, 2T5, 8, 1b6, 8. Remi.

1. L×e7†!, K×e7. 2. Tb4, b1D†. 3. T×b1, Le4†. 4. Kh8!, Sf7† (Tornet kan ju inte slås för patt). 5. Kg8, Sf6†. 6. Kg7, Sh5†. 7. Kg8, Sh6†. 8. Kh8, o. s. v.

En originell framställning av vad man kunde kalla för perpetuell patt.

546. Ragnar Nilsson. s7, 2bb4, bB2b3, B7, 8, k5b1, b4BB1, K7. Remi.

1. f4!, c×b6. 2. f5!, Sc7. 3. f6, Sb5. 4. f7, Sd4. 5. f8D†, Kb3. 6. Dc5!! b×c5. Patt!

Damoffret är det enda. 6. Dc8 strandar på b5 med hotet Sc2† o. s. v.

Om 3. —, e5 så 4. f7, Se6. 5. a×b6!, o. s. v.

På 2. —, e×f5 följer 3. a×b6, f4. 4. b7, o. s. v. 1. —, S×b6. 2. a×b6, c×b6.

3. f5, e×f5 leder också till patt.

Excelsior som vitt försvar. Originellt.

LÖSNINGAR TILL REPRODUKTIONERNA I DETTA HAFTE.

558. 1. Kd5, Sd2. 2. Kd4, S×b3†. 3. Kc3, Sc1! 4. Kd2!, Sb3†. 5. Kc2!, Sa1†! 6. Kc1!! (6. Kb2 besvaras med Lc4. 7. K×a1, Lb5. 8. Kb2, Kf6. 9. Kc3, Ke5 och svart kan inte komma längre.), Kf7. (Nu är inte Lc4 lika starkt för 7. Ld4†, Kf7. 8. L×a1, Lb5. 9.

Om utomordentligt svår och vacker studie.

559. 1. $Sf7$, $Lg2$. 2. $T \times c6$, $Sg5!$ 3. $Sf6$, $Lf1\#$. 4. $Ka5$, $Tf8$. 5. $Tg6!$, $S \times f7$ (Nu ser det ganska trist ut för vit, som ligger två pjäser under, men i slutspelets underbara värld tycks ingenting vara omöjligt.) 6. $Tg1$, $Ta8\#$. 7. $Kb4$, $Tb8\#$. 8. $Kc3!$, $Tb1$. 9. $Tg7$, $Tb7$ (Springaren kan ju inte flytta för matt!). 10. $Tg1$, o. s. v.

Så slutade det i fredlig positionell remi.

560. 1. $Sc1$, $Ke3$. 2. $Kb6$, $Kd2$. 3. $Kc5$, $Lg8$. 4. $Kd6$, $e4$. 5. $Ke5$, $e3$. 6. $Ke4!!$, $Lf7$. 7. $Kf3$, $Ld5\#$. 8. $Kf4$ (Här ligger studiens idé förborgad. I denna ställning får *inte* vit vara vid draget.), $Le6$. (Löparen befinner sig i en brännpunkt, springaren måste hållas inspärrad, och kan inte dra längs diagonalen $a8-h1$). 9. $Kf3$, $Lf7$. 10. $Ke4!!$, $Lg6\#$. 11. $Kf4!!$ (Ej 11. $Kf3?$, $Le2!$ 12. $Kf4$, $La5!$ följt av $Le6\#$ och $Ld5$ med vinstställning. Se anm.).

JULPRISTÄVLINGEN AVGJORD

Vi blev ganska överraskade att så jämförlevis få lösare hade alla rätt i julpristävlingen; några har till och med hamnat på prislistan med endast fem rätt. Nr 1 och 4 har vållat manfall; här har ett stort antal lösare angett remi.

Första pris, kr. 60, har tillfallit den danske landslagsspelaren A. G. Lauritzen, Köpenhamn. Andra pris, kr. 35, Gunnar Johansson, Gävle. Tredje pris, kr. 25, O. Kaila, Helsingfors. Fjärde pris, kr. 15, T. Skoglund, Västerås. Bokpriser till: Ivar Andersson, Stuvsta, K. H. Andersson, Luleå, Sven Buskenström, Hedemora, Sven Halldin, Kristinehamn, Thure Hast, Säffle, Seth Johansson, Motala, Ragnar Nilsson, Kalmar, John Carlsson, Uddevalla, Jan Roth, Malmö, A. Thorsson, Lindome.

Lösningar:

Nr 1. F. J. Prokop. 1. $T \times d2$, $Lf5$. 2. $Tc2$, $Le4$. 3. $Te2$, $Sf2$. 4. $T \times e4$, $Sd1$. 5. $Td3$, $Sc3$ och svart vinner!

Nr 2. V. o. M. Platov. 1. $L \times h6$, $Le8$. 2. $Kg5$, $L \times h6$. 3. $K \times f5$, $Ld7$. 4. $Ke4$, $Lc6$. 5.

till 8:e draget.), $Lc2$. 12. $Kf3$, $Ld1\#$. 13. $Ke4!$, $Lc2\#$. 14. $Kf3$, $La4$. 15. $Kf4!$ Allt i rätt tid! Spelet är remi.

561. 1. $Ta2\#$, $Kb1$. 2. $Lf5\#$, $Kc1$. 3. $Tc2\#$, $Kd5$. 4. $Lg4\#$, $K \times c2$. 5. $Lf5\#$, K drar. 6. $Le4!$, $D \times e4$. Patt.

562. 1. $Tb5\#$, $Kc6$. 2. $Tb6\#$, $K \times b6$. 3. $Lf2\#$ följs av $Ld4$, o. s. v. Eller 1. —, $K \times b5$. 2. $Lf6$, o. s. v. På 1. —, $Ka7$ sker snabbt och direkt 2. $Lf2\#$, $Ka8$. 3. $Tb8\#$ samt 4. $Ld4$.

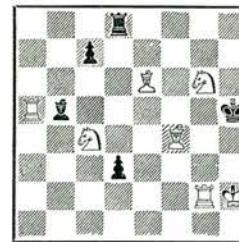
563. 1. $g7$, $Ka3!$ 2. $g \times h8\#$, och vit vinner. Men vad som intresserar i detta sammanhang är förförelsen 2. $g \times h8D?$ Det följer $Sa2!$, och vit måste sätta svart patt eller ge damen. Om 2. $g \times h8S$ (Att ta torn är som lätt synes direkt dåligt) så spelar svart springaren till angrepp på bonden $b3$ och håller lätt remi.

Problem

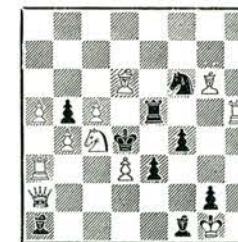
Bidrag och lösningar till BROR LARSSON, Kungstensgatan 63, 4 tr., Stockholm Vä.

10174. Sven Almgren,
Los Angeles.

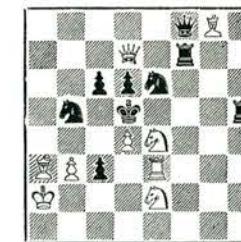
Matt i 2 drag.

10175. Tore Andersson,
Tyringe.

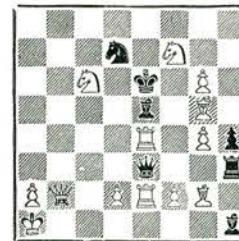
Matt i 2 drag.

10176. J. Beszczynski,
Gdansk.

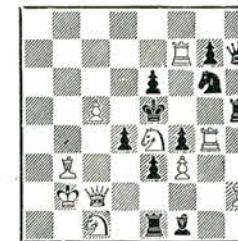
Matt i 2 drag.

10177. Aleksander Popovski,
Skopje.

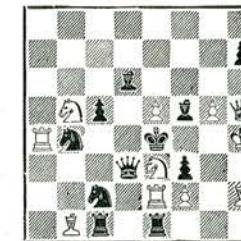
Matt i 2 drag.

10178. Dante Rizetti,
Marcolino Escalada.

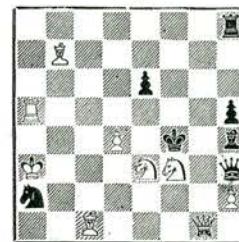
Matt i 2 drag.

10179. Erio Salardini,
Reggio Emilia.

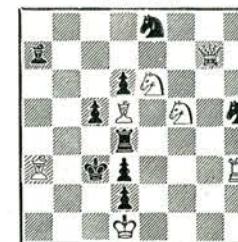
Matt i 2 drag.

10180. Zoltan Zilahi,
Budapest.

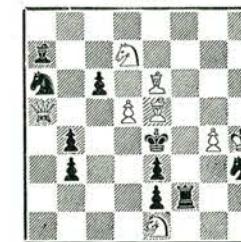
Matt i 2 drag.

10181. László Apró,
Miskolc.

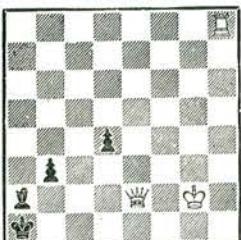
Matt i 3 drag.

10182. László Apró,
Miskolc.

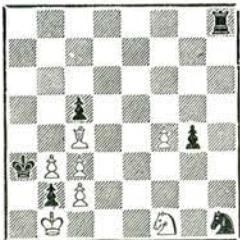
A) Matt i 3 drag.
B) Flytta B $b3$ till $b2$.
Matt i 3 drag.

10183. Hilding Fröberg,
Härnösand.

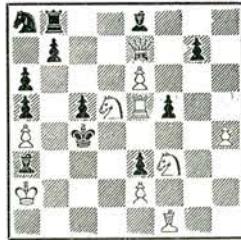
Matt i 3 drag.

10184. Viktor Rasmussen,
Omme.

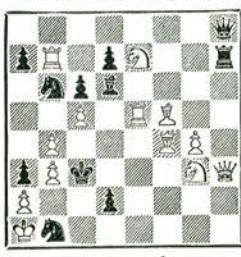
Matt i 3 drag.

10185. Viktor Rasmussen,
Omme.

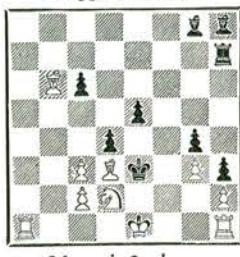
Matt i 3 drag.

10186. Dante Rizetti,
Marcolino Escalada.

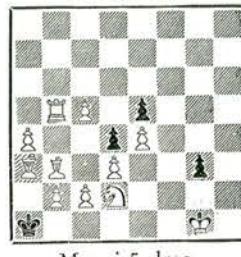
Matt i 3 drag.

10187. Erio Salardini,
Reggio Emilia.

Matt i 3 drag.

10188. Gustav Faleby,
Stockholm.

Matt i 5 drag.

10189. Tore Andersson, Tyringe. Ka5, Dg1, Th5, h6, Lg3, h1, Sc2, c6, Bb3, d5, e2, f2 — Kc5, Ta7, Lb7, h8, Sg4, Ba6, b4, c7. 2½.

10190. Matti Myllyniemi, Helsingfors. Kh2, Da1, Tb7, La7, Ba6 — Ka8, Tb8. 2½.

10191. E. Pniak, Bielsko-Biata. Ke2, Tc1, Le7, Sa3, g3, Bd2, f4 — Kd4, Ta6, b8, Lc8, Sd6, Bd5, d7, g7. 2½.

10192. Artur Hemmingsson, Gåxsjö. Kd7, Tb8, Lg8, Sc6, f5, Bb3, d5 — Kc5, Tg1, Ld2, f1, Sd1, Ba6, c7, d3, e3, f2, g2, h7. 3½.

10193. Saturnin Limbach, Czestochowa. Kf1, Td5, Le3, Sg4, Bd3 — Kh1, Bd4, e4, e5, h4. 3½.

10194. Folke Lundqvist, Vetlanda. Ka3, Df3, Ld1, Bb2, b3 — Kc1, Ta1, h7, Lg6, Ba2, d2, g7, h6. 3½.

10195. Paavo Markkola, Helsingfors. Kb1, Lc3, Sc5, Ba2 — Kd1, Tg1, h1, Le1, f1, Ba3, d2, d3, e2, f2, g2. 3½.

10174 är en hälsning från USA, som vi speciellt uppskattar. Det finns bara en variant, men den är desto klarare. — 175 Förf

Samtliga problem, 10174—95, ingår i lösningsstävlingen.

Men nu har vi nästan bottenskrapat problemlagret och efterlyser därför svenska original av hög kvalitet. Sänd hellre ett bra problem än många medelgoda. Konkurrensen i årstävlingarna är hård och utrymmet tillåter inte, att vi tar alltför enkla saker.

Tidskrift för Schacks permanenta lösningsstävling omfattar alla i varje häfte förekommende originalproblem. Från och med detta häfte ger vi för rätt löst tvådragare 2 poäng. Till en tvådragare behöver endast inledningsdraget anges. För en tredragare ger vi 3 poäng, men här ska lösaren förutom inledningen ange svarts svarsdrag och vits andra drag på dessa. Det är många av våra lösare, som tar en smula för lättvindigt på den saken och påvisar kanske två varianter, där det finns ett halft dussin. Sådana ofullständiga lösningar får i fortsättningen inte full poäng utan får vidkännas avdrag. Se förresten hur lösningarna brukar utskrivas i TfS. För problem med matt i 4 eller flera drag ger vi 4 poäng. Bilösningar, dualer och

angivande av föregångare renderar extrapoläng. Målet är som förut 500 poäng och envar, som uppnår denna summa, erhåller ett bokpris. Det är inte alls nödvändigt att lösa alla problem, utan det räcker med att göra så gott man kan och eventuellt lämna de svårare uppgifterna åt dem, som är mera durkdrivna. Men — och nu vänder vi oss huvudsakligen till de mera tränade lösarna — skriv en liten "kritik" åtminstone till ett par av de problem ni tycker bäst om. Den behöver inte vara lång och inte vara full av termer, som kanske är okända för de flesta, utan bara utgöra ett personligt uttryck för det nöje man erfar, när man löst en förträfflig uppgift. Sen är det en annan sak, att en författare naturligtvis är ytterst intresserad av, vad lösarna anser om hans problem. Men kritiken bör säga något mer än enbart "Bra", "Vacker", "Svår-löst" osv. Vederhäftiga och korrekt omdömen införas i mån av utrymme.

Lösningar till detta häftes problem skall vara problemred. tillhanda senast den 31/3.

LÖSNINGAR TILL PROBLEMEN 10144—10158, NOVEMBER.

10144 (Hjelle). 1. Tc6. Som J. P. Jensen påpekar är problemet inte alldes temarent, ty efter svaren f5, e×f, f×g4, K×e4 får man 1—3—3—4 flyktfält i stället för 1—2—3—4. **10145 (Hjelle).** Förspel 1. —, T×e4 (L×e4) 2. Lc7 (Sd5). Lösn. 1. Td2, T×e4 (L×e4). 2. Sd3 (L×e3). Försöket 1. Td3?, som många trott vara lösningen, stränder på T×T. Ett förtäntfullt problem.

10146 (Karlsson). 1. Se6. Inte så märkvärdig men saknar inte heller sina förtjänster. **10147 (Musante).** Förspel 1. —, f×e6 (Sc4, K×e6). 2. Lg6 (Lg4, Dd7). Försök 1. Sd3 e1 Sg6?, f×e6 (Sc4). 2. Sg3 (Sd4) men 1. —, K×e6! Lösn. 1. Sf3, f×e6 (Sc4, K×e6). 2. T×g5 (Sd4, D×f7). Väl genombräkt och utförd mekanism. **10148 (Stocchi).**

1. Se5. Enkelt men genialt (ÅA). En verkligt förfärligt dragplikte med flera mattförändringar. **10149 (Szöghy).** Förspel 1. —, Dc6 (d4). 2. Db1 (Sd6). Försöket 1. La1 strander på g4! Lösn. 1. L×f6, De6 (d4). 2. D×e6 (D×c5). Svaren 1. —, Sf6 (T×f6).

2. Sd6 (Db1) visar paradväxling. Stort anlagd uppgift av modernaste slag. **10150 (Wrobel).** Förspel 1. —, D×c6 (D×c4). 2. S×c6 (Se×c4). Försök 1. De4, D×c6 (D×c4). 2. D×D men 1. —, Dd6. 2? Lösn.

1. Df8, D×c6 (D×c4). 2. Sb5 (Sd×c4). 1. Sf3?, S×c7. 2? har lurat många, men det finns tyvärr en bilösning 1. Se4, D×e4. 2. Df8. Synd på så rara ärtor. **10151 (Casal).** 1. Df2 (2. Se1), Sb5 (Sec5, Lc5). 2.

Sd2 (Sd4, Sc2). Tre cykliska Herpaivarianter. Tripplerad dualförhindring med Herpaivslag (LL). Men även 1. Se2 2. S×c3 3. Sd5. Skada. **10152 (Overkamp).** 1. Sb3 (2. Tb8), e1D (t3, Se1, Dh3/Tg3). 2. Sd4 (Tb4, Kc7, K×d6). Lättlöst och rolig uppgift (ÅA). Aven detta en fin trea med intressant spel (LL). Man hittar bl. a. ett par modellmätter. **10153 (Stockman).** 1. c3, Ka2 (b×a3, b3, b×c3). 2. Dc2 (Dc2, Dd2, D×c3). Lekfull och elegant (IA). **10154 (Wahlmark).** 1. Da6 (2. D×b5), Ke5 (Kd3, Kb4, d3) 2. Db7 (D×b5, Ld6, Dd6). I tre varianter, därav en med korsschack, är svart D fångslad. Tre fina glidöppningar av samma vita linje (JPJ). Ett vackert fängslingsproblem. Synd bara att i den finaste varianten vits andradrag skall vara det samma som hotet (LL). **10155 (Wirtanen).** Med svart Bc3. 1. Te6 (2. T×d5), Lc4 (La4, La3, Kb6) 2. Td3 (L×a4, Ta4, T×b4). Vi finner bl. a. ett par trevliga modellmätter. En mycket prydlig sak (GF). **10156 (Hultberg).**

Försök 1. Sd4?, e5? 2. K×e5, K×b6 3. Sc6 men svart spelar 1. —, e×d5! Lösn. 1. Ke5, e×d5 2. Sd4, K×b6 3. Sc6 1. —, e×f5 2. Kd4, K×b6 3. Kc4 om 2. —, f4 3. Kc5. Ett äkta Hultbergsproblem med roande lösningsförlopp (LL). Ganska svår-löst (GF). **101057 (Mach).** 1. Tf1! hot 2. D×a4, Kc3 3. Tc1. 1. —, Se2 2. Sf3, Ke3 3. Dd2. 1. —, Ke5 2. Dc7, Kd4 3. Tf4. 1. —, g5 2. Tf5, Th2 3. Db2. Denna vackra

lösning med utomordentliga modellmätter kan emellertid kringgås med 1. Sc4, 1. Db2 och 1. Dd3. 1018 (Havel). 1. Sg8, Ke7 2. Le5, Kd8 3. Ld6, Ke8 4. Sf6 1. —, Ke8 2. Lf6, Kf8 3. Sh6, Ke8 4. L×b5. Trots det höga dragantalet inte så svår. Spelet är tamt, men slutställningarna bilda ett ekopar.

Korrektur: 10096 (Havel). Flytta Bb6 till d7.

10123 (Siers). Flytta Le2 till f1.

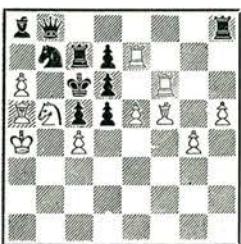
10127 (Larsson). Borttag Ba7 och b6. Tillfoga vit Bb6.

Som vanligt ger vi extra poäng till den, som hittar ev nya fel i korrekturen.

INTE SÅ ALLDAGLIGT.

10196. K. Fabel.

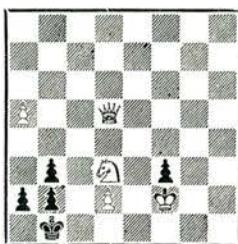
D. Sch.-bl., I, 1942.

Matt i 3 drag.

10197. H. W. Bettmann.

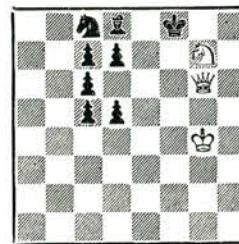
The Theory of Pawn Prom. 1912.

Matt i 3 drag.

10198. H. Hultberg.

Skakbladet, XI, 1951.

Matt i 3 drag.

Vi bringar här fyra problem jämt kommentarer. Syftet är endast att underhålla — och kanske i någon mån att instruera.

Fabels problem kan näppeligen betecknas som skönt. Men det är knepigt och det är något, som är betydelsefullt, då det gäller problem, även om svärlöslighet etc. numera inte räknas så högt i poäng som förr. Ett närmare studium av ställningen visar att svarts pjäser är pinsamt fastlåsta. Flyttas Sb7 följer bums matt med T×d6, flyttas Dd8 så matt Sa7, och flyttas Tc7 eller Bd5 har vi matt L×d7 resp. Le4. Tydlig är det endast Th8 som är rörligt — men endast efter 8:e raden, ty om 1. —, Th7 (Th6, T×h5) så 2. Te (Tf, B)×T, och svart måste dra någon av de övriga pjäserna med omedelbar matt som följd. Men snart upptäcker vi att Th8: rörlighet inte är så mycket bevändt med heller. Om 1. Sc3? (2. cd5?). så parad 1. —, Lg8! Nu har vi det! Genom ett rent tempodrag skall vi tvinga Ta8 dra efter 8:e raden (t. ex. 1. —, Tf8) och så spela 2. Sc3, och nu kan svarta damen ej längre nå fältet g8. Vi drar alltså frejdigt 1. h6? och alt skulle nu klappa, om inte svart spelade 1. —, Tg8! ty på 2. Sc3 följer nu 2. —, T×g4 — och Bc4 är bunden. Försköt 1. g5? möjliggör försvaret 1. —, T×h5 med samma paradspel som ovan, och bättre är ej 1. Tg7?, ty 1. —, Te8, och om nu 2. Sc3, får svart genom 2. —, T×e5

direkt gard på mattfältet d5. Det enda vetiga draget, som återstår är 1. Tg6, vilket faktiskt är värt att försöka, eftersom det är lösningsdraget.

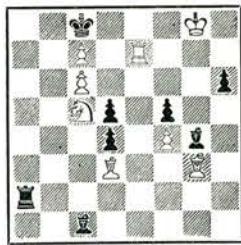
Problem med bondeförvandling som parades man ju inte så sällan. Verkligt unikt dock är att så att säga ett helt bondeförvandlingskomplex är förhanden. Bland de fåtal exemplen som finns är Bettmanns ett av de äldre — och kanske är det det bästa. 1. D×b3? (hotande matt "mitt på magen" 2. D×b2) pareras med 1. —, a1D! (Ej 1. —, a1L? ty 2. Sb4). 1. Dc4?, a1L! (Ej 1. —, a1D, ty 2. Sb4. Om 1. —, a1S eller 1. —, Ka1 så 2. Dc3). 1. De4- (2. De1†), a1S! (Ej 1. —, a1D?, ty 2. Sb4). Därför lösning 1. De5.

Ett problem av helt annat kynne är 198, som är ett mattbildsproblem. Det ovanliga är att av mattbilderna fyra förekommer i lösningen, under det att två finns i ett spel före lösningen (s. k. förspel). Svårigheten vid konstruerandet av problem av detta slag ligger bl. a. i att tydligt markera förspelen, så att detta ej undgår lössaren. Här har det skett genom att låta förspelsvarianterna uppkomma efter drag med svart kung, vilket väl får anses vara psykologiskt riktigt, då vid lösning man ju först undersöker, vad som sker efter drag med sk. Förspel 1. —, Ke7. 2. De8†, Kf6. 3. Sh5†, 1. —, Kg8. 2. Se6†, Kh8. 3. Dg7†. Inledningsdraget är

1. Sf5, som på sätt och vis är förskräckligt, eftersom sk berövas sina båda flyktfält, men ser man det i relation till förspelet kanske man rent av kan påstå, att här utan tvekan föreligger konsekvens i galenskapen. Variantspel 1. —, Lh4 (hot). 2. Dg7†, Ke8. 3. Dg8†, 1. —, Lf6. 2. D×f6†, (Kg,e)8. 3. Dg7 (Sg7,†, 1. —, d6! 2. Sh6!, Ke7. 3. Df7† (I sista var. finns som synes ett strategiskt inslag, blockad på d6 för Sc8).

10199. F. Metzenauer o. R. Rupp.

Br. Chess Mag. 1934.

Matt i 3 drag.

Problemet av Metzenauer och Rupp är av den spekulativa typen. Ta2 kan på grund av hotet La6 endast röra sig efter a-linjen, men flyttar det sig från a2 behärskar det ej längre andra raden, varför vit kan spela 2. Sa6 (3. Te8†). Samma är förhållandet om Lc1 drar, ty vart den än går, skär den av en betydelsefull linje för tornet, såvida ej 1. —, L×f4, men då 2. L×f4 (3. Te8†). Om 1. —, h5 (Lh3) följer 2. Se6 (3. Te8†), eftersom det nu inte är betydelsefullt att ha linjen c8—f5 klar för Lc3. Efter varje svarts drag finnes alltså en vit fortsättning, som leder till mälet, i detta fall matt i 3 drag. Försöker man nu vid lösandet gå mer bryskt tillväga, så visar det sig att förförelserna har sin logiska parad: 1. Sa6? (2. Te8†), Te2! och nu går ej 2. Lh6; 1. Se6?, Lh5! och nu går ej 2. L×f5; 1. Sb7? (2. Sd6†), La3! och nu ej 2. La6. Då återstår endast att söka ett rent tempodrag, varefter svart — till sin egen förfärd — måste rücka på sin ställning. 1. Kh7?, Ta7! 2. Sa6, T×c7 och nu går ej 3. Te8†, 1. Kf8?, La3! Därför återstår endast 1. Kh8.

Herbert Hultberg

PROBLEMATISK FRÄGESPORT.

I. En meredith är ett problem med högst a) 8, b) 12, c) 20 pjäser.

II. Sjöorm är ett problem med a) enbart loparddrag i lösningen, b) alla pjäser i utgångsställningen på en linje (eller diagonal), c) mycket långt lösningsförlopp.

III. Det första svenska originalproblemet i svenska tryck publicerades år a) 1814, b) 1834, c) 1854.

IV. Från vilket språk kan man översätta "löpare" med "narr"? a) franska, b) engelska, c) afganistanska.

V. Vilket av följande ord är en problemterm? a) rätfälla, b) rävsax, c) recidiv.

VI. Javatemats lanserare är till nationaliteten a) engelsman, b) holländare, c) dansk.

Svaren på dessa frågor finns på annat ställe i problemavdelningen.

NYBÖRJARTÄVLING NR 8.

Denna lilla tävling är öppen endast för mindre rutinerade problemister och nybörjare.

Det gäller att konstruera ett problem, "vit drar och gör matt i 2 drag", i vilket svart parerar ett hot och därvid fängslar den vita pjäs, som hotade att göra matt. Svart ger dock samtidigt vit tillfälle att i stället göra matt med samma pjäs på fängslingslinjen. Nedanstående skiss illustrerar det sagda:

Vit: Kh6, Dg6, La8, Sf7, f8, Bb2, d2. —
Svart: Kd5, Tc6, Bc4, c5, d7, e6. Vit börjar med 1. d2—d3 och hotar sedan 2. De4 matt. Svart parerar detta genom att spela e6—e5. Vit D blev härigenom fängslad av

Tc6 och kan inte längre gå till e4 men har i stället möjlighet att gå längs fängslingslinjen och sätta matt med 2. Dd6. Lägg märke till att D är fortfarande fängslad och inte slog fängslingspjäsen (Tc6).

Ett par små råd. Låt inte inledningen vara slag av svart päs, inte beröva svart K något flyktfält och inte bestå i att en pjäs drar sig ur slagfara. Kan svart i diagramställningen schacka (utan föregående vit inledning), måste det finnas en parad på denna schack redan i utgångsställningen. Se t. ex nr 10190.

Bidrag, helst uppritade på diagram, sändas före 15. mars till problemred., som gärna besvarar eventuella förfrågningar. Medsänd svarsporto.

I den utmärkta jugoslaviska tidskriften "Problem" häfte 10—12 1952 hade C. S. Kipping infört en uppsats om pjäsfängst, som vi här återge i sammandrag. En svart pjäs har maximal rörelsefrihet och det gäller för vit att slå pjäsen, till vilket fält den än går. Vanligen måste svart sedan göra ett tempodrag, varefter vit kan sätta matt. En D ska alltså slås på 27 olika fält, T på 14, L på 13, S på 8 och B på 4. Den största svårigheten främst när det gäller D-fängst består i att undvika dualer dvs (i detta fall), att vit kan slå den svarta pjäsen på mer än ett sätt. Temat är mycket gammalt, men det dröjde ända till 1911, innan Kipping själv lyckades fullständigt. 1923 hade svensken Bengt Giobel ett liknande problem i Eskilstuna-Kuriren, men där fanns i alla fall en dual. Svart T-fängst är betydligt enklare och framställdes redan 1878 av amerikanen W. A. Shinkman i Deutsche Schachzeitung. Kipping har klarat av saken senare med endast nio pjäser.

10200. C. S. Kipping,
Problem X—XII 1952.

Kg7, Ta1, a2, Lh4, Sf4, Ba7, g3.
Ka8, Th1.

Matt i 3 drag. 1. Ld8.

L-fängsten anser författaren vara en smula svårare än T-fängsten och han var själv den förste att, 1911, presentera en korrekt version. Det lättaste är S-fängsten. Det är troligt att S. Loyd här, som på så många andra områden var pionjären. G. Szabo har bemästrat temat i miniatyrform i Offiziers Schachzeitung.

10201. G. Szabo,
Off. Sztg. 1904.

Kd7, Dc3, Lg8, Bh7. — Kh8, Sd4, Bg7.
Matt i 3 drag. 1. Dc3.

Här kan man dock anmärka på, att det blir dualer i mattdraget i stället. B-fängst till slut förekommer sällan. Svårigheten ligger i att undvika, att vit blockerar för B i stället för att slå honom. Ett försök att göra problemet med så få pjäser som möjligt resulterade i följande ställning:

10202. C. S. Kipping,
Problem X—XII 1952.

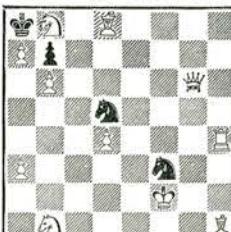
Kb7, Db3, Bb6, d4, d6, e5.
Ka1, Ba3, c7.

Matt i 3 drag. 1. Dc2.

Att fånga endera av två svarta pjäser förekommer sällan och d'agram 10203 visar hur det går till med två svarta S. Någon annan kombination av svarta pjäser är antagligen inte framställd ännu.

10203. C. S. Kipping.

Pittsburgh Sun 1914.

Matt i 3 drag. 1. Dg2.

Men vad säger våra svenska problemister?är verkligen ingen annan svart påskombination möjlig? Problempalten står öppen för alla bevis på motsatsen.

I årets program för kursverksamheten vid Stockholms Högskola lägger man märke till en sak, som är en absolut nyhet för Sverige: "Vi samlas kring bradet". En schackkurs under ledning av en av våra mest kända problemister, Bo Lindgren, Lidingö. Enligt uppgift lär kursen omtatta historik, presentation av gamla mästare med karakteristik av deras spelstilar, intervjuer med kända svenska spelare, diskussioner, spelteori och lättare problemteori. Det ska bli intressant att se, hur experimentet utfaller. Initiativet är under alla förhållanden berömvärt.

"Problemschack", den av Gustav Jönsson i Torsby utgivna problemtidskriften, har tyvärr efter endast ett år måste nedläggas på grund av bristande intresse från prenumerationernas sida, vilket är stor skada, ty G. J. är en man med trevliga och aldrig sinande idéer. Han har emellertid inte tappat sugen för den saken utan planerar urgivandet av en samling på 150—200 problem av den italienske författaren O. Stocchi, välkänd i våra spalter. Enligt förhandsreklymen urges samlingen i ett duplicerat häfte i oktagformat och omfattar såväl 2½, 3½ och flerdrags½ som fantasiproblem. Med tanke på att Stocchi är en synnerligen framstående problemist, vågar vi redan nu påstå, att boken kommer att bli en liten guldgruva att ösa ur. För att vara på den säkra sidan beträffande antalet exemplar fördras det dock förhandsbeställning snarast möjligt till författaren, vars adress är. Box 2062, Torsby. Priset kommer att bli 5 kr, som uttages mot postförskott och envär, som vill ha en trevlig problemsamling, bör anmäla sig. Men gör det NU.

Det är rätt förvånande hur litet det teoretiska intresset är. För ungefärlig fem år sedan framkastade vi i denna tidskrift frågan: "Vad vill Ni vita?" och erbjöd oss att, tack vare förbindelser med många skickliga problemister, kunna besvara de flesta teoretiska eller praktiska problemspörsmål. Det blev ingen förfrågan. Men kanske vi har fel och det beror på, att ingen behöver fråga om något! I så fall har vi misstagit oss och ber om ursäkt. Emellertid står erbjudandet kvar. Mot svarsporto.

halvläsning, frigörning, korsschack osv. Bidrag i två exemplar med lösning och namn till J. J. van Sintruyen, Jeruzalemstraat 14, Rotterdam, Holland, senast den 31/7. Priser i form av medaljer. Domare P. ten Cate och J. J. van Sintruyen.

Man kan undra, varför inga svenska schackklubar firar sina jubileer genom att bl. a. utlysa någon problemtävling. Strålande undantag var Schackklubben Kamraterna, Stockholm, vid 40-årsjubileet 1949 och Göteborgs Schacksällskap och Göteborgs-Posten 1951.

Ungersk tävling: Kommittén för kroppsfostran och sport tillsammans med schackföreningen i staden Baje utlyser turnering för 3½, i vilka i temavarianterna vits andra och tredje drag byter plats. Ett ex. L. Bata. Mag Sakk. 1952. Kb2, Tc3, Lg3, g4, Se8. — Kd5, Ke4, e5, e6, e7. 3½. 1. Le2, Kd4. 2. Sc7, e3. 3. Lc4. 1. —, e3. 2. Lc4, e4. 3. Sc7. Bidrag i två ex. med lösningar senast 31/5 till L. Bata, Fenyod Fürdö-u 5. Ungern. Domare L. Bata och P. Siklos. Tre bokpriser. Problem, i vilka vits andra drag ger schack, räknas i en grupp för sig.

Problematisk frågesport: I b, II c, III c (H. S. Cederschiöld, Illustreradt Magasin, Göteborg, 18 mars 1854). IV a, V a, VI c (H. V. Tuxen 1930).

TURNERINGSKALENDER.

Tidskrift för Schack: Informalturnering för alla under året publicerade 2½, 3½ och flerdrags-½.

De Maasbode: Den holländska tidningen utlyser turneringar för 2½ och 3½. Högst två bidrag från varje författare före den 1/10 till P. A. Koetsheid, Huize St Bernhardus, Sassenheim, Nederränderna. Domare J. Hartong. Tre penningpriser.

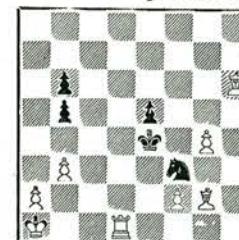
Schackklubben "Onesimus", Rotterdam, firar sitt 25-årsjubileum med en turnering för 2½ med hotkorrektion (threat-correction) i förbindelse med något annat tema t ex

FRÄN SKILDA FRONTER.

Det är rätt egendomligt, att problemliteraturens mest omskrivna verk är långt ifrån korrekt, men så är faktiskt förhållandet. Det är det s. k. "Indiska problemet", som på sin tid åstadkom ett väldigt rabader. Skickliga lösnings gick på det och hela problemtekniken revolutionerades.

I ett brev daterat Delhi (Indien) den 5/10 1844 fick Staunton, som då redigerade The Chess Player's Chronicle, mottaga följande problem.

10204. "Shagird",
The Chess Player's Chronicle februari 1845.
Det indiska problemet.

Matt i fyra drag.

Lösningen är 1. Lc1, b4. 2. Tempodrag, b5. 3. Td2, Kf4. 4. Td4½. Man kan lika

väl böra med ett tempodrag och hela idén fordrar egentligen bara tre drag, men då för tiden var man inte så noga med, vad vi nu kalla dragantalets ekonomi. Det nya låg i dragen Lc1, vilket är ett kritiskt drag dvs en pjäs överträder ett fält (d2) = kritiska fältet, endast för att en annan pjäs sedan ska kunna spela dit = spärrdrag och skära av den första pjäsen verkningslinje.

Detta problem, dess historia, analys och det kritiska dragets innebörd ventilerades uttömmande av Kohtz och Kockelkorn i deras stora verk "Das Indische Problem" (1923), vari grundvalen till delas den strategiska skolan lades.

Men vem var då denne Shagird, författaren vars namn var på alla problemisters läppar? Problemet hade reproducerats i nästan alla schackspalter av betydelsen i Europa inom de närmaste åren, men ingen kände till kompositören och det var kanske inte så underligt. Shagird är nämligen det persiska ordet för lärlinge och inte förrän nära sextio år efter publiceringen lyckades man identifiera verkets upphovsman. Det var Reverend Henry Augustus Loveday (3/5 1815—9/1 1844) som alltså blev en föregångsman och banbrytare inom problem-schacket.

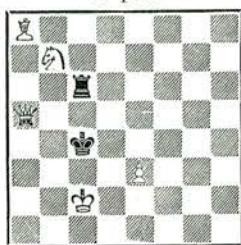
Till slut visar vi, hur det indiska temat kan utföras i modern, elegant och enkel stil.

10205. André Chéron,
Le Temps 1930.

Kd7, Tg1, La1, Sh5, Bd3. — Kf5, Bh7.
Matt i 3 drag.
1. Lh8, h6. 2. Tg7, Ke5. 3. Tg5#.

Den tyska problemtidskriften "Die Schwalbe" fordrade till sin 52. tematurning dragtvångsuppgifter, i vilka vit för att förlora ett tempo maste offra en pjäs. Det är sällan en miniatyr gör sig gällande i en större turnering, men nedanstående problem bekräftar, att det finns ingen regel utan undantag.

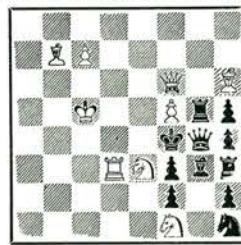
10206. W. Massmann,
Die Schwalbe, 52. tmeaturn. 1942.
1. pris.

Matt i 4 drag.

Svart T står i brännpunktsställning och om det flyttas följer antingen 2. Dc5 eller 2. Sd6#. Vit saknar dock tempodrag och spelar därför 1. Sd8. Nu måste svart svara med Td6, ty annars följer 2. Ld5# (eller Tc5. 2. Da4#). Vit fortsätter med 2. Lc6 hotande 3. Db5 eller c3# och svart har paraden T×c6. Nu kommer överraskningen 3. Sb7 och samma ställning som förrut har uppkommit, utom det att vit blivit av med sin L. Men nu är det svart som är vid draget och vad han än gör, blir han matt i nästa drag. Försöker svart med 2. —, Td2# följer 3. D×d2, Kc5. 4. Dd4#.

10207. Edward Boswell,
The Problemist III 1951.

Självatt i 3 drag.
Tvilling med Tc7 och Bd3.

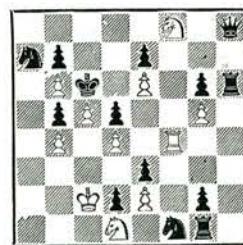
I en självatt spelar som bekant vit så, att svart är tvungen att mot sin vilja sätta vit matt i föreskrivet dragantal. Det är relativt lätt att dirigera de svarta pjäsernas rörelser, om vit får schacka och därigenom tvinga svart att slå den schackande pjäsen, men att det ibland kan gå att uppnå målet utan att schacka svart är ett strå vassare. I Lancaster i England bor emellertid en problemist, som är specialist på detta område, mr Edward Boswell, och han har uppnått förbluffande resultat. (Den minnesgode läsaren erinrar sig kanske hans artikel om "Stilla spel i tvådragssjälvatter TFS X 1948").

På diagrammet ovan står svart utan tvekan trångt, men vit K, som skall mattsättas, står desto friare. Den har åtta flyktfält till förfogande. Och likväl ska man tvinga svart att göra matt i två drag. Så här går det till. 1. Td7! (fortfarande har K åtta flyktfält), D×f5 (svart har inget annat val). 2. Kd6 och nu måste svart spela D×f6 och vit är matt.

Men problemet innehåller flera överraskningar. Om vi i diagramställningen låter Td3 och Bc7 byta plats får vi ett tvillingproblem med samma betingelse och lösningen 1. Kd4, D×f5. 2. Tc4, D×f6#. Verkar trolleri, inte sant?

10208. H. Brunner,

D. Wsch. 1908.

Matt i 4 drag.

I nr 10208 börjar vit med 1. Sd7, varigenom svarts D kommer i brännpunktsställning, dvs den måste bevara två fält på olika linjer. I detta fall rör det sig om b8 och e5, ty om D flyttar kan S sätta matt från ettdera av dessa fält. Vidare hotar vit att fortsätta med 2. Tf8, vilket skär av D från den ena brännpunkten. Svart har emellertid en finurlig parad 1. —, Th6—h1! och om nu 2. Tf8 så Dh2 och D behärskar fortfarande både b8 och e5. Vit gör därför ett tempodrag 2. Kb3! och nu har svart råkat i en egendomlig dragtvångsställning. Sa7 kan inte flytta för 3. Sb8 och inte Sf1,

ty den skulle förhindra att svart försvarade sig med Dh2. Tg1 har blivit instängt och spelar Th1 tillbaka längs h-linjen förhindras

åter Dg2. Emellertid måste svart dra endera av dessa pjäser, varefter vit lugnt kan spela 3. Tf8 och 4. S#.

LÖSNINGAR TILL PROBLEMISTERNAS JULPRISTÄVLING.

I. Eftersom man inte vet, vem tur det är att dra, kan svart mycket väl stå i schack. De fält han under inga förhållanden kan stå på är, förutom hela första raden, a2, a3, a4, a6, d2, d3, e2, f2, h2, h3, h5, h6. Däremot är f3 möjligt, om nämligen vits senaste drag var Se2—g1. Endast på c2 är K matt och på g3 patt.

II. Problemet, som är av Gunnar Andersson och Bror Larsson, Sjakk-Nytt VII 1947, och fick 3. hedersomn. i en miniatyrturning, ser ut så här: Ka8, Df8, Tb4 — Ka6, Sa7, Bb6. Det finns alltså en femte ej angivne variant 1. —, b5. 2. D×a7#.

III. Problemet är av C. D. Locock. Fortsättningen på partiet kan vara 3. Le6, f×e6. 4. Ke2, Sh6. 5. Kf3, L×f2. 6. De2, 0—0#. Diverse dragomkastningar finns.

IV. Problem av Walter B. Suesman, Providence, som för det fick ett specialomnämnde i en amerikansk third-degree-turning. Kh1, De7, La1, e2, Sb7, c3, Bb4, f4 — Kd4, Th5, h6, Lb8, e6, Be3, h3, 2#1. Sd8. Problemet visar tredje graden med kors-

schack och var åtminstone 1946, då det publicerades, det enda i sitt slag.

V. Problem av T. R. Dawson, Esk.-Kur. 1920. Alla pjäser, som saknas, har slagits av B utom Bc7, som slagits på c-linjen. Svart kan inte senast ha dragit b-bonden ty vit K har nått a8 via b7, Sd8 kan inte vara senaste drag ty då skulle svart själv avvärvjt en schack av Te8. Bg7 har tidigare släppt ut Lf8 och Bh3 har via g4 kommit d7. Återtag därför Lc3—h8. Svarts föregående drag var Kg7—f8. Och vits närmast föregående drag var L×Bc3. Den som inte är van att spela baklänges, dvs återta tidigare drag, kan ju alltid spela upp ställningen från ett partis utgångsställning. Fast det är faktiskt en svårare metod.

Resultat av Problemisternas
JULPRISTÄVLING.

I. pris: Åke Andersson, Viksberg.

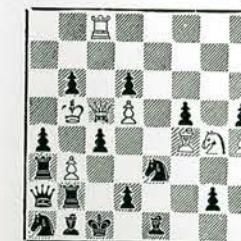
II. pris: Sune Dahlén, Stockholm.

III. pris: Hilding Fröberg, Härnösand.
Hedersomnämnde: Eigil Pedersen, Viby.

TILL SIST —

Nedanstående diagram visar ett unikt rekord, som det tagit ganska många år att komma fram till. Svart börjar och hjälper vit att göra patt i 2 drag, trots att svart från början har sexton rörliga pjäser på brädet.

10209. E. Fielder,
Fairy Chess Review IV 1943.

Hjälppatt i 2 drag.

1. Sec2, Dg1. 2. c×b3, Sf2.

10210.

Ur den tyska fantasi-schacktidskriften "Feeenschach" lånar vi vidstående diagram och notis: Ställningen visades först av A. Kniest (Deutsche Märchenschachzeitung IX 1932) med betingelsen hjälpmatt i 2 drag. Skenspel 1. —, b7. Lösning 1. a6, b7. 2. Ka7, b8D. Oberoende av varandra gav J. Dohrn-Lüttgens och E. Gleisberg (Schachmatt VI 1949) ställningen som "Seriedragshjälpmatt i 8 drag" d. v. s. svart spelar först åtta drag i sträck, så att vit sen kan göra matt i ett drag. 1. —5. a7—a1L 6. Le5 7. Lb8 8. La7, b7# med samma skenspel som förrut. Till sist har R. J. Darvall (Fairy Chess Review, juni 1949) ställt frågan "Vem vinner?" Svart, eftersom han tydligen är vid draget. 1. a×b6. Trillingar med fyra fäder!

1 turneringen om Sverigemästerskapet 1952 återstår ännu några partier. Kampen om slutsegern är dock redan avgjord till fördel för Egon Arvidsson, Alafors, som inte längre kan hotas.

Ställningen i toppen är för närvarande: Arvidsson 7 (1), Werle 6½, Goode 6, Nyman 5½ (1) och Brynhammar 5½.

Vi återkommer med fullständigt referat av turneringen i nästa nummer av tidskriften.

Mästarklassen grupp 2 har visat sig vara en ovanligt segsliten historia och ännu återstår ett stort antal partier. Ställningen mellan de fyra främsta är för närvarande: Sjökvist 7½ (2), Skoglund 6½, Nättorp 6 (1), Svensson 6 (2). Gunde Östberg har utgått och hans partier strukits.

Färdigspelade turneringar:

Klass 1 grupp 6: Y. Seger, Långshyttan 5,5, L. G. Lockner, Enskede, 4,5, K. Johansson, Sundbyberg 3, J. Westberg, Stockholm 3, E. Andersson, Smålands Rydaholm 2,5, C. Sjölin, Falköping 2,5, J. Sundman, Stockholm 0 poäng.

Klass 1 grupp 7: B. Jändel, Ölme 4,5, T. Barre, Stockholm 3,5, B. Bränmark, Harsprånget 3,5, C. Nilsson, Oskarshamn 3, P. G. Högborg, Stockholm 3, G. Handog, Östersund 2,5, J. E. Andersson, Skutskär 1 poäng.

Klass 2 grupp 4: O. Ahlund, Uppsala 4,5, G. Wermelin, Sparreholm 4, A. Nilsson, Väse 3,5, B. Svensson, Malmö 3,5, F. Johansson, Låstad 2,5, G. Wihal, Malmö 2,5, N. Lindström, Dals-Långed 0,5 poäng.

Klass 2 grupp 8: H. Fält, Arboga 5, F. Hedvall, Kosta 4,5, E. Lundin, Solna 3,5,

B. Carlsson, Kungälv 3,5, O. Alfredsson, Kungälv 3, C. Ingelskog, Växjö 1,5, B. Nyberg, Boden 0 poäng.

Klass 3 grupp 4: F. Lönnström, Johanneshov 6!, A. Larsson, Hemån 5, E. Sundberg, Göteborg 3,5, G. Wedin, Gnarp 3, Y. Lundqvist, Uppsala 2, L. Rönnqvist, Gideå 1, J. Westerberg, Stockholm 0,5 poäng.

Klass 3 grupp 8: G. Gustavsson, Bredsjö 6!, L. Malm, Arvidsjaur 5, P. E. Larsson, Farnabruk 4, T. Månsson, Röstånga 2,5, G. Me'enby, Härnösand 2, E. G. Olsson, Hövid 1,5, S. Lundberg, Arvidsjaur 0 poäng.

Klass 3 grupp 10: B. Carlsson, Sparreholm 5,5, Å. Kling, Segeltorp 4,5, T. Holmberg, Horsaryd 4, S. Blomgren, Hälsingborg 3,5, G. Pettersson, Rimbo 2,5, H. Larsson, Harmånger 1, R. Mattsson, Stockholm 0 poäng.

Klass 3 grupp 13: R. Holmqvist, Malmö 5,5, L. Karlsson, Kristinehamn 5, E. Ekman, Möklinta 3,5, N. Lunding, Borlänge 3,5, H. Rötlund, Gnarp 2,5, A. Wikberg, Eskilstuna 1, B. Danielsson, Slussfors 0.

Klass 3 grupp 20: N. O. Feldt, Olofström 3,5, L. E. Ehlesö, Stockholm 3, S. O. Swerin, Hud'ksvall 3, I. Ekström, Hedesunda 3, S. Dahlqvist, Boden 2,5, B. Persson, Tännäs 0,5 poäng.

Anmälningar till klasserna 1, 2 och 3 kan ske när som helst. Nya grupper startar så snart 7 deltagare anmält sig. Startavgiften är för klass 1 12:—, klass 2 10:— och klass 3 7:— kronor.

Anmälan sker medelst avgiftens insändande till turneringsledaren Åke Björkman, Främlingsvägen 23, Hägersten. Postgiro nr 5 20 52.

Schackklockor

Den tyska schackklockan "Olympia" har vunnit stort erkännande inom de svenska schackklubbarna. Pris kr. 37:—.

Schacklitteratur och schackmateriel erhålls alltid fördelaktigast från

TIDSKRIFT FÖR SCHACKS FÖRLAG.

SPELÖPPNINGSTEORI

AV DR M. EUWE

— Ett standardverk över den moderna spelöppningsteorin. —

Serien består av tolv delar.

I NY, OMARBETAD UPPLAGA HAR UTKOMMIT:

1. Slutna spel I. Klassisk damgambit: Orthodox med variationer.
2. Slutna spel II. Klassisk Damgambit: Cambridge-Springs, Manhattan, Tarrasch.
3. Slutna spel III. Damgambit: Slaviskt, Albin, Antagen m. fl. Dambondespel: Colle m. fl.

Pris per del kr. 3: 25

8. Halvöppna spel I. Franskt, Caro-Kann.

Pris kr. 4: 25

9. Halvöppna spel II. Sicilianskt, Aljechins försvar och diverse.

Pris kr. 3: 25

AV DEN GAMLA UPPLAGAN finns endast följande delar:

4. Halvslutna spel I. Nimzo-indiskt.
6. Halvslutna spel III. Budapest, Blumenfeld, Holländskt m. fl.
7. Flankspel.

Pris pr del kr. 2: 50

BESTÄLLNING sker enklast genom inbetalning å postgiro 39 73

Hans Müller—A. Paweleczak:

Schachgenie Aljechin

Pris: häftad 12: 50, inb. 16: 50

Postgiro 39 73

MIN FÖRSTA SCHACKBOK

AV KURT RICHTER

Författaren säger i sitt förord bl. a.: "Avsikten med denna bok är att försöka ge en mångsidig belysning av schackspelets inneboende skönhetsvärden och på så sätt stimulera läsaren till att ännu mer fördjupa sig i detta ädla spel."

Egentligen är Richters nya bok tillägnad nybörjaren. Genom sitt säreget personliga och levande framställningssätt åstadkommer han likväl metamorfosen, att även herr Mästaren själv kommer att läsa boken med stor behållning och inte utan saknad skiljer sig ifrån den! Enstaka kapitel är värdar hela slansen; där finns ett präktigt schacklexikon (A—Ö), en historisk återblick (från Philidor till Botvinnik), ordsspråk, citat, anekdoter, grotesker och mycket annat.

Pris kronor 4: 50

Schacklitteratur och Schackmateriel

BÖÖK: Schackmästaren Gösta Stoltz	häft.	Kr. 12:-
CAPABLANCA: Lärobok i schack	"	9:50
CEDER: Mattförförelseproblem	"	4:25
EKLUND: Att samla schacklitteratur	"	6:-
EUWE: Bondeslutspel o. Tornslutspel, per styck	"	3:25
" Bedømmelse og Planlægning (dansk)	"	7:50
" Position- og Kombinationsspil (dansk)	"	5:-
" Strategi och Taktik i schack (dansk)	"	6:-
EUWE—KRAMER: Midtspillet del I	"	3:50
KMOCH: Rubinstein vinner! 100 partier	inb.	8:25
MANDAL: Den äldre svenska schacklitteraturen	"	1:-
" Skånes Schackförbunds minnesskrift	"	1:50
NIELSEN: Hvordan man vinder en Gevinststilling	"	6:-
" Kan de kombinere	"	5:-
" Kongeangrebet	"	7:-
" Nimzowitsch, Danmarks Skaklærer	"	11:-
KURT RICHTER: Schackkavalkad del I	inb.	6:75
" Schackkavalkad del II	inb.	6:75
" Min första schackbok	"	4:50
WIGFORSS: Hur man spelar schack	inb.	13:50
SCHACKSPEL Lyx	"	13:-
" Hel springare, filt och bly	"	10:-
" Hel springare, filt	"	8:25
" Klubbmodell (fernissad trälåda)	"	5:25
Vid förpackning i finare låda (låg modell med två fack) tillkommer	"	1:-
Denna låda passar ej till lyxmodellen.		
SCHACKBRÄDE	"	3:-
SCHACKMATTOR 45×45 (styvt papper)	"	0:65
FICKSCHACKSPEL	"	6:-
" med lås	"	8:-
" med pärn av getskinn o. lås	"	17:-
SCHACKPROTOKOLL pr 500 st.	"	7:50
PROTOKOLLHAFTE, fickformat, 26 protokoll	"	0:75
FÖRSEGLINGSKUVERT per 100 st.	"	2:-
TURNERINGSTABELLER (rondlistor) 6—8—10 spelare, per st.	"	0:03
" 12—14—16 spelare, per st.	"	0:06
KORRESPONDENSKORT pr 100 st.	"	1:70

TIDSKRIFT FÖR SCHACKS FÖRLAG

Drottninggatan 29 C - Stockholm

Postgiro 3973